

България е лидер по пиратски софтуер

Стр. 6

1 лв.

ЛЕВИЯТ ВЕСТНИК

www.duma.bg

ЧЕТВЪРТЪК 20 ОКТОМВРИ 2011 ГОДИНА 21 БРОЙ 239 (6045)

Ивайло
Калфин за
бъдещето
на България

Не може да зее такава огромна пропаст между бедните и богатите хора у нас, казва кандидатът на БСП за президент.

Стр. 10

Само 2,2 % от българите вярват в честни избори

БСП готви паралелно броене на гласовете, ОССЕ също алармира за нарушения

Само 2,2 на сто от българите вярват в честни избори у нас. Това показва изследване на асоциацията "Прозрачност без граници". 45 на сто са категорични, че вина за нечестните избори имат партиите, 14,5 твърдят, че изборите се опорочават от престъпни групировки.

Допитването установило, че 12% от избирателите са готови да продадат гласа си

без пазарлъци, други 6 на сто биха сторили същото за 100-150 лв.

Тези и други тревожни данни за опорочаване на изборите накараха вчера представители на БСП да обявят, че левицата подготвя паралелно броене на резултатите във всички изборни секции. Наблюдателите и застъпниците на левицата са инструктирани да следят за всички възможни

опити за подмяна на резултати, фалшифициране на протоколи и повреждане на бюлетини, за да станат те недействителни. За всяко нарушение ще се информират и международните наблюдатели на изборите, пратени от няколко европейски организации, включително и ОССЕ.

В самата ОССЕ също има сериозни съмнения за честността на изборите у нас. От-

там пратиха наблюдатели за вота на 23 октомври, въпреки че не е практика това да се прави в държави-членки на ЕС. Тревожни и много неприятни са заключенията в доклада, коментира международният секретар на БСП Деница Златева.

Стр. 3
Още по темата за изборните нарушения на стр. 21

НЯКОЛКО
ДУМИ

Бате прави избори

Ралица НИКОЛОВА

Ех, Алеко! Само да знаеше какъв Бате се разпорежда днес по земите на рогината! Прави избори по правилата на Ганьо Балкански, сбира ген подир ген своя Цветаноолу и се тупа в гърдите: "Знаем ний, за пръв път ли правим избори!"

Досуц като бая си Ганя генем е консерватор, по вечеря - либерал. "Че аз, един цар ако не метна, кого ще метна..." Не го спират ни "ваши", ни "наши". Кмет ли е, шава ли, ще му се отреже курука. Общинските съвети - негови, градските - и те. Ако нещо се объркат и не изберат Бате им - зъбите ще им изкърти верният Цветаноолу.

По села и паланки отгавна е проводил своите пратеници новият Ганьо от Банкя. Чу-плат пръсти, трошат порти и прозорци, плакати късат и по клубове вандалстват. Заръчват на кръчмарите да раздават вино и ракия, а в циганските махали - хляб и жълтици. Където трябва, и казани с чорба ще се леят. А за отплата - бюлетини ще се пишат и протоколи ще се подменят.

"Нашите бюлетини ще ги съгваме като муски"... "Защо съм Бате от Банкя, ако няма да зная и този занаят. Ти, господине мой, тури ме в която щеш околия и ми кажи когото щеш да ти избера. Едно магаре тури за кандидат, и магарето ще ти избера, майка му стара!"

Наш Бате твърде често си дума "Нали ги знаеш българите", запасва си ножичка на по-яса и търчи да реже разни лентички. Докато Цветаноолу събира наемници, извива ръчички и слухти към опозицията.

Ех, Алеко! Добре че тоз Бате е смогнал само за един Винету да прочете. Че ако знаеше за Ганьо Балкански, със закон би забранил книгите ти.

Снимка Кристина СИДОРОВА

С изпочупени прозорци осъмна вчера партийният клуб на БСП в Габрово. Вандалите не са откраднали нищо, но са строшили стъклата на клуба и са късали предизборни плакати на левицата. Същата съдба сполетя и офиса на БСП в Асеновград

Стр. 3

Декар ни ва в Пернишко колкото 8 квадрата килим

По 270 лв. е декартът и в Кюстендилско, в Кърджали и Благоевград е между 250 и 300 лв. срещу 630 лв. в Добричко и 520 лв. в Софийско

Стр. 6

НС И ГС НА БСП
Канят всички членове и симпатизанти на партията, граждани и гости на столицата, на закриването на предизборната кампания на БСП за президент и местни органи на властта. Митинг-концертът ще се състои на 20 октомври 2011 г. от 18,00 часа на площад „Ал. Батенберг“ - София

Борислав Гуцанов
за общинските данъци и печалби

Не е добре Варна да зависи за всичко от столицата

Стр. 22

МОНД
дипломатик
СЪВМЕСТНО ИЗДАНИЕ С **ДУМА**
Новата система-свят

Стр. 13

ISSN 0898-1343
9 770861 134015

България

Кадиев представи бъдещия си управленски екип

Огромни опашки ще се извият при предаването на ОИК на чувалите с бюлетини в София, предупреди Румен Овчаров

Деси ВЕЛЕВА

Екипът, с който ще работи в общината, ако бъде избран за кмет, представи вчера кандидатът на БСП Георги Кадиев. Хората са работили месеци с мен и са участвали в създаването на програмата ми за управление на София, заяви Кадиев.

Екипът на кандидат-кмета се състои от Симеон Ананиев, бивш началник на "Железопътна администрация" в Министерството на транспорта, Златина Георгиева, юрист, експерт по европроекти, Венцислава Петкова, бивш директор на Агенцията за държавни вземания, Гергана Алексова, общински съветник от БСП, Катя Колева, бивш зам.-директор на НАП, Мария Кръстева, бивш директор на дирекция "Управление на отпадъците" в Министерството на околната среда и водите, Александър Грозданов, бивш директор на дирекция в Министерството на образованието и науката, и Велин Хаджолов, бивш служител на ДАНС. Когато българите гла-

Снимка Мариета ТОМОВА

Георги Кадиев представи 8-членния си бъдещ управленски екип

суват за някой, трябва да знаят и кои са хората, които работят с него, смята Георги Кадиев. Той е и единственият кандидат-кмет на столицата, който обяви имена на бъдещия си екип.

Червеният кандидат заяви, че е нормално страхът за гласуване да е голям, както отчитат социолози и политолози. Според него това е причи-

ната половината от българите да не заявяват ясно за кого ще гласуват. Заради това резултатите от изборите са абсолютно непредвидими и очаквам големи изненади,

заяви още Кадиев. Той предвижда нагли измами на вота и затова предупреди българите да внимават, за да не могат управляващите да откраднат победата им.

Георги Кадиев призова хората да гласуват, за да не се оплакват след изборите. Той отново обяви, че София не е синя, жълта или червена, а е кална, сива, мръсна и прашна. Но ние трябва да я направим цветна, категоричен бе Кадиев. След брифинга си той представи 25-минутен филм "30 дни на различна София".

Междувременно председателят на БСП в София Румен Овчаров отново предупреди за очаквани стълпотворения пред зала "Универсиада", където ще бъдат приемани бюлетините и изборните протоколи от секционните избирателни комисии (СИК). Очаква се 1450 председатели на комисии да извият огромни опашки, а едва 14 човека ще приемат бюлетините. Как тези хора цяла нощ ще мръзнат, колко от тях ще зарежат чувалите с бюлетините и ще си тралнат и кой после ще доказва неманипулируемостта на изборите, попита Овчаров. Той призова ЦИК да отмени безумното си решение, с което позволява тотална манипулация на вота. От своя страна евродепутатът Илиана Йотова заяви, че по повод манипулациите БСП ще поиска експертната на Съвета на Европа веднага след изборите.

ЗАПОРИРАХА СОБСТВЕНОСТТА НА „24 ЧАСА“ И „ТРУД“

Павлета ДАВИДОВА

Нов скандал се заформи вчера около собствеността на вестникарската група, която държи "24 часа" и "Труд". Частният съдия-изпълнител Стоян Якимов, придружен от полицейска охрана, се появи в Полиграфическия комбинат и започна да описва собствеността. Причината е обезпечителна заповед в полза на Христо Грозев, който води дело в съда срещу бившите си съдружници Любомир Павлов и Огнян Донеv.

ДУМА припомня, че през декември тримата обявиха, че изкупуват печатните издания на ВАЦ. По-късно Грозев бе изолиран от контрола върху медийната група и започна да води дела. Съдът е наложил заповед върху печатницата и марките на изданията под шапката на "Медийна група България", за да се гарантира, че няма да се разпродаде имущество, обясниха запознати. Грозев обяви, че искът, който е завел, не е финансов. Той иска да бъде обявена за невалидна сделката от март, с която бе сменено разпределението на мажоритарните дялове в медийната група. Грозев заяви и, че описът на машините не значи, че вестниците няма да се отпечатват. Според него "най-безотговорното нещо към държавата и към Европа" би било "24 часа" и "Труд" да не излязат. Грозев допълни, че се води дело срещу адвокат Стоян Николов за неправомерно изтеглен кредит, срещу който е заложена собствеността на "24 часа" и "Труд". Малко по-късно бившият му съдружник Огнян Донеv обяви, че се използва "дупка в съдебната система и услужливо се прави репресия срещу българска медия". Бизнесменът изрази готовност да се изправи срещу Грозев в съда. Той опроверга твърденията, че вестниците на "Медийна група България" ще спрат да излизат.

Право на отговор

1. Коя е причината за предсрочното прекратяване на договора с досегашната фирма "DSC", осъществявала охраната на централата?

Отговор:
ТЕЦ "Марица изток 2" ЕАД и "Професионална Защита - Електроник" ООД прекратиха по взаимно съгласие сключения договор за охрана.

2. Кои са формалните обстоятелства за избора на "Арми секюрити" ЕООД без конкурс и на какво основание се сочи като натежаващо за избора обстоятелство твърдението, че тя е предложила най-ниска

ценова оферта, без да има други такива?

Отговор:
За избиране на фирмата-изпълнител е проведена процедура по Закона на обществените поръчки, като същият е спасен.

3. Какви неустойки ще се наложи да плаща ТЕЦ "Марица изток 2" за предсрочното прекратяване на договора с "DSC"?

Отговор:
Договорът между "ТЕЦ Марица изток 2" ЕАД и "Професионална Защита - Електроник" ООД е прекратен по взаимно съгласие и страните са заявили, че нямат претенции

една към друга и се отказват от търсене на неустойки.

4. Какви референции и от кого е представило "Арми секюрити БГ" ЕООД?

Отговор:
"Арми секюрити БГ" ЕООД е представило всички документи, в това число и референции, необходими по Закона за обществените поръчки.

5. Каква част от договорената сума 990 000 лв. без ДДС е платена на "Арми секюрити БГ" ЕООД авансово и за какъв период от време е тя?

Отговор:
До момента не са на-

правени никакви плащания от "ТЕЦ Марица изток 2" ЕАД към "Арми секюрити БГ" ЕООД. Сумата, която сте посочили във въпроса, не съответства на договорената такава.

6. Кога ТЕЦ "Марица изток 2" ще проведе нормалната, изискуема по закон процедура за избор на нова фирма-охранител?

Отговор:
Както бе посочено в отговор на предходен въпрос, фирмата-изпълнител е избрана, като е спасен Законал за обществените поръчки.

"ТЕЦ МАРИЦА ИЗТОК 2" ЕАД

Бележка на редакцията

Кога казват истината в ТЕЦ „Марица изток 2“

В отговор на публикацията "ТЕЦ дава милион лева на съмнителна фирма" (вестник ДУМА от 19 октомври т.г.) и на отправени преди това конкретни въпроси, свързани с начина, по който държавната ТЕЦ "Марица изток 2" ЕАД, село Ковачево, е избрала за охранителната си дейност регистрираната в град Етрополе "Арми секюрити БГ" ЕООД в редакцията пристигна отговор от пресцентъра на дружеството.

Верни на журналистическата практика да предоставим място за отговор на всяка една от засегнатите страни го публикуваме без редакторска намеса.

В получените отговори от ръководството на държавното ТЕЦ "Марица изток 2" ЕАД има поне три, меко казано, бъдещи недоумение момента. Като на първо място не се разбира кога и къде от държавното дружество казват истината и кога и къде минават "покрай нея".

Защото в документа, с който редакцията разполага и който е озаглавен "Обявление за възложена поръчка - специални сектори", в раздел II обект на поръчката е записано дословно: "Осигуряване на пропускателен режим и охрана на сградата, имущество и съоръжения в ТЕЦ "Марица изток 2" ЕАД ЗА ВРЕМЕТО ДО ИЗБИРАНЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛ ЧРЕЗ СПЕЦИАЛНА ОБЩЕСТВЕНА ПОРЪЧКА".

Същият текст четем и в т. II.1.4 "Вид на поръчката или покупката/ите".

В раздел V. "Възлагане на поръчката" това се третира, а в т.V.1.4 "Информация относно стойността на поръчката" изрично е записано като обща крайна стойност сумата от 990 000 /деветстотин и деветдесет хиляди/BGN без ДДС.

Не става ясно как се е стигнало до раздялата "по взаимно съгласие и без взаимни претенции" с охранителите от холдинг DSC - "Професионална Защита - Електроник" ООД при официалния запис в Приложение Г "Основания за възлагане на поръчката на договаряне без предварително публикуване на обявление в "Официален вестник" на ЕС, който черно на бяло гласи: "Във връзка с установени нарушения, неспазване на клаузи, липса на ефективност и надеждност в работата на дружеството изпълнител и с оглед защита на икономическите интереси и сигурността в ТЕЦ "Марица изток 2" ЕАД са прекратени съществуващите договори за охрана.

Ако наистина са констатирани нарушения, защо държавното дружество се е отказало да търси обезщетения? Или "стискането на ръцете" е някаква "компенсация", за която в нормативните документи нищо не се казва?

Сумата от 990 000 лв., както вече написаме, със сигурност е пренебрежимо малка за държавното акционерно дружество, опериращо със стотици милиони левове годишно, но това едва ли е основание да се твърди, че "Арми секюрити" ЕООД - Етрополе, е предпоставено заради "най-ниска цена на офертата", при положение, че има 1 (една/ единствена) поискана и получена оферта). Справка Раздел IV.2.1 и Раздел V.1.2/.

Тези и още куп други въпроси очакват отговори както от ТЕЦ "Марица изток 2" ЕАД, село Ковачево, така и от принципала "Български енергиен холдинг" ЕАД. Дължат ни ги, защото всички ние сме потребители на електроенергията, в чиято крайна цена ДКЕВР калкулира и този разход!

ВЪЗПОМИНАНИЕ

Като един миг се изнизиха
ДЕСЕТ ТЪЖНИ ГОДИНИ
от смъртта на любимата ни и непрежалима
съпруга, майка и баба

**ЕММА М.
ВЛАСКОВСКА**

Винаги ще те
помним с добро.
Поклон, дълбок поклон
пред паметта ти!
Мир на праха ти!

Панихидата ще се състои
на 22.10.2011 г. от
11.30 часа в гробищата
на с.Голяма Желязна,
община Троян

От семейството

Зимата не ни изненада,
просто тази година
дойде неочаквано рано

Новата регионална министърка Лиляна Павлова е философ

БСП готви паралелно броене на гласовете

ГЕРБ планират подмяна на чували и изборни протоколи, левицата може да поиска касиране още в нощта след вота

Ралица НИКОЛОВА

Заради сериозни съмнения за фалшификация на изборите от БСП подготвят паралелно броене на резултатите във всички изборни секции. Това ще става на базата на секционните протоколи и извадките от тях. Наблюдателите и застъпниците на левицата пък са инструктирани да следят за всички възможни опити за подмяна на резултати, фалшифициране на протоколи и повреждане на бюлетини, за да станат те недействителни. За всяко нарушение ще се информират и международните наблюдатели на изборите, пратени от няколко европейски организации, включително и ОССЕ.

Ако доказателствата за манипулации на резултатите са налице, левицата може да обяви, че не признава изборите, още в нощта след вота. Това заяви вчера на брифинг Младен Червеняков, член на НС на БСП. Той изнесе стряскащи данни за брутална намеса в изборите от страна на управляващите. Стотици са жалбите срещу работата на ЦИК и срещу съставите на ОИК и СИК. На много места в нарушение на Изборния кодекс в съставите на СИК не са включени членове на опозицията. Подобна е ситуацията в Севлиево,

където БСП има представители само в секциите по селата. Затова левицата настоява в Севлиево също да има международни наблюдатели в изборния ден.

В други общини вече има опити за купуване на цели СИК-ове или на техните председатели и секретари. В БСП има сигнали, че от ГЕРБ предлагат пари, за да се фалшифицират изборни протоколи и да се подписват невярно изготвени изборни резултати. Червеняков повтори и разказа на Станишев от вторник, че в някои общини вече има готови чували с изборни резултати, които да бъдат подменени с истински при превозването на бюлетините от СИК към ОИК. Има и готови протоколи с резултати, близки до тези на платените социологически агенции,

категорични са социалистите.

За драстични случаи на натиск върху членове на изборителни комисии разказа още Червеняков. В Оряхово например е имало опит да се принуди член на БСП да не участва в заседания на комисията. Той дори не е допуснат на заседание, а стаята му е била заключена.

В Габрово и в Асеновград пък миналата нощ са разбити клубове и офиси на БСП, късани са и тъпкани плакати на левите кандидати за кметове и общински съветници.

За първи път в последните две десетилетия българският изборител ще бъде пресиран от страха, коментира Червеняков. Той цитира проучване на Института за развитие на публичната среда, заключения на политолози и на други партии

Партийният клуб на БСП в Габрово осъмна с разбити прозорци и изпочупени стъкла

от опозицията. Всички са се обединили около мнението, че факторът "страх"

ще доминира на предстоящите избори. Вотът няма да е честен, предстои да

разберем дали ще е законен, добави социалистът.

БЕЗРЕДИЦИ В БРЕГОВО ЗАРАДИ НАЗНАЧЕН ОТ ГЕРБ И.Д. КМЕТ

Истински екшън се разигра в Брегово, след като от ГЕРБ използваша униформени полицаи, за да вкарат в сградата на общината новия и.д. кмет. За безредиците алармира вчера депутатът от левицата Михаил Миков. Жителите на общинския център се вдигнали на бунт, защото зам.-областният управител назначил за временно управляващ кмет човек, който няма нищо общо с общинската администрация. Освен това и.д. кмет може да бъде определен само с подпис на областен управител, а не на негов заместник. Хората прекарали нощта срещу

сградата на крак, барикадирани пред входа от незаконно назначения и.д. кмет Гълъбин Бобочев. Най-странното е, че за поста на Бобочев вече е назначена Николина Ванчева. Бобочев обаче влиза в сградата на общината и започва да издава заповеди за запечатване на стаи и уволнения на служители. Това се случи веднага след посещението на Цветан Цветанов в областта, уточни Миков. Той бе категоричен, че машинациите се правят с единствената цел за служебна победа на ГЕРБ.

Жителите на Брегово барикадираха входа на общината

В ОССЕ разтревожени за свободата на вота

Сериозни съмнения за честността на изборите у нас се съдържат в доклада на ОССЕ, изготвен преди дни от мисията на организацията в България. Оттам пратиха наблюдатели за вота на 23 октомври, въпреки че не е практика това да се прави в държави-членки на ЕС. Дори само фактът, че ОССЕ прави доклад за честността на изборите, говори, че България е изгубила доверието на Европа по тази тема.

Тревожни и много неприятни са заключенията в доклада, коментира международният секретар на БСП Деница Златева. Опасения за неточности и за нарочни пропуски има още при изготвянето на Изборния кодекс. Международните експерти предупреждават, че са възможни манипулации при броенето на бюлетините, а оттам и при съставянето на изборните протоколи. Отбелязват се и зачестилите случаи на оказван натиск върху кандидати на опозицията, някои от които са принудени да се откажат от участие в изборите. В ОССЕ не са пропуснали и средствата на държавната и общинската администрация, които грубо се използват от ГЕРБ по време на кампанията. Липсата на прозрачност и в кампанията, и в подготовката на изборите също тревожи мисията на организацията у нас. Сериозни са съмненията и за купуване на гласове и за подкупване на членове на ОИК.

В доклада не са подминати и протестите след Катуница и антиромските и ксенофобски лозунги, издигани от част от политическите лидери. Медийното отразяване на кампанията също е попаднало в критиките на доклада. Наблюдателите коментират, че понеже цялата кампания е платена, няма възможност за обективно отразяване, а журналистите не могат да задават критични въпроси към кандидатите.

Хаосът в съставянето на изборни секции зад граница също тревожи ОССЕ.

Само 2,2% от българите вярват в честни избори

Веселка ВЕНКОВА

"Не мисля, че изборите се опорочават" са отговорили едва 2,2% от анкетирания по поръчка на Асоциация "Прозрачност без граници". 45 на сто са категорични, че вина за нечестните избори имат партиите, 14,5 приписват "заслугата" на "организираните престъпни групировки, които по този начин си купуват власт", 12,8% смятат, че вината е на "отделни кандидати, свикнали да постигат своето с корупционни механизми". Само 4 на сто от запитаните посочват, че за опорочаването на изборите "отговорност носят самите граждани, защото не защитават правата си", 2,1 смятат, че "секционните коми-

сии подменят протоколите" и близо 1/5 не можели да преценят чия е отговорността за опорочаване на изборите у нас.

Проучването по методика и с въпроси на "Прозрачност без граници" са направили "Алфа ризърч" в периода 15-17 октомври, съобщил изпълнителната директорка Диана Ковачева.

Допитването установило, че 12% от изборителите са готови да продадат гласа си без пазарлъци, други 6 на сто биха сторили също за 100-150 лв., а 1% от българите не са решили дали ще се включат в предизборната търговия. "При ниска изборителна активност 6% променят изборния резултат в натоварената с корупция среда",

предупреди Ковачева.

Средната цена на глас в големите градове била 50 лв., а в малките населени места един глас вървял и по 30 лв., посочиха от неправителствената организация. Те определили доклада на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа като "тревожен сигнал" за ситуацията в България. Ден по-рано ОССЕ излезе с междинен доклад, съдържащ безпрецедентно остри критики към страната, отчитайки купуването на гласове, изцяло платеното отразяване на кампаниите в медиите, натискът върху кандидати чрез данъчни проверки и стотици "мъртви души" в изборителните списъци.

Кандидат-общинар от ГЕРБ печата бюлетините за президент

Фирма "Мултипринт" на кандидата за общински съветник от ГЕРБ в Костинброд Йордан Бончев прави бюлетините за президентските избори, съобщил Медианул след справка в регистъра на обществените поръчки.

Изборните книжа пък са възложени на печатница "Демакс", собственост на Петър Кънев, член на БСП.

"Мултипринт" е била избрана чрез пряко договаряне от Министерския съвет, като други канди-

дати не е имало. Стойността на договора е за 686 624 лв. без ДДС. Фирмата е собственост на Йордан и Олга Бончеви. Мъжът е седми в листата на ГЕРБ в Костинброд.

В рамките на една седмица "Мултипринт" е

отпечатала осем милиона бюлетини за първия тур на президентските избори и те вече пътуват към изборителните секции. Бюлетината за първия тур е дълга 54,6 см и в нея са изписани 18 кандидат-президентски двойки.

България

Калфин догонва Плевнелиев

Едва 30% от потенциалните гласоподаватели на ГЕРБ смятат, че положението в България се е подобрило при това управление

Павлета ДАВИДОВА

До 6% се стопи разликата между кандидата за президент от ГЕРБ Росен Плевнелиев и конкурента му от БСП Ивайло Калфин, сочат резултатите от проучване на социологическа агенция "Медиана". Социологът Кольо Колев обясни, че според извадката към настоящия момент Плевнелиев би събрал около 29 на сто от гласовете на българите, докато Калфин би взел малко над 23%. Той предположи, че на истинските избори ГЕРБ би взел 36% от гласовете срещу 30 за БСП и 20 за Меглена Кунева.

Колев категорично отхвърли предположенията на колегите си, че надпреварата е от типа ГЕРБ срещу тройната коалиция или срещу БСП. Битката е много по-сериозна, става въпрос за оценка на политическото управление, за нещата, които се случват в страната, заяви той. Според него се касае за противопоставяне на политиката на управляващите срещу стандарта на живот в България. Опитват се да ни убедят, че всичко е предопределено, но не е така, допълни Колев.

Според него около избор-

НЦИОМ: ГЕРБ губи проценти заради кампанията си

Заради предизборната си кампания кандидат-президентската двойка на ГЕРБ Росен Плевнелиев-Меглена Попова е загубила 2% от привържениците си за по-малко от месец. За сметка на това Ивайло Калфин и Стефан Данаилов са повишили с 3 на сто симпатизантите си, сочи проучване на НЦИОМ.

Според техните данни разликата между двамата основни претенденти е около 9%, като Калфин получава подкрепа от 21 на сто от анкетиранияте. Меглена Кунева и Любомир Христов биха получили едва 8% от вота на участвалите в изследването. Волен Сидеров и Павел Шопов получават 4%, Румен Христов и Емануил Йорданов - 3, а Светослав Витков и Венцислав Мицов са с около 2. От агенцията отчитат, че нетрадиционният певчески тандем интригува все повече хора.

От НЦИОМ също очакват новият президент на България да бъде излъчен едва след втори тур на изборите.

80 на сто от симпатизантите на ГЕРБ са мобилизирани, отчита НЦИОМ. Същото важи и за активността на феновете на БСП. Ако днес се провеждаше балотаж за президент между кандидатите на ГЕРБ и на БСП, Плевнелиев би взел 45% на гласовете, а Калфин - 29%, отчита агенцията.

Изследването е установило, че кампанията на кандидатите е повлияла най-вече върху мнението на хората, които преди това са се колебаели за кого да гласуват.

ните резултати има големи неясноти и е възможно всякаво развитие на нещата. Със сигурност обаче ще има балотаж, анализира той. Трудности за определянето на резултати-

те има заради големия брой хора, отказали да участват в проучването. Около 50% не искат да отговарят и нямат доверие на анкетворите, добави Колев. 38 на сто от хората

дали мнението си, пък заявили, че са готови да сменят предпочитанията си всеки момент. Една четвърт от избирателите се опасяват, че свободната изява на политическите им пристрастия може да има негативни последици за тях. Подобен страх не е имало от 20 години насам, алармира социологът.

Най-подредени и строени да отидат до избирателната урна са симпатизантите на ГЕРБ, близо 88% от тях чинно биха пунали гласа си, отбеляза социологът. Според проучването излиза, че Плевнелиев е чисто партийна кандидатура и не привлича гласове "отвън". 20 на сто от гласовете за Калфин идват от привърженици на други партии. Прави впечатление, че само 30 процента от привържениците на кандидата на ГЕРБ считат, че положението в страната се е подобрило, откак това правителство е на власт. 81 на сто от симпатизантите на Калфин отчитат, че материалното положение на семейството им значително се е влошило, откак ГЕРБ е на власт, почти същото е положението и с привържениците на Меглена Кунева.

Останалите кандидати за президент са далеч по-назад в класацията с предпочитанията на избирателите. Любопитното е, че певецът Светослав Витков успява да събере 0,7% от гласовете. "Това е протестен вот най-вече на млади хора, които по-скоро на шега искат да задраскат всички останали кандидати. Основният протестен вот ще го оберат Калфин и Кунева", категоричен бе шефът на "Медиана".

www.duma.bg

предизборна хроника

Социалноотговорният бизнес осигурява бъдеще за Пловдив

Пловдив - отворен към хората, към бизнеса и света, само така можем да осигурим бъдеще за Пловдив, заяви кандидатът на БСП за кмет на града Георги Търновалийски. Той се срещна с ветерани от различни сфери на стопанския и общественно-политическия живот. Търновалийски откри в приоритетите на БСП и в своята лична предизборна програма развитието на социалноотговорния бизнес и даде пример с КЦМ. Такъв подход с акцент върху високотехнологичните отрасли в пловдивската икономика ще осигури повече работни места и ще ни отпусне от застой през последните 20 години на преход, категоричен бе Търновалийски.

Полицията задържа кандидат-кмет на Велинград

Кандидатът за кмет на Велинград Димитър Байрактаров е бил задържан за около час в сряда през нощта в Костенец. Мъжът е отказал да се подчини на полицейско разпореждане, след като е бил спрял от патрулиращи полицаи за рутинна проверка. Шофьорът излязъл от автомобила и започнал да нагубява полицаите и да ги блъска. Това принудило служителите да му поставят белезници и да го отведат в районното управление, където била установена самоличността му. От направената справка е станало ясно, че срещу него има заявителски материал в полицията в Поморие за хулиганство, придружено със съпротива на орган на властта.

ПРОФ. МИНЕКОВ ПОИСКА ОТ ПРЕМИЕРА ДА ОСВОБОДИ РАШИДОВ

"Г-н министър-председател, моля Ви да освободите от поста министър на културата г-н Вежди Рашидов". С тези думи започва отвореното писмо на проф. Велислав Минев, адресирано до премиера Бойко Борисов и разпространено до медиите. С писмото си проф. Ми-

неков иска отстраняването на Вежди Рашидов, като прилага и факсимиле на протокол от извънредно заседание на Изпълнителното бюро на СБХ от 7 октомври, доказващ рекета от страна на министъра на културата.

Цялото писмо четете на стр. 12

ПОЛОВИН МИЛИОН БЪЛГАРИ ЗАСТРАШЕНИ ОТ ОСТЕОПОРОЗА

Близо 400 000 жени и над 160 000 мъже над 50-годишна възраст в България са застрашени от развитие на остеопороза. Това сочат изследвания, правени от 2005 г. досега. Вчера те бяха оповестени по повод 20 октомври - Световен ден за борба с остеопорозата.

Според д-р Ангел Кунчев, главен държавен здравен инспектор, 4000 жени годишно си чупят шийката на бедрена кост, като 800 от тях умират до една година след фрактурата. Над 90 хиляди счупвания в резултат на остеопороза се регистрират в България всяка година.

СЕДМИЦА НА РУСКИТЕ ФИЛМИ В БЪЛГАРИЯ

СОФИЯ 21-26 октомври 2011, ДОМ НА КИНОТО
 ВАРНА 24-30 октомври 2011, Фестивален и конгресен център, зала "Европа"
 БУРГАС 25-27 октомври 2011, Дом на културата ЛУКОЙЛ НЕФОТОХИМ

ДНИ НА ДУХОВНАТА КУЛТУРА НА РУСИЯ В БЪЛГАРИЯ

ВХОД СВОБОДЕН

Снимка ПРЕСФОТО/БТА

В Деня на Перник възпитаниците на ОУ "Св. Иван Рилски" преминаха в празнично шествие през града. Тяхното училище е първото в миньорския град, което отбелязва 108 години от създаването си

С 50 НА СТО СЕ УВЕЛИЧАВАТ КИБЕРПРЕСТЪПЛЕНИЯТА НА ГОДИНА

Спочти 50% се увеличават киберпрестъпленията всяка година. Това е нормално, тъй като все повече потребители имат интернет и все повече услуги минават през интернет пространството. Това заяви вчера Явор Колев, началник на сектор "Борба с киберпрестъпленията" в ГДБОП. Той участва в първата Регионална конференция по киберсигурност и киберпрестъпност за държавите от Югоизточна Европа.

Приоритетите ни постоянно се променят, сега се насочваме към противодействие на чисти компютърни престъпления, каквито са нерегламентирани достъпи до мрежи и системи, кражбата на лични данни, заяви още Колев. На по-заден план е останала работата по кражбата на интелектуална собст-

веност заради въвеждането на легални платформи за разпространение.

Явор Колев събщи, че най-често срещаното киберпрестъпление е кражбата на самоличност във всички нейни аспекти. Популярни са кражбите на профили във "Фейсбук", както и на лична финансова информация. Сексуалната експлоатация на деца също е много характерно престъпление, което за съжаление също набира скорост, призна той. С изостряне на кризата се увеличавали и хората, които имат добри познания, но се опитват да придобият материална облага. Освен това нашите престъпници били добре интегрирани в световните организирани престъпни групи. В някои случаи са изпълнители, а в други организатори, обясни Явор Колев.

България

www.duma.bg

Игнатов:

Преподавателите сами създават частни вузове

Председателят на БАН барикадирал академията и отишъл в отпуск

Велиана ХРИСТОВА

Около 100 студенти от вузове в София и Благоевград се събраха вчера пред Министерския съвет, придружени от кандидата за президент Алексей Петров. Те настояваха да излезе Бойко Борисов, за да му поставят въпроса за реализацията си у нас. Бяха приготвили триколовна лента, която премиерът да отреже. При младите излезе обаче министър Сергей Игнатов.

Студентка предаде на Игнатов писмо с въпроси и поиска той да се подпише, но министърът отказа, понеже част от питанията били към Борисов. Според Игнатов младите хора имат бъдеще у нас, но ако смятат, че бъдещето им е в чужбина, могат да опитат късмета си и там. Според него само 20% от учещите в чужбина оставали там, другите се връщали. Студентите посрещнаха думите му със смях.

Според Игнатов преподавателите от вуз сами създавали частни университети, държавна поръчка вече нямало. Думите му изумиха студентите, тъй като никой не е отменял държавната поръчка за прием. Не може да се прогнозира какъв ще бъде бизнеспът, а право, финанси и счетоводство се развили през

Снимка Благвеста ЦВЕТКОВА

Студентите искаха да връчат на Бойко Борисов писмо с въпроси по проблемите, които имат младите във висшето образование и при реализирането си след него

тези години, защото "при прехода от 90-та година до всеки по-як мъж трябваше да има юрист и счетоводител", каза министърът. Алексей Петров го прекъсна, за да спре да се излага. На въпрос с колко пари той лично иска да увеличи бюджета на БАН, Игнатов рече: "Откъде да ги намеря?" Но сега имали разговор с Дянков и целия МС за подобряване на образованието и науката, а БАН е част от българската наука, каза Игнатов. По-късно в Минно-геоложкия университет той събщи, че МС се опитва да създаде оперативна програма за образование и наука, каквато България няма, понеже в ЕС парите за образование до 2020 г. ще се увеличат със 70%, а за наука - с 60%. Всеки момент идват 90 млн. лв. от ЕС, с които за завършващите гимназисти ще се въведат по 240 часа практики.

В същото време в БАН на среща за безпрецедентно ниския бюджет на академията

по покана на учениците дойдоха лидерите на КНСБ Пламен Димитров и Лиляна Вълчева (на браншовия синдикат "Висше образование и наука"), на "Подкрепа" - Димитър Манолов и Здравчо Здравчев, както и Божидар Данев, шеф на БСК. Оказало се обаче, че председателят на БАН акад. Никола Съботинов тази седмица си взел отпуск и отишъл в Бургас. Но преди това всички коридори в централната сграда на БАН са били преградени с врати, през които се минава само с електронен пропуск. И изумените гости, и учени от институтите не са могли да отидат до кабинетите, докато не са получили специален достъп. Според работещи в сградата, идеята за барикадирането била на шефката на кабинета на Съботинов, тъй като не можело "приходящи" да пречат на работата на администрацията.

Пред членове на ръководството на БАН синдикатите и Божидар Данев са заявили своята воля да направят всичко, за 2012 г. да се даде по-достоеен бюджет на БАН и да се върнат онези 30% от заплатите, които учениците сега не получават. Не може повече всеки, който иска, да удря БАН като боксова круша, а БАН да се капсулира и да търпи, са заявили синдикатите. Те са недоволни от социалния диалог с ръководството на академията. Вчера следобед имаше заседание за бюджета и на Настоятелството на БАН.

ОЧАКВА СЕ ДЕЛОТО СРЕЩУ МАРГИНИТЕ ДА ПРИКЛЮЧИ ДО ДВА МЕСЕЦА

Върховният касационен съд вчера обяви за решаване делото срещу Красимир и Николай Маринови, известни като Маргините, и още четирима души. Те бяха обвинени в организиране на престъпна група и в подготовката на три убийства - на Любен Гоцев, Никола Дамянов и Иван Тодоров - Доктора. В рамките на продължилата 6 години процес две от "мишените" вече не са живи. Почина и единият от подсъдимите. Пред ВКС не се явиха нито Маргините, нито останалите обвинени.

Очаква се най-късно до края на годината да стане ясно дали това е краят на делото срещу групата на Маргините. За това настояват адвокатите на братята, които досега бяха оправдани на две съдебни инстанции. Присъдите им, постановени от Градския съд, бяха потвърдени с леки корекции от Апелативния съд. След престой от 5 години на първата съдебна инстанция, сега за малко повече от година процесът е пред финал.

Адвокатите на останалите трима подсъдими, от своя страна, искат оправдателни или по-леки присъди. Прокуратурата пък настоява делото да се върне на Софийския апелативен съд за доразследване, за да бъдат постановени осъдителни присъди и за Маргините.

Но адвокатите са категорични, че най-накрая трябва да се сложи точка на това дело, което е започнало през 2005 година. Финалната развързка вероятно ще стане факт след около два месеца.

БЪЛГАРСКИ ЖУРНАЛИСТИ ОЦЕНИХА С ДВОЙКА СВОБОДАТА НА СЛОВОТО

Двойка по петобалната система получи свободата на словото в България от наши журналисти. Посредственият резултат е от анкета на Асоциацията на европейските журналисти-България (АЕЖ-България). Помолени да оценят по петобалната система степента на свобода на словото в страната, 48 от общо 113 участници й слагат двойка и я определят като лоша. Средната оценка, която е получена, е 2,42. Само четирима колеги са сло-

жили отлични оценки. Анкетата е проведена онлайн в периода август-септември сред журналисти, работещи в печатни медии, радио, телевизия, интернет, на свободна практика и блогъри. На запитването са се отзовали предимно хора, които работят в София. 65 души са в печата, а 94 души работят в частни медии.

Журналистите от София масово са оценили свободата на словото като лоша, докато участниците от останалите градове са поставили малко

Край на стуга, връща се златната есен

Обстановката в страната се нормализира и в близките дни ни очаква топло време. Времето ще е слънчево, температурите ще се повишат, като максималните ще са между 13 и 18 градуса. По данни на Гражданска защита, няма бедстващи хора. В засегнатите от снежната буря райони на страната обстановката се нормализира, съобщиха и от МВР. Пожарникари, спасители и полицаи две денонощия работиха на непрекъснат режим в областите от Източна България. В спасителните операции участваха над 1500 пожарникари, спасители и полицаи. Проведени са над 600 операции за оказване на помощ, спасени са над 670 души, включително 110 от два влака на гара Радунци. Изтеглени са 137 автомобила, 64 автобуса и микробуса, 89 тежкотоварни автомобили. Транспортирани до болнични заведения са 18 болни за хемодиализа и 5 родилки. Бедстващи хора са изведени от закъсали автобуси, влакове и леки автомобили в областите Сливен, Бургас, Шумен, Варна, Хасково. Отстранени са стотици дървета, препречили пътните платна, отводнени са приземни етажи и мазета във Варненска, Добричка и Бургаска област.

Продължава работата на силите на МВР и Агенция "Пътна инфраструктура" за почистване на пътищата и извличане на закъсала техника, като към настоящия момент няма необработени сигнали и данни за бедстващи хора. В община Руен не е отменено бедственото положение.

по-добри оценки. Колегите са посочили като основен проблем политическият натиск. В полето за свободни коментари за свободата на словото и конкретни случаи на посегателства са се включили 22-ма журналисти. Преобладават случаите за икономически натиск от рекламодатели и политически натиск с обаяния на политики на главните редактори. Двама от участниците са разказали за уволненията им последвали материал, засягащ икономически или поли-

тически интереси.

Само 28 от анкетиранияте са посочили, че не им е оказван никакъв натиск, докато работят. Едва 12 са тези, които твърдят, че върху медията, в която работят, няма абсолютно никакъв натиск. Критиките срещу рекламодатели са забранени в медиите на 23 от попълнителите онлайн бланката.

Анкетата е била анонимна, но при желание участниците е може да застанат с имената си. Това са направили само 12 души, отчитат от АЕЖ.

"Непобедимите" поеха с роза от "Рефан" към Холивуд

На снимката: Долф Лундгерен, приятелката му Джени и Георги Цанков.

Брус Уилис, Силвестър Сталоун, Арнолд Шварценегер, Жан-Клод Ван Дам, Джейсън Стейтъм, Чък Норис и Долф Лундгерен получиха от пловдивската компания за козметика "Рефан" ръчно изработени ароматни свещи и комплекти, съдържащи българско розово масло. Особено доволна от придобивката бе приятелката на Долф Лундгерен - Джени, която полудя по розовия аромат.

Армаганите от "Рефан", придружени с бутилка българско вино, връчи на световните екшън-звезди Георги Цанков, кандидат за кмет на Родопи. Актьорите и местният политик си говориха за България, за кино, за здравословен начин на живот, а Цанков ги поканил на лов, когато свършат снимките на филма.

На комплекти козметика на основата на розово масло се зарадваха и Ранди Котюр и Тери Круз, също актьори от "Непобедимите-2".

Икономика

България е лидер по пиратски софтуер

13,5 млрд. долара са загубите на компаниите за миналата година

От 2007 г. близо 35 на сто от програмното осигуряване за персонални компютри в Европа се използва незаконно. Лидер през миналата година в ЕС е била България с 65 на сто използвани нелегални програми, а най-нисък е бил техният обем в Люксембург - 20 на сто, съобщава агенция "Блумбърг". В САЩ показателят е 30 на сто. Според Асоциацията на производителите на програми за бизнеса в Китай четири от пет програми са пиратски. В Русия делът им е 65 на сто.

Компаниите, които разработват софтуер, включително Майкрософт (Microsoft) и Адоб (Adobe), са изгубили през миналата година 13,5 милиарда долара заради пиратството в Европа, уточнява

"Блумбърг".

През 2010 г. загубите от "пиратство" във Франция са били 2,6 милиарда долара, в Германия - 2,1 милиарда долара, в Италия - 1,9 милиарда долара, във Великобритания - 1,8 милиарда долара. Тези европейски държави влизат в десетката с най-голям брой използвани пиратски програми. Общо в света делът на пиратските продукти за програмно осигуряване е нараснал миналата година с 14 процента до 58,8 милиарда долара, достигайки равнище, което е два пъти над отчетеното през 2003 г.

Представител на Асоциацията на производи-

телите на програми за бизнеса, в която влизат Майкрософт, Адоб, Епъл (Apple Inc.) и Сименс (Siemens), заяви, цитиран от агенцията, че при промяната на закона за интелектуалната собственост ЕС трябва да увеличи

санкциите за нарушение, тъй като "пиратите" винаги печелят заради ниските глоби. През миналата година ЕС призна, че действащото от 2004 г. законодателство се нуждае от нов анализ, отбелязва "Блумбърг".

Плащат субсидиите за тютюн в началото на 2012 г.

Субсидиите за тютюн ще бъдат изплатени в първите месеци на 2012 г., съобщава преди ден на среща с тютюнопроизводители от село Ябланово, общ. Котел, зам.-министърът на земеделието и храните Цветан Димитров. Той каза още, че субсидиите за тютюна вече са осигурени. Същевременно вчера бяха одобрени схемите за националните доплащания за земеделските производители за 2011 г. Това стана известно след заседанието на правителството. За тютюна ще бъдат отделени до 73 млн. лв. А подпомагането ще бъде въз основа на средногодишното количество изкупен качествен (1-3 класа) тютюн по сортови групи през референтен период 2007-2009 г. Размерът на помощта ще се определя на кг изкупен тютюн по сортови групи през референтния период.

Освен за тютюн доплащания ще има за земеделска земя, за крави с бозаещи телета, за клане на говеда, за говеда, за овце-майки и кози-майки. Максималният размер на средствата, които се отделят за доплащане за земеделска земя, е 310 млн. лв. В подпомагането с тези средства не влизат площите, заети с винени сортове лозя, ягоди и малини за преработка, тютюн и постоянни пасища. Подпомагането ще се изчислява на хектар земя.

Парите за доплащане за животни са в размер до 71 145 904 лв. Средства за крави с бозаещи телета ще се получават за най-малко пет крави с бозаещи телета в стопанство, което не притежава индивидуална млечна квота. За клане на говеда или при износа им за трета държава ще се дава за най-малко 5 бика, вола, крави и юници на възраст над осем месеца или телета на възраст до осем месеца и с кланично тегло до 185 кг. За говеда и биволи се изисква минимум 10 животни, които са били отглеждани в стопанството към 28 февруари 2009 г. За подпомагане за овце-майки и кози-майки се дава при минимум 50 и повече животни (заедно или поотделно), отглеждани в стопанството.

Декар нива в Пернишко колкото 8 квадрата килим

Най-скъпа е земеделската земя в областта на Добрич. Средната цена в момента там е около 630 лв. на декар. Покупко-продажбите на земеделска земя е единственият сегмент от недвижимите имоти, които не са повлияни негативно от икономическата криза, предаде fermer.bg. Цените на земеделските земи задържат своите нива от последните 4 години и даже отбелязоха ръст от 10-20%. В мо-

мента се наблюдава завишено търсене на земеделска земя, което ясно се вижда в плавното покачване на цените от началото на 2010 г. насам.

Освен в Добрич високи средни цени има земята в област София - 520 лв. за дека. Средната цена на земеделска земя в област Варна е 350 лв. на дека. В Силистра тя е 480 лв. за дека, в Русе е 400 лв. за дека, в Плевен, Монтана и Враца

съответно 410 лв., 400 и 390 лв. на дека. Средната цена в Пловдив е 420 лв. В Стара Загора искат средно 410 лв., в област Ямбол - 350 лв. за дека. Най-ниска средна цена има земеделската земя в Пернишко и Кюстендилско - 270 лв. Цената на земята в Кърджали и Благоевград е 290 лв. за дека. Проверка на ДУМА установи, че между 250-300 лв. струват 8 кв. м сравнително евтини килими с добро качество.

Обявяват конкурс за търсене на нефт и газ в Черно море

Със свое решение правителството одобри откриването на производство за издаване на разрешение за търсене и проучване на нефт и природен газ в площ "Блок 1-21 Хан Аспарух", разположена в изключителната икономическа зона на България в Черно море, съобщава пресслужбата на МС.

Площта е с размер 14 220 кв. км, а срокът на разрешението е пет години с право на продължение.

Срокът за закупуване на конкурсните книжа е до 17.00 ч. на 120-ия ден от обявяването

на решението в "Официален вестник" на ЕС, а срокът за подаване на заявленията за участие в конкурса е до 17.00 ч. на 140-ия ден също от обявяването на решението в "Официален вестник" на съюза.

Бъдещият титуляр на разрешението ще заплаща годишна такса площ в размер на 426 600 лв., а в случай на откриване на находище той ще определя пряко за концесионер за добив при условията на Закона за подземните богатства.

Усвоили сме едва 9% от полагащите ни се 6,7 млрд. еврофондове

Фондовете на ЕС за подпомагане на икономическото развитие не достигат до най-бедните страни на блока, които рискуват все повече да изгубят милиарди евро субсидии, пише вестник "Файненшъл таймс", като се позовава на вътрешни данни на Еврокомисията. Според тях България, която е най-бедната страна в ЕС, е усвоила само 9,1% от полагащите й се субсидии от 6,7 млрд. евро, а Румъния едва 3,7%, съобщава БТА.

Структурни фондове на стойност 347 млрд. евро за седем години са в основата на стратегията на ЕС за увеличаване на икономическия

растеж чрез инвестиране в инфраструктурни проекти и схеми за работни места. Те са предназначени най-вече за по-бедните страни. По правилата на ЕС парите, които не бъдат изразходвани до 2015 г., се връщат в бюджета на ЕС, припомня финансовият всекидневник.

Италия също е сред страните, които са заплашени да изгубят европейски пари. Тя е усвоила само 10,6% от полагащите й се 28 млрд. евро.

Общо 27-те членки на ЕС са изхарчили 71 млрд. евро от структурните фондове, което е 20,6% от седемгодишния бюджет.

Договорът с „Юлен“ за ски пистите бил абсурден

Договорът за концесия на ски пистите в Банско с фирма "Юлен" е абсурден и трябва да бъде актуализиран във всичките му клаузи, каза след заседанието на кабинета министърът на околната среда и водите Нона Караджова. Въпреки това обаче от думите й стана ясно, че държавата няма да си иска незаконно заграбените от "Юлен" декари държавна земя за пистите.

Сега експерти на екоминистерството и на фирма "Юлен" са извадили големите карти и обсъждат колко дълги всъщност са пистите в района - дали са 90 или 130 километра, обясни министърът. В момента, в който стигнем до консенсус, надявам се да не стигнем до съдебен договор, ще има преговаряне на условията по договора, каза Караджова. По думите й до месец, месец и половина ще бъдат решени техническите въпроси в спора.

БИЗНЕСЪТ СКОЧИ СРЕЩУ КРИТЕРИЯ „ЗАБАВЕНО ПЛАЩАНЕ“ В ОБЩЕСТВЕНИТЕ ПОРЪЧКИ

Българската стопанска камара (БСК) иска изрично да се забрани настоящата практика при провеждането на обществени поръчки да има изискване за забавено плащане на услугата като критерий за оценка на офертите. Това се посочва в становище на бизнес организацията по повод внесени преди месец от депутати от Коалиция за България поправки в Търговския закон, с които да се въведе лихва за забавено плащане по сделки между предприятия и

фирми с общини и държавни органи.

Тези изменения трябва да предотвратят натрупването на нови междуфирмени задължения, които по оценка на БСК към началото на 2011 г. са 157 млрд. лв. и ежегодно нарастват. Само задълженията на държавата към бизнеса са над 100 млн. лв. по думите на финансовия министър Симеон Дянков, като приятелите се оплакват и от постоянно забавяне с месеци на възстановяването на

данъка върху добавената стойност (ДДС).

Бизнесът приветства намерението за вкарване в българското законодателство на европейската директива срещу забавянето на плащанията по търговските сделки, но смята, че в предложените от народните представители корекции се засяга само началният момент, от който кредиторът има право да начислява лихва за забава на плащане.

Затова трябва да се об-

мисли необходимостта от поправки в Закона за обществените поръчки, тъй като той се явява специален по отношение на Търговския закон. Според организацията са необходими и законови гаранции за възстановяване на ДДС при опростена процедура и в кратки срокове. БСК настоява и за поправки в Гражданския процесуален кодекс, които да гарантират ефективно изпълнение на присъдени вземания от държавни учреждения.

Практично земегелие

www.duma.bg

ЗЪРНИ ПАЗАРИ

Трудни условия за есенната сеитба

Заради ниските цени на зърното производителите изчакват

Към средата на месец октомври МЗХ отчита приключване на жътвата на слънчогледа, жътвата на царевицата продължава. Есенната сеитба се осъществява при трудни условия. До 10 октомври сушата беше основното препятствие за качествена предсеитбена обработка на почвата, а последвалите валежи доведоха до забавяне на сеитбата.

Към 15 октомври се отчита вяла търговия със зърнени и маслодайни култури на вътрешния пазар, слабо търсене, изкупуване на малки обеми, което доведе до понижение на средните изкупни цени за страната. Към настоящия момент големите търговци оферират ниски цени, което е причина повечето производители да заемат изчаквателна позиция или ако имат необходимост от финансови ресурси, да продават малки партиди.

На международните пазари също се отчита тенденция на спад в търговията и съответно на цените. По-осезателно е намалението на средните цени в САЩ. Основна причина за низходящата ценова тенденция остава слабата динамика в развитието на икономиката в глобален мащаб, поевтиняването на петрола и не на последно място добрата оценка за световните преходни запаси, особено що се касае до тези за царевицата. Следва към този анализ да добавим и влиянието на климатичния фактор, особено в САЩ, където след продължително засушаване в зърнопроизводителните райони на страната, паднаха значителни валежи. Все пак остават очакванията в средносрочно бъдеще международните цени на зърното

да експлодират поради сегашните ниски ценови равнища.

ВЪТРЕШЕН ПАЗАР

Прогнозите за вътрешния пазар не са много оптимистични що са касае до равнището на изкупните цени. Вероятно през целия месец октомври те ще останат на ниско ценово ниво, като не е изключено специално при слънчогледа и царевицата те да продължат да падат.

ПАЗАРЕН НАБЛЮДАТЕЛ

ПШЕНИЦА

По данни на САПИ средната цена за страната към 15 октомври на хлебната пшеница е 318 лв./тон без ДДС, което е намаление с 3 лв./тон в сравнение с предходния период. В областите Добрич и Варна е отчетен спад с 6 на сто на изкупната цена и сделки се сключваха в ценовия диапазон от 320 до 330 лв./тон. Най-висока цена е регистрирана в област Ст.Загора - до 350 лв./тон.

Цените на пшеницата с ниски хлебопекарни качества през изминалата седмица остават без из-

менение и се движат в рамките на 290-310 лв./тон без ДДС. По данни на САПИ средната изкупна цена в страната е 299 лв./тон, което е намаление с 1 лв./тон спрямо края на миналата седмица.

През изминалата седмица търговията на вътрешния пазар е вяла, а търговията с пшеница, предназначена за извън страната, не е толкова активна, тъй като напусналите количества пшеница до средата на месец октомври бяха предварително складираны на магизинаж на пристанищата във Варна и Бургас. Реализира се износ на пшеница за Етиопия, но основното направление си остават страните от ЕС.

Общият размер на напусналата пшеница за периода 1.07.2011 - 10.10.2011 година е в размер на 1 318 640 тона /1 246 463 т. за ЕС и 72 177 т. за трети страни/. За същия период на миналата година напусналата пшеница е в размер на 1 307 150 тона.

Анализът на баланса на пшеницата показва, че при производство през 2011 г. в размер на 4265 хил.тона и преходен остатък от предишната реколта в размер на 300 хил.тона. На база на оценката, че годишното вътрешно потребление е близо 2.2 млн.тона, възможностите за износ до нова реколта се оценяват на 2.1 млн.тона. Като се има предвид, че досега е реализиран значителен износ, следва, че свободните количества до нова реколта са в размер на не повече от 800 хил.тона.

ЕЧЕМИК

Цените на фуражния ечемик също отчитат тенденция на намаление и по данни на САПИ средната цена за периода е 325 лв./тон без ДДС. В

област Шумен сделки са сключени на ценови равнища от 250-280 лв./тон, а най-високи остават цените в област Ловеч и В.Търново - до 360 лв./тон. При пивоварния ечемик през отчетния период цените са без промяна - 343 лв./тон. Сделки се отчитат в областите Ст.Загора и Хасково на цена от 340 лв./тон.

Общото количество ечемик напуснало страната за периода от 1.07.2011 - 10.10.2011 г. е 279 014 тона /181 645 т. за ЕС и 97 369 т. за трети страни/. Към същия период на миналата година напусналият ечемик е в размер на 363 050 тона.

Производството на ечемик от новата реколта по данни на МЗХ е 680 хил.тона, а преходният остатък от старата реколта, според НСЗ е 120 хил.тона. Общото предлагане е в размер на 800 хил.тона. Анализът показва, че в страната има свободни количества ечемик за търговия извън границите на страната в размер на около 100 хил.тона.

Без да търсим опора в цифрите, за да направим прогноза за развитието на пазара, следва да отбележим, че тези свободни количества се намират не в производителите, а в търговците и вероятно цената на ечемика ще се повиши през следващите месеци.

ЦАРЕВИЦА

Средните цени на царевицата от нова реколта през изминалата седмица се понижиха и се движат в диапазона от 290 до 340 лв./тон без ДДС. По данни на САПИ средната цена за седмицата е 344 лв./тон без ДДС и това представлява спад с 8 лв./тон спрямо предходната седмица. Най-високи ценови равнища са отчетени в област Хасково и Ст.Загора - до 430 лв./тон. Във Видин, Враца и Монтана сделки се сключват в ценовия диапазон от 290 до 300 лв./тон.

Общото количество царевица реколта 2011 г. напуснало страната за периода 1.09.2011 - 10.10.2011 г. е в размер на 92 271 т. /48 841 т. за ЕС и 43 430 т. за трети страни/. Към същия период на 2010 г. напусналото количество е 134 410 т., което е с 42 139 т. повече за реколта 2010 г.

По данни на МЗХ над 50 на сто от реколтата с

царевица е прибрана. Отчетеният среден добив е 536 кг/дка. Очаква се добивът да спадне предвид факта, че първо се прибра зърното от най-добрите полета. Очакваното производство е 1640 хил.тона. Преходният остатък от старата реколта е оценен на 150 хил.тона

Производството на слънчоглед от нова реколта по данни на МЗХ е 1225 хил.тона при ожънати 89 на сто от площите към 3.10.2011 г. Прогнозата е производството да достигне до 1 350 хил.тона. Преходният остатък от реколта 2010 г. се оценява в размер на приблизи-

или общият ресурс, с който разполага страната, е 1800 хил. тона. Необходимото количество за вътрешно потребление е за около 950 хил.тона. Следователно, възможностите за износ са в размер на 800 хил.тона.

СЛЪНЧОГЛЕД

Търговията със слънчоглед от новата реколта през изминалата седмица е вяла. Това е и основната причина изкупните цени да отчитат спад. По данни на САПИ средната цена за седмицата е 630 лв./тон без ДДС и това представлява спад с 29 лв./тон в сравнение с предходната седмица. В Плевен и Шумен сделки се сключват в ценовия диапазон от 650 до 660 лв./тон. В Сливен, Враца и Монтана изкупната цена е на равнище от около 600 лв./тон.

Общото количество черен маслодаен слънчоглед от реколта 2011 г. напуснало страната за периода 1.09.2011 - 10.10.2011 г. е 78 369 т. /71 664 т. за страни от ЕС и 6 705 т. за трети страни/. Към същия период на 2010 г. напусналото количество е 70 520 тона.

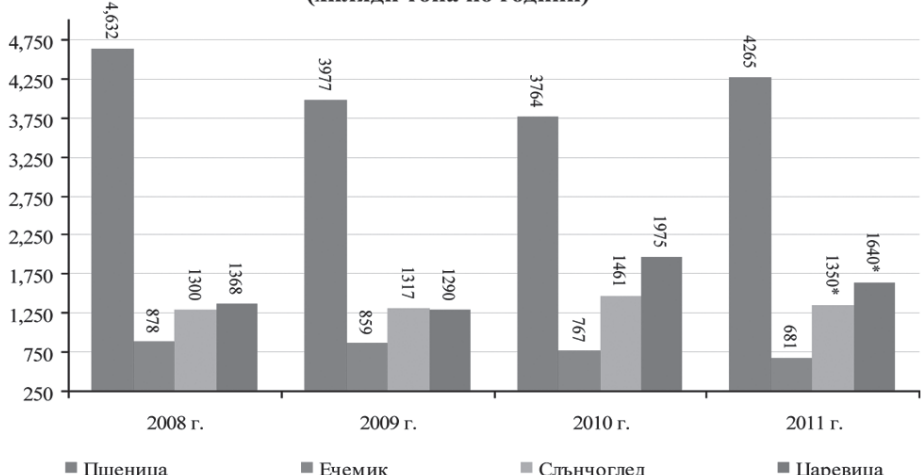
85 хил.тона или крайното предлагане е в размер на 1440 хил.тона. Необходимото количество слънчоглед за вътрешно потребление на страната е в размер на 740 хил.тона. Свободни количества за търговия извън страната се оценяват в размер на 700 хил.тона.

РАПИЦА

При рапицата средните цени в страната през изминалата седмица са без резки отклонения, което се дължи най-вече на малките остатъчни количества в складовете от тази култура. По данни на САПИ средната цена за страната е 797 лв./тон без ДДС. Сделки се сключват най-често в ценовия диапазон от 780-800 лв./тон. По данни на МЗХ, производството на рапица през 2011 година е в размер на 520 хил.тона. За периода 1.07.2011 - 10.10.2011 г. напусналите количества от страната са 431 964 тона, от които 23 193 тона за трети страни /Турция/ и 390 771 тона за страни от ЕС.

Свободните количества рапица, които могат да бъдат изтърговани извън пределите на страната, са в размер на 55 хил.тона.

Производство на основни земеделски култури (хиляди тона по години)

Свят

Снимки БГНЕС

След няколкогодишни съдебни спорове започна принудителното извеждане на така наречените "ирландски цигани" от катуните им в Дейл фарма, разположен в югоизточната част на Англия в графство Есекс. Тяхното изкарване от незаконните им постройки, намиращи се на частна собственост, започна при ожесточени сблъсъци с полицията, при които циганите замеряха служителите на реда с камъни и различни предмети

www.duma.bg

кратки

Конфискуват 245 млн. евро на Уникредит

Италианското правосъдие конфискува 245 милиона евро на първата банка в страната Уникредит за предполагаеми данъчни измами, извършени в периода 2007-2008 г. чрез сложна операция, наречена "Бронто". Последствени са бившият генерален директор на банката Алесандро Профумо, 16 други служители, както и трима високопоставени ръководители на британския трезор Барклейс.

Французите напускат Афганистан

Първата група от 200 френски войници напусна Афганистан като част от плана за ранно изтегляне на частите, които бе обявен през юли от президента Никола Саркози. Още 200 военнослужещи ще се завърнат в родината си за Коледа, а 600 други ще напуснат Афганистан през 2012-а. Пълното изтегляне на френските военни части е насрочено за 2014-а.

Отвлечената в Сомалия французйка е мъртва

Французката в неравностойно положение, която бе отвлечена от дома си на кенийски курортен остров и бе отведена в съседна Сомалия, е починала, съобщиха френските власти. "Засега не можем да определим датата и обстоятелствата", отбелязаха от външното министерство в Париж.

5,5 по Рихтер разлюля Иран

Земетресение с магнитуд 5,5 бе регистрирано в Южен Иран. Епицентърът е бил на дълбочина 40,3 км на 51 км северно от град Лар и на 877 км югоизточно от Техеран. Няма информация за пострадали хора и материални щети.

Дерайлира скоростен влак

Бързият влак между столиците на Австрия и Полша дерайлирал, сериозно пострадали няма, съобщава говорителят на полската държавна железница. Пет от шестте вагона на влака "Евросити", пътуващ между Виена и Варшава, са дерайлирали на гара Щемец, Силезкото войводство.

САЩ избегнаха рецесията

Няма дефлационен натиск и рязък ръст на безработицата, отбелязват експерти

Масщабни програми за стимулиране на американската икономика повече не са необходими - положителните статистически данни намаляват вероятността от рецесия, обяви Федералният резерв. Статистиката сочи, че състоянието на американската икономика е по-положително, отколкото очакваха експертите. Това е и причината от Федералния резерв да намалят вероятността от нова рецесия в икономиката на страната. "В момента е малко вероятно ситуацията да се развие по най-лошия сценарий, отколкото преди няколко месеца. Не очаквам повторна рецесия", заяви президентът на ФР на Атланта Денис Локхард. Обемът на промишлено производство през септември нарасна с 0,2%, строителните компании са по-малко песимистично настроени, безработицата се запази на ниво от 9,1%, а компаниите демонстрираха различни печалби. Според оценката на експертите, растежът на БВП на САЩ през третото тримесечие на 2011 г. се е уско-

рил до 2% от 1,3% през второто. Локхард не изключва, че мащабни програми за стимулиране на икономиката няма да са необходими, защото в момента не съществува риск от дефлация. По думите му стимулирането е необходимо в условия, които в момента не се наблюдават. Такива са дефлационният натиск и рязкият ръст на безработицата. Едновременно с това Локхард подкрепи решението да се използват нетрадиционни инструменти за стимулиране на икономиката, които бяха приети на последните две заседания на американската Централна банка. През август Комитетът по открити пазари към ФР (FOMC) обеща да задържи ключовата лихва на близко до нулата равнище до средата на 2013 г., а през септември обяви намерението си да промени структурата на баланса в полза на ценни книжа с по-дълъг период на падеж. В периода до юни 2012 г. ФР планира да купи американски държавни облигации за 400 милиарда долара за сметка на постъпленията от продажба на облигации със срок

Богатият британски евроскептик лорд Саймън Улфсън обяви награда от 250 000 паунда (286 500 евро) за онзи икономист, който изготви план за плавно излизане от еврозоната. Лордът даде краен срок на кандидатите до 31 януари. Те трябва да отговорят на въпроса: "Как да бъде направявано едно организирано излизане на една или няколко страни-членки от Европейския валутен съюз?" "Наградата за икономика Улфсън", която е придружавана от най-голямата парична премия в тази област след Нобеловата награда за икономика, ще бъде присъдена само веднъж. Парите осигурява самият Улфсън.

на погасяване в течение на следващите три години. Директорът на ФР Бен Бернанке възлага големи надежди на друг инструмент. Той заяви, че планира в бъдеще по-активно да използва собствените си изявления в качеството на инструмент за кредитно-парична политика и за това възнамерява да ги направи по-прозрачни.

КЛИНТЪН: КАДАФИ ТРЯБВА ДА БЪДЕ УБИТ

Муамар Кадафи

САЩ искат бившият лидер на Либия Муамар Кадафи да бъде или убит, или заловен, заяви държавният секретар на САЩ Хилъри Клинтън. Агенция АП уточнява, че тези думи за пръв път така на всеослушание се заявяват от високопоставени американски държавници. Клинтън пристигна на изненадващо посещение в Триполи, по време на което обеща, че Вашингтон ще продължи да подкрепя Либия в прехода ѝ към демокрация и обяви допълнителни 11 милиона долара помощ за новата власт. Досега тя е най-високопоставеният американски представител, посетил Триполи, след като през август тази година бе сложен край на 42-годишния режим на Кадафи.

ВАШИНГТОН УСПОКОЯВА МОСКВА ЗА ПРО

САЩ са готови да предоставят писмени уверения на Москва, че противоракетният щит на НАТО в Европа няма да бъде насочен срещу Русия. Това заявиха от секретариата на Държавния департамент на САЩ, цитирани от РИА "Новости".

"Щитът, който изграждаме в Европа, не е насочен към Русия. Ние обявихме това много пъти публично и на частни лица на различни нива. Ние сме готови да го представим това уверение и в писмена форма", изтъкна Елън Таушер, сътрудник в Департамента за контрол и международна сигурност. Тя допълни, че Вашингтон не може да се обвърже правно, нито "да се съгласи за ограничения относно щита, тъй като трябва да е подготвен за евентуална заплаха". По думите ѝ противоракетният щит в Европа е "насочен към държавите от Близкия изток". Американски представители обявиха, че Русия и САЩ може да не постигнат споразумение за щита дори и на срещата на върха в Чикаго през май следващата година. Таушер не очаква да се постигне пробив в предстоящата среща на върха. Пентагонът официално покани Русия да използва радарите си и други елементи от системата им, за да следи действията на американската система, съобщи Ройтерс.

Сърбите намаляват

Според предварителните резултати от преброяването, което тези дни завърши в Сърбия, населението в страната е намаляло с почти 300 000 души, пише сръбският в. "Вечерне новости" в статия със заглавие "Сърбия намаля с един Ниш". Според авторите на статията от 2002 г. насам населението в Сърбия е намаляло с един цял град с размерите на Ниш. По данни на изданието в страната са преброени 7,4 милиона граждани, което е приблизително същия брой от предишното преброяване през 2001 г. В. "Блиц" пък отделя специално внимание на отрицателния демографски прираст на населението, като отбелязва, че Сърбия губи по 20 000 души годишно.

От няколко дни близо 70 души протестират пред сградата на Европейската централна банка във Франкфурт. Протестната акция, инспирирана от американското движение "Окупирай Уолстрийт", ще продължи до 29 октомври, твърдят организаторите

Свят

www.duma.bg

Гърция „замря“

48-часова обща стачка за пореден път парализира страната

Поредна стачка парализира Гърция. Гърците спряха работа за два дни в знак на протест срещу новите икономически мерки, които налага правителството, за да получи спасителния финансов транс от кредиторите.

Транспортът в страната е напълно блокиран, спрени са влакове, фериботи и самолети. В стачката се включиха и всички държавни служители, затворени са министерствата и общините. В ефективните протести участват още учители, лекари, митнически служители, журналисти от вестници, радио и телевизии. От вчера прекратиха работа и бензиностанциите. Магазините и банките няма да работят също поне два дни.

Хиляди протестиращи се събраха в центъра на Атина в знак на протест срещу новия законопроект, предвиждащ допълнителни мерки за съкращаване на бюджетните разходи. Над 3000 полицейски служители са ангажирани с осигу-

ряване реда в гръцката столица. Още от сутринта те блокираха центъра на града. Отцепен бе не само центърът, но и други главни улици на Атина.

Пред сградата на парламента на площад Синтагма бе изграден кордон от полицейски автобуси с решетки на прозорците.

Синдикатите и опозиционните партии обединиха сили срещу народните представители с цел да ги принудят да не подкрепят икономическия план на правителството. С негативен вот заплашват и депутати от управляващата социалистическа партия. Ако правителството не спечели вота в парламента, няма как Гърция да получи спасителния транс от 8 млрд. евро и ще обяви фалит. Съкращението трябва да бъдат гласувани от гръцкия парламент днес.

По-рано гръцкият премиер Георгиос Папандреу отправи последен призив за подкрепа към колебаещите се депутати от управляващата партия ПАСОК по въпроса за новите мер-

Снимка БГНЕС

Хиляди протестиращи се събраха в центъра на Атина в знак на протест срещу новия законопроект, предвиждащ допълнителни мерки за съкращаване на бюджетните разходи

ки за икономии, които предстои да бъдат гласувани. Освен замразяване на колективните трудови договори и увеличение на данъците, законопроектът предвижда прехвърляне до края на

годината на 30000 държавни служители в т. нар. „трудова резерв“, където до уволнението си те ще получават 60 на сто от заплатите си. Законопроектът предвижда още единна схема

за заплати в държавния сектор, която ще премахне даваните досега бонуси и надбавки. По официални данни, през юли безработицата в Гърция е достигнала 16,5 процента.

Поклон пред Славутич

РОССИЙСКАЯ
ГАЗЕТА

СЪВМЕСТНО
ИЗДАНИЕ С

ДУМА

Александър ЕМЕЛЯНЕНКОВ

Между Бакинския квартал и Ереванския тук няма никаква държавна граница. Съществува само булевард „Полуденний“, както и преди двадесет години. В съседство, в кафене „Талин“, можете да похапнете галушки, там говорят само на руски.

Преди четвърт век никой не можеше и да си помисли, че това нещо ще ни учудва. Тогава, през есента на 86-а, изглеждаше, че основното изпитание, с което можеше да се сблъска следвоенното поколение в Съветския съюз вече се е случило - катастрофата в Чернобилската АЕЦ. За преодоляване на последиците там бяха хвърлени хиляди доброволци и бяха мобилизирани специалисти от всичките съюзни републики.

А на 2 октомври 1986 година - точно преди 25 години - Министерският съвет на СССР взе решение да се построи в Чернобилската област на Украйна, на безопасно разстояние от Чернобилската АЕЦ, нов град за ядрените специалисти и техните семейства - вместо при-

удително напуснатия град Припят.

Предварителното проектиране, в това число и изборът на мястото, започнало още през септември. А през декември вече започнало изграждането, в което участвали осем съюзни републики. Първите лица в ръководството на КПСС и съюзния Министерски съвет, без сами да подозират за това, пет години преди разпадането на СССР му поставиха паметник.

Славутич, каквото и да говорят сега, беше и остава символ на международната солидарност и пример за резултатно решение на голяма общодържавна задача. От друга страна, това е и демонстрация на непобедената вяра в съзидателната сила на атома.

Първоначално било планирано да се построи град за 22 хиляди души, който впоследствие е трябвало да се разрасне до 30 хиляди. При това задачата е била не само в рекордните срокове за строителство. Целта била да се изгради град-мечта, град-образец - съвременен, удобен, максимално задоволяващ потребностите на бъдещите му жители.

Славутич - заместникът на Припят

Съюзните републики, участващи в този проект, получили определена самостоятелност и можеха да внесат национален колорит още по време на стадия на проектиране. Така се появили и съседстват един с друг 12-те градски квартала: Бакински, Белгородски, Вилнюски, Добринински, Еревански, Киевски, Ленинградски, Московски, Рижки, Талински, Тбилиски, Черниговски.

Заповедите за заселване на първите квартали бяха издадени на 26 март 1988 година, при това градът продължаваше да се строи. Мнозина, които са били в Славутич по това време, сериозно смятаха, че градът се строи само за деца: откриваха се детски градини, училища, дворци за детско творчество, библиотеки, спортни комплекси. Като резултат - за 20-годишнината на Славутич броят на жителите му достигна 24 хиляди души.

До пълното закриване на Чернобилската АЕЦ (15 декември 2000 г.) три четвърти от трудоспособното население по един или друг начин беше свързано с централата, а над половината от постъпленията в градската хазна идваха от Чернобилската АЕЦ. През 1999 г., в съответствие с новия закон на Украйна, в административните граници на Славутич създадоха Специална икономическа зона, започнаха да примамват там инвеститори и да развиват алтернативен бизнес.

А в паметта на онези, които създаваха „запасния плацдарм“ за ядрените специалисти, този град така и ще си остане като многоезична, отворена към бъдещето строителна площадка. Ще остане като символ на единството пред лицето на бедата и на непоказната солидарност. Тук пушнаха корени представители на 49 националности и през последните години този интернационал активно се увеличава с доброволци от Германия, САЩ, Франция, Канада, Япония и други страни от далечната чужбина, които помагат на Украйна да преодолява последиците от Чернобилската катастрофа.

И Тбилиския квартал го разделя от Московския само улица „Комсомолска“ - няма никакви гранични или митнически постове. А в жилищните квартали на прибалтийските републики - Вилнюския, Рижкия и Талинския - най-добре е да стигнете по булеварда „Дружба на народите“. И със сигурност няма да сбъркате.

Шойбле мисли за фонг от 1 трилион евро?

В. „Файненшъл таймс Дойчланд“ пише днес, че германският министър на финансите Волфганг Шойбле е споменал числото 1 трилион евро като капацитет на Европейския механизъм за финансова стабилност.

До този момент не беше възможно да се иска коментар от Шойбле. Според германското издание на „Файненшъл таймс“ министърът предложил тази сума на съвещание с депутатите от управляващото консервативно мнозинство (ХДС/ХСС). Британският вестник „Гардиън“ лансира сумата 2 трили-

на евро за капацитет на ЕМФС и това веднага бе последвано от покачване на индексите в американските борси.

В момента европейците обсъждат техническите способности за увеличаване на този капацитет, който сега е 440 милиарда евро, без държавите членки да увеличават своя принос - нещо като „да помагаме повече, без да изразходваме повече“. Сегашните дебати целят да се позволи на ЕМФС да гарантира отчасти облигациите, емитирани от страни, които са изпаднали в затруднения.

„Moody's“ понижи рейтинга на Испания

Международната рейтингова агенция „Moody's Investors Service“ понижи кредитния рейтинг на Испания с две степени - от АА2 до А1, с прогноза - „негативен“. В декларация за медиите агенцията посочва, че решението е взето в резултат на преизследване на рейтинга на страната. Намалването на кредитния рейтинг на Испания се дължи на „чувствителността на Испания“ към стреса на финансовите пазари, умерените перспективи за растеж на икономиката и свързаните с тях предизвикателства за постигане на плановете за фискална консолидация, се отбелязва още в съобщението, цитирано от РИА „Новости“.

Турската армия влезе в Ирак

Турската армия премина границата с Ирак в операция по преследването на кюрдски бунтовници, предаде Ройтерс. Това стана, след като около 20 военнслуже-

щи от турската армия загинаха в резултат на терористични атаки на кюрдски бунтовници в югоизточната турска провинция Хакари. Има много ранени.

САЩ гонят имигранти

За 2011 г. от САЩ са били депортирани рекордно количество нелегални имигранти - около 400 000 човека, съобщи представител на имиграционните служби. През 2010 година броят на такива лица е бил 393 хиляди. Проблемът с нелегалните имигранти е един от най-наболелите в САЩ.

Ивайло Калфин:

Сами да определяме бъдещето на страната си

От нас, българите, зависи да си върнем самочувствието и достойнството и да живеем по-добре, убеден е кандидатът за президент на БСП

Интервю на
Ралица НИКОЛОВА

□ Господин Калфин, на финала сме на предизборната кампания. Как бихте я определили с две думи и успяхте ли да постигнете целите, които си поставихте в началото ѝ?

- Винаги може повече. Но мисля, че постигнах максималното, което можеше да се направи в кампанията. Основната ми задача бе да се срещна с възможно най-много хора, да говоря с тях и да им дам най-много алтернативи как може да се развива държавата. Смело мога да кажа, че това се случи.

Иначе самата кампания е доста тежка. Времената, в които живее българинът днес, са тежки. Хората не са особени оптимисти, живеят трудно и се нуждаят от надежда за бъдещето. Искат ясни решения, разбираеми. И

лите. Средната класа почти изчезва в България. Предприемачите, малкият и средният бизнес - хората, които живеят с прилични доходи и спокойно можеха да си плащат месечните сметки. Те се хлъзват към бедните и виждат, че вече не могат да поддържат предишния си стандарт. Това е процес, който се задълбочава и насажда социален протест. Страхувам се, че ако продължат така нещата в България, икономическата криза, която се превърна в социална, ще стане политическа. Трябва да се промени дневният ред, приоритетите на институциите.

□ А какво очакват българите от президента си? Успяват ли да поискат това, което наистина е в правата на държавния глава, без да навлизат в полето на парламент или правителство?

- Държавният глава всъщност има повече власт, отколкото пише в Кон-

Чувството за справедливост в държавата днес го няма

търсят някой, който наистина може да им покаже пътя извън кризата в страната. Има изключително голям социален страх. Страх от това дали ще останат на работа, дали ще изкарат месеца, страх от болести, които няма да могат да излекуват... В тази среда за България е най-важно да се намерят темите и тезите, които да консолидират българите. Да ги съберат заедно и да обединят усилията им. А целта е ясна - да се преборят с трудностите на кризата. Това обаче означава да има справедливост в държавата. А именно чувството за справедливост го няма.

□ Това ли ви казват хората?

- Да. Но и моето усещане е такова - че хората не виждат справедливост. Всяка държава, дори всяко едно семейство преживява периоди на криза, навлиза понякога в трудни моменти. Точно тогава всички трябва да са максимално сплотени. Да знаят, че всеки участва според възможностите си. Но да са сигурни, че с общи усилия ще се получи добър резултат. В България именно това усещане го няма. Бедните станаха още по-бедни. Богатите са неприлично богати. На практика хората с ниски доходи и най-бедните плащат сметката на кризата. И въобще нямат впечатление, че политическата класа им обръща внимание. Виждат дневния ред на институциите - няма абсолютно нищо общо с това, което очакват хората. Институциите не се занимават с доходите, с работните места, със здравеопазването. А точно това са проблемите, които се обсъждат всяка вечер във всяко семейство. И това поражда чувство за голямо разделение. Огромна е пропастта между хората с големи доходи, които не се интересуват от проблемите на остана-

ституцията. Той не е чиновник, който има длъжностна характеристика с рамкирани права и задължения. Той има авторитета на прекия избор. И особено веднага след прекия избор. Когато бъдем избрани със Стефан Данаилов, то двамата ще сме избрани с много ясен мандат, със задача, поставена от обществото. Тя най-общо е в три точки. Първата е да се спре начинът, по който в момента ГЕРБ упражнява властта - с агресия, с натиск, с липса на диалог, с арогантност. И да се потърси диалогът в страната, диалогът между институциите, диалогът в интерес на гражданите. На второ място е нуждата институциите - и парламент, и правителство - да започнат да се занимават с това, което е в интерес на гражданите. Хората очакват от политическите институции да решават проблемите им. На трето място е нуждата да се защити националното достойнство, да се защитят свободата на българските граждани и правата им, записани в Конституцията. Не бих подреждал по важност тези три теми, но с Данаилов ще бъдем избрани именно заради тези неща. Така че ще използваме целия ресурс на тази голяма обществена подкрепа, за да потърсим реализацията на тези поръчения. За да реализираме този мандат, даден ни от обществото.

□ Бягството на държавата от дневния ред на българите - това бе мотив и за протестите в Катунца. Защо обаче един конфликт с етнически привкус успя да изкара повече хора на улицата, отколкото социалните им проблеми?

- Защото е много взривоопасно, когато към бедността се насложи някакъв конфликт - било етнически, ре-

Снимка: Благвеста ЦИВЕТКОВА

ИВАЙЛО КАЛФИН е роден на 30 май 1964 г. в София. Магистър е по международни отношения от Университета за национално и световно стопанство и по международно банкиране от Университета в Лофбъро, Великобритания. Член е на Европейския парламент от групата на Прогресивния алианс на социалистите и демократите. Избран е с листата на БСП като неин водач на изборите за Европейски парламент на 5 юни 2009 г. Лидер е на българската делегация на социалистите в Европейския парламент. Работи в седем парламентарни комитети и делегации в ЕП, зам.-председател е на Комисията по бюджети. Докладчик е на ЕП по мандата на Европейската инвестиционна банка и по въпросите на киберсигурността. Преди избирането си за евродепутат Калфин е вицепремиер и министър на външните работи в правителството на Сергей Станишев (2005-2009 г.). Избран е три пъти за народен представител - в 37-о, 38-о и 40-о Народно събрание. Между 2002 и 2005 г. е секретар по икономическите въпроси на президента на Република България Георги Първанов. Женен, с една дъщеря.

лигиозен или нещо подобно. Някои хора и някои партии се опитаха да използват тази тенденция. В протестите участваха много млади хора, участваха деца. Тях ако ги питате, няма много ясно да кажат срещу какво протестираха. Но чувството за протест, за несправедливост очевидно тръгва от

семействата. Те протестират срещу държавата такава, каквато е. Срещу всичко в държавата, и някой трябва да бъде виновен. За съжаление популисти, националисти и ксенофоби дават лесни наглед решения на тези въпроси. Виновни са ромите, виновни са чужденците, виновен е Европейският съюз

Интервю

www.duma.bg

“
**ГЕРБ насажда същите
 противопоставяния,
 на които бяхме свидетели
 в началото на 90-те години**
 “

Снимка Иван СТОИМЕНОВ

или някоя наша съседна държава. А това не е така. Тази енергия на протеста всъщност е необходима, за да се променят българските институции.

Виждале какво става от Ню Йорк до Берлин - тези протести са на същата основа. Това са протести на хора, които разбират, че не може бедните да плащат цената на кризата. Не може те, вместо финансовите корпорации и големите фирми, да поемат всички тежести, а другите да правят каквото си искат. В по-малък мащаб тези неща можем да ги пренесем и в България. Същото е недоволството, просто хората все още не са излезли по улиците. Ако това се случи, това вече ще означава огромна криза в България.

Виждам, че и министър-председателят, и Росен Плевнелиев се страхуват от предсрочни избори. Те казват, че опозицията се опитва да дестабилизира страната и да предизвика избори. А всъщност предсрочни избори биха могли да се предизвикат само от лошо управление. Президентът не може да промени мнозинството в парламента, но лошото управление може да изкара хората на улицата. И тогава вече трудно могат да бъдат спрени. Така че в интерес на страната и на гражданите е да се промени това, което в момента се случва в правителството и в парламента. Институциите трябва да се заемат с това, което хората очакват. За да се върне чувството за справедливост.

□ *В тази връзка до каква степен българинът успява да възприеме и да изговори общоевропейските проблеми и като свои?*

- При нас обикновено европейските проблеми идват с няколко месеца закъснение - и икономическите, и социалните. Но тези демонстрации, които виждаме в много европейски страни, няма да закъснеят и в България. Просто е въпрос на месеци, ако не се промени политиката. Като имате предвид, че няма европейска държава, в която както в България да има абсолютна липса на внимание към доходите, бедността и работните места. Всяка една държава според възможностите си опитва да решава някои от тези проблеми - пропастите в социалната сфера. И въпреки това хората не са доволни и протестират. А институциите в България даже демонстрират пренебрежение. Премиерът казва "първо ще си построя магистралите, стискайте зъби дотогава, пицата ще бъде различна, когато излезем от кризата" и т.н. Няма правителство, което да си позволява подобно нещо в Европа. И отново казвам - ако така продължава, просто хората ще излязат на улицата и няма да оставят това правителство да си довърши мандата. Тук става въпрос вече за оцеляване, не за друго.

□ *Само улицата ли е способна да промени това управление?*

- Не, разбира се. Това не е добър вариант за страната. От 1997 година правителствата в България си изкарват пълния мандат на управление. И според мен така трябва да бъде. Но едно правителство трябва да е адекватно. То трябва да прави това, за което са го избрали хората. Това, което виждам, е нещо, което трудно човек може да си обясни. Избрани кметове, министри или депутати си мислят, че веднъж избрани, могат да правят каквото си искат, сякаш властта им е вечна и не зависят от никого. Сякаш държавата или общината им е подарена зестра. Не е така. Те са избрани, за да свършат определена работа. ГЕРБ дойде, за да въдвори

справедливост в държавата, за да накаже тези, които злоупотребяват с нея. Две години се вижда, че не само това не се случва, а още повече се задълбочават несправедливостите. Но ако някой си мисли, че хората няма да го закачат и ще търпят четири години, защото са го избрали, много се лъже. Има една граница, отвъд която хората ще спрат подобен вид управление.

□ *Ако кажем, че гневът може да изкара хората първо пред урните и след това на улицата, то какво може да направи страхът? Преди дни социолози обявиха, че за първи път*

“
**Натискът и страхът
 няма как да бъдат трайна
 основа за управление**
 “

срещат масов отказ на хората изобщо да отговарят на въпроси, свързани с политическата им ориентация...

- Страх има, и то много голям. Защото има откровени репресии от страна на ГЕРБ. Даже в повечето случаи натискът не идва от най-високо равнище. Местните лидери злоупотребяват брутално с властта си. ГЕРБ днес насажда същите тези противопоставяния, на които бяхме свидетели в началото на 90-те години. Когато България бе страшно разделена. Тогава се делеше на комунисти и демократи. Сега се дели на тези, които са от ГЕРБ и винаги са добрите, и всички останали, които са лошите. Това разделение не води до засилване на властта на ГЕРБ. Това е много илюзорно. Всъщност натискът и страхът, които насаждат, няма как да бъде трайна основа за управление. Затова си мисля, че хората ще изненадат много ГЕРБ, когато отидат до урните и сами в тъмната стаичка покажат какво си мислят. Там няма кой да ги плаши.

□ *Сегашният премиер наложи маниер на отказ от диалог между институциите. Как президентът може да се справи с подобно пренебрежение?*

- Ами това е новият тоталитаризъм и отношението към властта на един човек, който смята, че единствен е прав и никакво друго мнение освен неговото не може да съществува. Това е пълно пренебрежение на принципите на Конституцията, подмяната им с други принципи на управление. Точно това събира хора, които са против управлението на ГЕРБ и отляво, и отдясно. Бойко Борисов подценява институциите. Той казва на парламента, че в него работят безделници, даже и при вот на недоверие не ходи там. Твърди, че президентската институция не е важна, защото няма власт. Но участвал в битката за президент, за да не иска някой предсрочни избори. Той така ще се държи и с президента - както се държи с Цеца Цачева - показва пренебрежението си към нея и я накара за две седмици да затвори парламента. Уникално нещо! В цял свят вече видяха как работи демокрацията по Бойкоборисовски. Да

затвориш парламента две седмици преди изборите, за да не дадеш възможност на народните представители от опозицията да изразяват мнението си. По същия начин той би работил и с президентската институция. На него му трябва не президент, който прави политика, а който си мълчи и е за декорация,

ито не са подходящи. Да не давам примери какви ръкопляскания имаше за Румяна Желева, докато не се видя в международна среда какво е отношението към подобен вид назначение. Ние не трябва да приемаме такъв подход към президентската институция.

□ *За какво не ви стигна времето през последния един месец?*

- Да се видя с още повече хора. Всъщност хората имат нужда от политиките. За да си говорят с тях, да ги видят очи в очи. Масово е чувството, че политиките се появяват действително от избори на избори. На много места, на които бях, поех ангажимент след изборите да се върна и да видя какво може да се направи заедно с общината. Има нужда от много пътувания и бих посъветвал всички политици да пътуват и да се срещат с хората по-често.

□ *От кого и от какво зависи настъпването на новия ден, който ще върне достойнството на България?*

- Зависи от нас. Ние, българите, много често търсим решенията отвън. Брюксел, Москва, Вашингтон. Непрекъснато говорим за някакви еврофондове - какво ни дават, кой какво взима. Хората трябва да осъзнаят, че решенията за тяхното бъдеще всъщност трябва да се търсят в България. Мога много да говоря за външна политика, за национална сигурност, за баланса на силите, за ролята на България. Но външната политика е само един от инструментите да се подобри животът в България. Основните решения се взимат тук у нас и от нас. Това, което трябва да се случи, е действително да имаме самочувствието и достойнството сами да определяме бъдещето на страната си и да се обръщаме за съдействие там, където имаме нужда, към ЕС. Както е неизбежно, че идва новият ден, така неизбежно е

“
**В цял свят видяха
 как работи демокрацията
 по Бойкоборисовски**
 “

бих идентифицирал един инициативен комитет с гражданско общество. Независимо че партиите наистина имат много да правят, за да си върнат доверието на гражданите, те всъщност са в основата на демократичното общество. Мисля си за рисковете от това, което казват някои хора: "нов съм, досега не съм бил политик и ще видите колко добър политик ще бъда" - хората се наслушаха на подобни експерименти. По-добре е да потърсиш нормалния демократичен начин за защита на интересите, отколкото да се правят експерименти и да се слагат хора, ко-

и всички опити да се смачкат държавата и гражданите да имат своя край. По-добре е обаче този край да е по-бърз и неболезнен, отколкото да задълбочаваме последиците от грешките. За това е президентската институция и затова е много хубав този израз, че идва нов ден и действително може да даде надежда на българите. Сами можем да дадем шанс България да бъде страна, в която се живее много по-добре и която се развива така, че българинът да има самочувствието и достойнството, което му се полага.

Общество

Погложиха ни на подигравка

Писмо до г-н Бойко Борисов, министър-председател на Република България

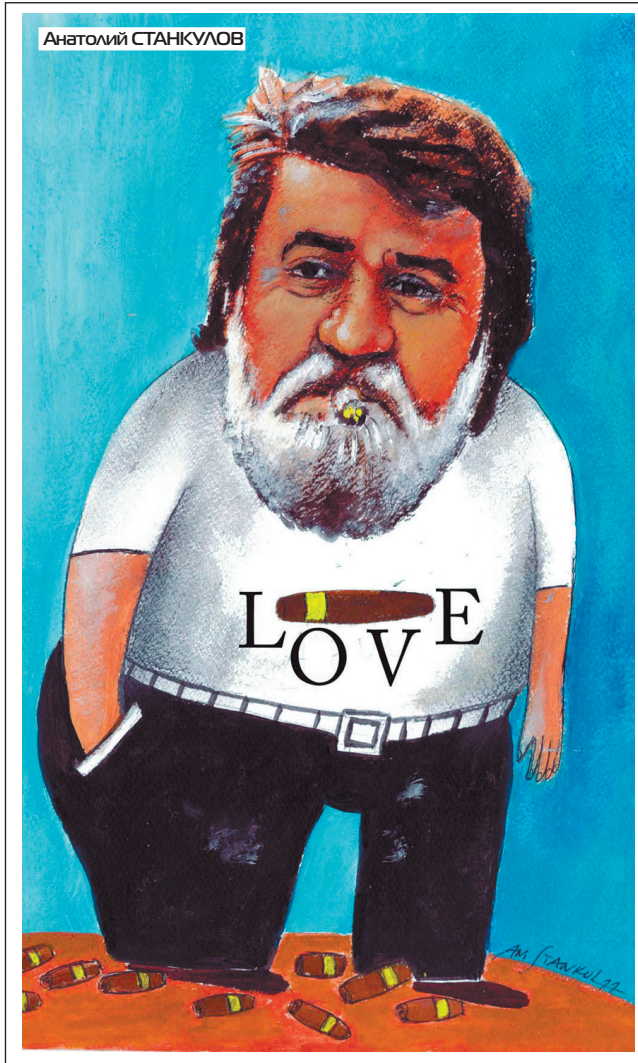

Проф. ВЕЛИСЛАВ МИНЕКОВ

Г-н министър-председател,
Моля Ви да освободите от поста министър на културата г-н Вежди Рашидов. Представям Ви доказателство за перфидното изнудване на моите колеги.

Обществената подигравка, на която бяхме подложени ние - художниците, и Вие - министър-председателя, е негово авторско дело, негово художествено произведение. Уважавани от мен колеги и приятели бяха поставени в ситуация на унижителен компромис, на везната бе сложена наша съкровена мечта, Вашата гадена дума.

Надявам се разбирате, че причината за исканата оставка не е само и единствено заради моралните щети, връхлетели нашия съюз. Причината не е и несъстоялият се опит за награди, нито дори срамът от нашите наведени глави. Документът, който прилагам, е само доказателство, но не и основният ми довод, дори след този пример за бана-

Анатолий СТАНКУЛОВ

лен, калабрийски рекет. Причината е, г-н министър-председател, че тази одиозна личност е не само недостойна за подобен пост, той е нежелан и неспособен. Развитие то на българската кул-

тура се превърна в спирала на неговото лично величие, в парад на фарфаронщина, отразена в публичния присмех. Щетите не могат да се нарекат успех. Завърнаха се дори словата на Рагой

Ралин, оказа се пророк. Прочутата му епиграма бе превърната в девиз. Дори институцията, представлявана от Вас, бе осквернена и осмяна след омерзителен опит за слагачество и върност.

Г-н Борисов, Вие вярвате ли в неговите качества, биография и политическа съпричастност? Намирате ли го за скромен и почтен? Запазете, ако е нужно, Вашето приятелство, но моля Ви, не го натравяйте.

Г-н министър-председател, сред българските интелектуалци, сред хората на изкуството ще намерите можещия, достойния, почтения и уважаван министър, този, с когото ще се гордеем, дори и поставени във вечния стандарт на нашата нищета. Разширете кръга на Вашите съветници, потърсете разумните, сблизете се с интелегентните. Все още има такива у нас.

И още нещо, г-н Борисов. Вие вече се досещате, аз не съм сам. Горд съм от достойната и безкористна подкрепа от личности. Това не е заплаха, това е и на Вас известен факт. Приемете ни, има ни. Да Ви припомня - нормалността и разумът не се измерват в бройка, мускули и килограми. Интелектът не е равен на бита.

Разчитам на Ваша адекватна реакция. Ако е нужно ще Ви подсетя.

Батман е само един

ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ

Някакви неблагоприятни, които от чиста човешка злоба не могат да проумеят очевидното величие на управлението на ГЕРБ, се бяха разписали преди дни, че БДЖ умира, че България губи железниците си и т.н. Дори си позволиха да обвиняват ресорния министър Ивайло Московски, че се бори с кризата в железниците, както прасе се бори с тиква.

Глупаци! Не може да загинат железниците, след като онзиден министърът на транспорта лично оглави спасител-

на операция за бедстващи клиенти на БДЖ, заседнали на гара Плачковци след снежните виелици. От медиите научихме, че Московски, въпреки лошото време, "с помощта на личния високопроходим автомобил на народния представител от Габрово (и от ГЕРБ-б.а.) Цветомир Михов", успял да стигне до гарата в Трявна, откъдето качен на стара, от времето на младия Брежнев мотриса, се добрал до Плачковци и спасил всички.

Благодарим ви за грижите, министър Московски! Хвала на такива като вас! Ако не бяхте вие и "личния високопроходим автомобил" на депутата от ГЕРБ, клиентите на БДЖ отдавна да си бяха заминали от тоя свят.

Обаче имаме два-три въпроса към вас, защото сме от племето на злостните неблагоприятни,

които не осъзнават величието на историческия момент. Първо, защо се наложи лично вие да ходите до Плачковци? Подчинени нямате ли? Те не можеха ли да си свършат работата? И ако не са могли, защо тогава все още са ви подчинени?

Второ, защо Министерството на транспорта използва личен автомобил на гражданин, за да си върши работата? Разбирате ли, някак си е невероятно смешно и жалко? Даже е тъпо. Защото излиза, че нямате една джипка, която да ви закара, без да се налага да молите гражданите за услуга.

Трето, що за спасяване е това? Хората не са загубени в тундрата. Те са се намирали в зданието на гарата в Плачковци. Плачковци е град. Няколкостотин метра от гаровото здание се намира центърът на града

с хотел. Има местна власт, която е можела да се намеси, ако те наистина са се нуждаели от помощ. Всъщност хората, които отидохте да спасявате, знаеха ли, че трябва да бъдат спасявани, г-н Московски? Осъзнавате ли, че вашите действия могат да минат и в графата "евтин предизборен популизъм"?

И последно. Преди време вашият патрон Бойко Борисов беше казал за посещението си в Созопол: "Спонтанно стотици хора тичат, пипат ме, снимат се". Вие, г-н Московски, почувствахте ли така народната любов. Тичаха ли към вас, пипаха ли ви, снимаха ли се с вас благодарните спасени?

Успяхте ли да се почувствате като Батман, пардон като Борисов? Защото ако не сте, тогава всичко е било напразно. Има само един Батман.

Датума

20

www.duma.bg

СВЕТОВЕН ДЕН ЗА БОРБА С ОСТЕОПОРОЗАТА.

Провежда се под егидата на Международната фондация по остеопороза (IOF) в над 200 страни в света. Превенцията на заболяването е акцентът в тазгодишните инициативи. Според доклад на Международната фондация по остеопороза това бързо разпространяващо се в света страдание засяга всяка трета жена и всеки пети мъж над 50-годишна възраст.

СВЕТОВЕН ДЕН НА СТАТИСТИКАТА.

Обявен на 3 юни м.г. с резолюция на Общото събрание на ООН. С това решение световната организация подчертава значението на официалната статистика в нашето общество.

World Statistics Day

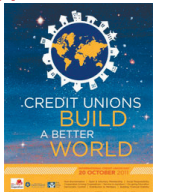
МЕЖДУНАРОДЕН ДЕН НА ГЛАВНИТЕ ГОТВАЧИ.

Отбелязва се от 2004 г. по инициатива на Световната асоциация на главните готвачи. Целта е да се популяризира професията на готвача чрез благотворителни акции, кулинарни фестивали и състезания.

МЕЖДУНАРОДЕН ДЕН НА КРЕДИТНИТЕ СЪЮЗИ.

Отбелязва се от 1971 г. през третия четвъртък на октомври по инициатива на Световния съвет на кредитните съюзи. В организацията членуват над 54 000 кредитни дружества от близо 100 държави. Т.г. денят е под мотото "Кредитните съюзи за един по-добър свят."

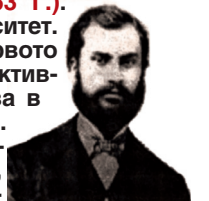
ПРАЗНИК НА ОБЩИНА САНДАНСКИ.

На този ден през 1912 г. по време на Балканската война градът е освободен от османско робство. Празникът е обявен с решение на Общинския съвет.

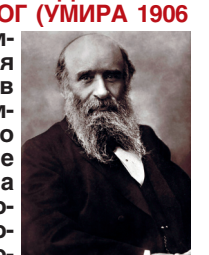
1825 - РАЖДА СЕ САВА ФИЛАРЕТОВ, ПРОСВЕТЕН ДЕЕЦ (УМИРА 1863 Г.).

Завършва Московския университет. Като учител в София отваря първото девическо училище. Развива активна обществена дейност, участва в църковно-националната борба. Привлякъл с активността си вниманието на османските власти, през 1861 г. е принуден да напусне София и заминава за Русия. С.г. се завръща в България като секретар на руското консулство в Одрин.

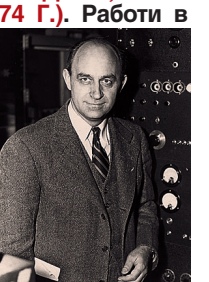
1838 - В ПАНАГЮРИЩЕ СЕ РАЖДА МАРИН ДРИНОВ, ИСТОРИК, ФИЛОЛОГ (УМИРА 1906 Г.).

Завършва Московския университет, професор в Харковския университет. Създател и пръв председател на Българското книжовно дружество (дн. БАН). По време на Руско-турската война е съветник и вицегубернатор на София. Първият министър на просветата в България след Освобождението. Един от основоположниците на българската историография.

1891 - РАЖДА СЕ ДЖЕЙМС ЧАДУИК, БРИТАНСКИ ФИЗИК (УМИРА 1974 Г.).

Работи в областта на физиката на атомното ядро. Голямата му заслуга е откриването на неутрона при облъчване на берилиева мишена с поток от алфа-частици, за което през 1935 г. получава Нобелова награда за физика. През периода 1943-1945 г. ръководи групата английски учени, която работи в лабораторията в Лос Аламос (САЩ) над проекта за атомна бомба (проект "Манхатън").

1955 - СЪЗДАДЕН Е СЪЮЗЪТ НА БЪЛГАРСКИТЕ ЖУРНАЛИСТИ.

Той продължава дейността на Съюза на журналистите в България (основан през 1944 г.), който обединява Дружеството на столичните журналисти (основано през 1907 г.) и Съюза на провинциалните професионални журналисти (основан през 1924 г.). СБЖ е най-старата и най-многобройна журналистическа организация в България. От 1947 г. е член на Международната организация на журналистите.

Новата система-свят

ИГНАСИО РАМОНЕ

СЕГА, когато се навършват 10 години от атентата на 11 септември и три години от фалита на банката „Лемън Бродърс“, кои са новите черти на новата система-свят?

Днешната норма са сътресенията. Климатични сътресения, финансови и борсови сътресения, енергетични и хранителни, съобщителни и технологични, социални и геополитически, като тези от „арабската пролет“...

Наблюдава се обща липса на предвидимост. Неочаквани събития се случват без никой или почти никой да ги предвиди. Ако да управляваш, означава да предвиждаш, явно преживяваме криза на управлението. Сегашните ръководители не успяват да предвидят нищо. Политиката е безсилна. Държавата, която закриляше гражданите си, вече не съществува. Настъпи криза на представителната демокрация – „Не ни представляват“, казват с право „възмутените“. Хората установяват провала на политическата власт и искат тя да поеме отново ролята си на водач на обществото, тъй като е единствената, която притежава демократична легитимност. Хората настояват да се поставят граници на икономическата и финансовата власт. Друга констатация е липсата на политическо ръководство в международен мащаб. Днешните лидери не са на висотата на предизвикателствата.

Богатите страни – Северна Америка, Европа и Япония, страдат от най-голямото икономическо и финансово сътресение от кризата през 1929 г. насам. За първи път е заплашено съществуването на Европейския съюз. А рискът от силна икономическа рецесия отслабва ролята на международен лидер на Съединените щати, застрашена освен това от изникването на нови полюси на власт в света, като Китай, Индия и Бразилия. В скорошна своя реч президентът на САЩ обявя, че смята за приключени „войните от 11 септември“, т.е. войните в Ирак, в Афганистан и срещу „международния тероризъм“, които белязаха това десетилетие. Барак Обама напомни, че „пет милиона американци облякоха униформата през последните десет години“. Въпреки това Вашингтон няма вид на победител в тези конфликти. „Войните от 11 септември“ струваха на американския бюджет между хиляда и две хиляди и петстотин

милиарда долара. Астрономични цифри, които се отразиха на задлъжнялостта на САЩ и в резултат на това спомогнаха за влошаване на икономическото им състояние.

Тези войни бяха с пирови победи. В крайна сметка „Ал Кайда“ приложи към Вашингтон същата тактика, която Рейгън използва срещу Москва, когато през 80-те години наложи на СССР една изнурителна надпревара във въоръжаването, която изтощи съветската империя и предизвика разпадането ѝ. Стратегическото декласиране на САЩ започна.

Десетилетието потвърди възхода на новите полюси на властта, най-вече в Азия и Латинска Америка. Светът започна да отхвърля западното влияние и е все многополюсен. Вижда се ролята на Китай, който се издига като голямата свръхсила на XXI век, въпреки че стабилността на империята му не е гарантирана, защото в лоното му съжителстват най-дивният капитализъм и най-авторитарният комунизъм. Напрежението между тези две сили рано или късно ще причини разрыв. Но засега, докато мощта на САЩ запада, възходът на Китай се потвърждава. Той вече е втората икономическа сила в света, пред Япония и Германия. Освен това, понеже притежава голяма част от американския дълг, Пекин държи в ръцете си съдбата на долара...

Групата на големите държави, събрани в BRICS (Бразилия, Русия, Индия, Китай и Южна Африка), вече не се подчинява автоматично на указанията на традиционните западни свръхсили, като САЩ, Англия, Франция, въпреки че те продължават да се самопределят като „международната общност“. Държавите от BRICS го показва наскоро във връзка с кризите в Либия и Сирия, като се противопоставиха

на решенията на силите от НАТО и в рамките на ООН.

Казваме, че има криза, когато в някой сектор някакъв механизъм престава да работи. Това прекъсване не позволява на машината да продължи да функционира. Така се случи в икономиката, откакто през 2007 г. избухна кризата със „subprimes“ (високорисковите ипотечни кредити).

Социалните последствия на икономическия катаклизъм се характеризират с невиджана бруталност – 23 милиона безработни в Европейския съюз и повече от 90 милиона бедни... Младите хора са първите жертви. Затова от Мадрид до Тел Авив през Сантяго де Чили, Атина и Лондон една вълна от възмущение надига младежта от цял свят. Средните класи също са уплашени, защото неолибералният модел ги изхвърля в канавката. В Израел част от средната класа се присъедини към младежите, за да отхвърли ултралибералния фанатизъм на правителството на Беньямин Нетаняну.

Финансовата власт на пазарите се наложи над политическата власт и това обърква гражданите.

Демокрацията не функционира. Никой не разбира инерцията на правителствата спрямо икономическата криза. Хората искат политиката да си поеме функциите и да оправя бъркотията. Не е лесно, икономиката се движи днес със скоростта на светкавицата, а политиката – със скоростта на охлюва. Все по-трудно е да съвпаднат икономическото и финансовото време, както глобалните кризи с националните правителства. Финансовите пазари реагират лудо при всяка информация или слух, докато глобалните финансови органи, като МВФ, СТО, Световната банка и други, са неспособни да предвидят какво ще се случи. Всичко това предизвиква тревога и разочарование

у гражданите. Глобалната криза произвежда губещи и печеливши. Печелившите са главно в Азия и в бързо развиващите се страни, които нямат песимистичното виждане на европейците. Има също много печеливши в самите западни страни, чиито общества са разкъсани от неравенството – между богатите, които стават все по-богати, и бедните, които стават все по-бедни.

В действителност не страдаме от една криза, а от сноп кризи, така преплетени една в друга, че не успяваме да различим причините от следствията. Защото ефектът от едни е причина за други и така те се сливат в една система. Тоест, изправени сме пред криза на системата в западния свят, която засяга технологията, икономиката, търговията, политиката, демокрацията, войната, геополитиката, климата, околната среда, културата, стойностите, семейството, образованието, младежта и т.н.

Живеем във времена на „стратегически трусове“ и не разбираме значението им. Днес интернет е вектор на повечето промени. Почти всички неотдавнашни кризи имат някаква връзка с

новите технологии за комуникация и информация. Например, финансовите пазари нямаше да са толкова могъщи, ако нарежданията за покупко-продажбите не се движеха със скоростта на светлината по магистралите на комуникацията, предоставени от интернет. Тоест, интернет е нещо повече от една технология, интернет е действащо лице в кризите. Да напомним ролята на „Уикилийкс“, „Фейсбук“ и „Твитър“ в демократичните революции в арабския свят.

От антропологична гледна точка тези кризи се проявяват, като се увеличава чувството на страх и гняв. Хората живеят в състояние на тревога и несигурност. Плъзва отново паниката от неопределени заплахи, като загуба на работата, технологически, биологични и природни катастрофи, обща несигурност... Всичко това е предизвикателство към демокрацията, защото тези страхове се превръщат в омраза и отрицание. В много европейски страни тази омраза се насочва днес към чужденеца, имигранта, различния човек. Засилва се отхвърлянето на Другите – мюсюлмани, цигани, нелегални имигранти и т.н., и се разрастват ксенофобските партии.

Друго дълбоко опасение е климатичната криза. Съзнанието за опасността, идваща от глобалното затопляне, стига до все повече хора. Проблемите на околната среда се превръщат в стратегически. Следващата среща на върха за климата през 2012 г. в Рио де Жанейро ще установи, че природните катастрофи са се увеличили на брой и по сила. Скорошният ядрен инцидент във „Фукушима“ ужаси света. Много правителства дадоха заден ход по отношение на ядрената енергия и сега, в контекста на близкото изчерпване на петрола, залагат на възобновяемите енергии.

Глобализацията сякаш е прекъсната, говори се все повече за деглобализация, за обратен растеж... Махалото отиде прекалено далеч по посока на неолиберализма и сега може да тръгне в обратна посока. Вече не е табу да се говори за протекционизъм, за да се ограничат изхвърлянията на свободната търговия. Не е табу да се говори за спиране на делокализацията и на деиндустриализацията на развитите държави. Доиде часът да се преосмисли политиката и да се пресъздаде светът.

Спасителен пояс за Гърция, патерица за еврото

Да кажеш нещо и в същото време да го отречеш от висотата на положението си на пророк, е привилегия на „пазарите“. Това смесване е показателно за начина, по който пазарите осъждат и провала на гръцката икономика, задушена от ограниченията, и италианското лекомислие, което забавя пазарната икономика. Не може ли да се измисли друго „златно правило“ вместо съществуващото сега, чиято същност се проявява в бягство от разума?

Лоран Кордоние*

ДА ДОПУСНЕМ, че на дневен ред днес е спешната нужда да бъде „спасена“ Гърция. Ако човек следи хода на очерталото се като доминиращо мислене, това би означавало да се предотврати неплатежоспособността на елинската държава и да бъде оставена тя в еврозоната. Не само защото провал в постигането на тези две цели ще бъде катастрофален за Гърция, а и защото последиците от такова развитие ще бъдат опустошителни за останалата част от Европа. В този смисъл, ако се спаси Гърция, ще бъде добре за гръците и за европейците като цяло. Да предположим за момент такава алтернатива и да се запитаме: какви са възможностите за нейното осъществяване?

Да погледнем на нещата от най-добрата им страна и да предположим, че Атина ще успее да възстанови държавните си финанси през идните три-четири години, така че дългът ѝ да

не надхвърля 200% от нейния брутен вътрешен продукт (БВП). Това не е постигнато. Сега дългът се приближава до 160% и регистрираният бюджетен дефицит за периода януари-август 2011 г. е 18 милиарда евро (или 9 пункта от БВП). Този дефицит не само не намалява, ами продължава да расте до голяма степен поради суровите ограничения, наложени на населението – нещо, което задълбочава още повече рецесията, икономическата активност през 2011 г. ще спадне с 5%.

Опрощаването на 21% от отпуснатите кредити, прието „зорново“ от европейските банки по силата на споразумението от 21 юли, все пак би могло да помогне да се постигне прагът от въпросните 200%. Възниква въпросът кой може дълго време да носи бремето на такъв дълг при финансови условия, които едва ще позволяват на гръцкото общество да си поема дъх (за връщането му към радостта от живота въобще не става дума...)?

Тогава най-лошото ще стане неизбежно

ПЪРВАТА част на отговора е, че при липсата на всякакви принудителни мерки в близко време само европейската публична власт ще може да поеме този дълг. Както една финансова институция съвсем просто обяви, *не си въобразяваме, че инвеститорите ще се върнат към изкупуването* (1). Не само че по-нататъшното увеличение на гръцката задлъжнялост ще получава финансови инжекции единствено от държавни кредитори, но и колкото повече се налага увеличение на запасите от ценни книжа, толкова повече частният сектор ще отстъпва на драго сърце правото на Европейския фонд за финансова стабилност (ЕФФС) и на Международния валутен фонд (МВФ) първи да си купуват от тях.

Междувременно банките и другите финансови институции с облекчение ще установят, че Европейската централна банка (ЕЦБ), противно на всички свои доктринерски предупреждения, изкупува държавен дълг, за да облекчи тежестта върху другите банки. Това означава, че след няколко години гръцкият дълг ще бъде поет изцяло от публичния сектор.

Остава да се разбере какъв ще бъде „приемливият“ лихвен процент както за Гърция, така и за всяка друга общност. Може да

се каже, че една развита нация не е в състояние дълго време да понася да ѝ се удържат повече от 6% от богатството, което създава, освен ако не се стигне до народна революция, до кървава диктатура или пък до изчезване на гръцката цивилизация. За Атина такова лишние ще означава намаляване наполовина на възнагражденията в публичния сектор (2). За сравнение годишната тежест на дълга на Франция се равнява приблизително на 2,3% от нейния БВП. Ако се приеме, че гръцкият държавен дълг може да бъде стабилизирани на 200% от БВП, за да не се стигне до отчуждението от 6% от БВП, лихвата, с която трябва да се облага гръцкият дълг, не може да бъде по-висока от 3% от БВП.

С една дума, ако европейските държави успеят да договорят лихва 3% (или по-малка) в реално изражение при взимане на заеми от пазарите, те биха могли да финансират гръцкия дълг, без това да им струва стотинка. Впрочем в средата на септември ЕФФС успя да вземе заем от 5 милиарда евро (за срок от десет години) при лихва 2,75%, за да финансира плана за помощ на Португалия. Като се отчита, че прогнозираната от кредиторите инфлация се движи около 2%, това означава, че в последна сметка реалната лихва става 0,75%. С други думи, би било възможно целият гръцки дълг дълготрайно да се финансира при много по-благоприятни условия от задушавания праг, за който стана дума по-горе.

За осъществяването на този спешен сценарий обаче ще е нужно да бъдат изпълнени три други условия: този план да бъде изготвен изрично с такова намерение, европейските ръководители да успеят да постигнат съгласие за целите му и на ЕФФС да се осигури възможност да тегли заеми, значително по-големи от сегашните 440 милиарда евро. Точно такава е констатацията на американския финансов министър Тимъти Гайтнър, изложена от него пред европейските държавни ръководители по време на срещата им на върха във Вроцлав (Полша). Той направи това не от симпатия към Стария континент, а по-скоро от любов към банките. Гайтнър не смята да оставя дълго време съдбата им да зависи от евентуална неплатежоспособност на Гърция. Впрочем със своите 440 милиарда евро ЕФФС разполага точно с необходимите финанси, за да изкупи дълга на тази страна. Но трябва да се финансира и планът за Португалия и Ирландия, а и да се осигури запас, за да се покаже, че има с какво евентуално да се облекчи положението на Италия и Испания (само да се облекчи...). При това положение от какъв ресурс за интервенция се нуждае ЕФФС? Хиляда милиарда евро би била една разумна цифра.

Разумното обаче няма да има ефект, ако не бъде задействано в срокове... които да са разумни, с планиране... което да е аргументирано, и с убеденост да се действа с решителност... която е обмислена! Всяко ново „рачешко напредване“ от страна на европейските ръководители, дори да става в правилна посока, ще изглежда паническа промяна под натиска на стихията на неконтролирани събития. Тогава най-лошото ще стане неизбежно.

Недоверието на пазарите ще се засили. След като ЕЦБ прекрати програмите си за изкупуване, пипалата на лихвите отново ще плъзнат към италианските и испанските дългове. Тогава ще е достатъчно подигравателно подсвиркване от трибуните, за да повярва светът, че има дузпа (бързо понижаване на оценките за платежоспособност на държавните дългове от страна на рейтинговите агенции), а сбъдващото се от само себе си пророчество отново да получи силен импулс. Атакуваните страни не биха могли повече да си позволят да подменят дълговите си ценни книжа, чийто падеж е настъпил, тъй като ще бъдат

принудени да взимат заеми при прекалено високи лихви. В крайна сметка дълговете им ще станат непосилни не поради големия им размер, а заради високите лихви. Ще припомним впрочем, че ако е възможно да съществува дълг, върху който лихвата да е нула, той не би струвал нищо! Увеличаването на лихвата е факторът, който прави дълга невъзможен за обслужване (което означава, че тежестта на плащанията по лихвите също обременява бюджета на държавата). Фактът, че дългът е станал невъзможен за обслужване, прави

позициите на кредиторите по-силни, защото им дава основание да искат от държавата кредитополучател да им изплаща по-високи рискови премии... а това тика нагоре лихвените проценти и прави още по-правдоподобен риска от бъдещ фалит.

В тази атмосфера на паника, ако на ЕФФС не бъдат предоставени достатъчни средства, ще бъде осуетена възможността от пазарите да се вземат заеми при изгодни условия, каквито има днес. Оскъпяването на тези заеми се отрази върху цялата съвкупност от суверенни дългове в еврозоната, защото тежестта на гаранциите, дадени за тях, ще нарасне за страните, които като Германия, Холандия и Франция все още няма да са част от защитените държави. При това положение европейският спасителен план ще заприлича на опора от два прогнили стълба, сложени един до друг, да не рухнат от своята овехтялост (3).

По същата причина и еврооблигациите (или *евробондовете*) няма да са по-добро решение. На книга формулата, която се състои в допълнителна застраховка на суверенните дългове, адаптирана с изобретателната система „бонус-малус“ (отстъпка-надбавка) към лихвените проценти, изглежда елегантна и политически находчива (4). За икономическа Европа, която изниква от хаоса на задлъжнялостта в условията на космогония, пораждаща бюджетен федерализъм, митът изглежда дори трогателен – конфети и бонбони за целия свят! Това обаче ще заприлича на споменатите вече прогнили стълбове.

Защото от смесването на всички публични задължения в един коктейл ще се получи вино, разрежено с вода, което силно ще напомня за високорисковите кредити, прекопирани, структурирани и титрирани... фокуснически трик, имащ за цел да смеси добро зърно с плевелите.

(1) Nomura, цитирана от Echos, Париж, 13 септември 2011.
(2) С 12 % от БВП, определени за възнаграждения в публичния сектор, Гърция не се различава от повечето страни членки на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) (10 % го 12 %). Вж. „Tableaux de bord de l'emploi public“ (Таблица на заемостта в публичния сектор), Centre d'analyse stratégique, Париж, септември 2010.
(3) Вж. „La rigueur“ qu'il nous faut“ (Другата строгост, която ни

При сегашната нужда от спешни действия единствено възможното решение е европейските банки да бъдат принудени да съхраняват пакета от публични задължения на атакуваните европейски държави. Вероятно точно към това се стремят в последна сметка европейските ръководители. Привърженици на нещо като либерализъм ала Троици, те вероятно са стигнали до заключението, че тъй като кризата не е свършила, едва ли на бял свят ще се появят добрите решения. При това положение може ли някой да ги вини?

Но след като кризата отmine, другите добри решения могат да бъдат обсъждани по-спокойно. Първо (най-после) да бъде въведен данък върху финансовите транзакции, а също и „въглероден данък“, както предлага икономистът Мишел Алиета (5). После да бъде изоставен убийственият праг от 2% инфлация и да бъде открита възможност тя да достига 4% или 5%. Но най-трудното все пак ще бъде генерирането на инфлация. Както посочва експертът Робер Боайе: *Единствената надежда в този пейзаж е в Китай да настъпи недостиг на работна ръка и да възникнат социални конфликти, които да предизвикат инфлация в Китай. Това ще предизвика връщане на инфлацията, причина за което ще станат трудовете възнаграждения в Китай, и ще облекчи бремето на задлъжнялостта в света. Това би бил забележителен сценарий* (6). Но за да се помогне, европейските работодатели вероятно (все пак) ще трябва да позволят лекичко да живнат преговорите за трудовите възнаграждения...

И накрая, трябва да се положат усилия на европейско ниво да бъде прието златното правило. Но наистина строго, сериозно и съдържано задължително изисквания за неговото прилагане! Би могло на всички държави да бъде вменено задължението бюджетният им дефицит да не надхвърля 3% с таван за публичните задължения, не надхвърлящ 30% от БВП. В случай на преминаване над единия или другия праг е подходящо въвеждането на справедлива и смела разпоредба: автоматично повишаване на горната граница на данъка върху дохода (на 90% при нетен доход над 35 000 евро на потребителска единица за година), така че тази мярка да върне дефицита в рамката на постановките на златното правило.

Едва ли някой би се разсърдил на европейска социалдемократия, жадна за добри идеи, ако тя определи един по-разумен таван от 85%.

LE MONDE DIPLOMATIQUE
Превод Методи Кръстев

*Икономист, автор на *L'Economie des Toambapiks* (Икономиката на племето тоамбапикс), изд. Raisons d'agir, Париж, 2010.

е необходим), *Monde diplomatique* в Думла, 15 септември 2010.
(4) Вж. изследването на банка Natixis, цитирано от Изабел Кюе, „Un Eurobond qui profitera à tous“ (Еврооблигация, която ще е от полза за всички), <http://blogs.lesechos.fr>, 1 септември 2011.
(5) Интервю, дадено пред *Echos*, 15 септември 2011.
(6) „La crise est plus grave que celle de 1929“ (Кризата е по-межка от тази през 1929), разговор с Люгобук Ламан, *Mediapart*, 21 август 2011.

РАЗОЧАРОВАНИЕ В АМЕРИКАНСКАТА ЛЕВИЦА

Процесът срещу Барак Обама

Критикуван заради стратегията си на компромиси с републиканците и лошите резултати в областта на икономиката и заетостта, Барак Обама сменя тона и предлага увеличаване на данъците за богатите. Дали тази новина, която няма големи шансове да доведе до конкретни резултати, не цели да мобилизира отново избирателите от левицата предвид предстоящите избори през 2012 г.?

ЕРИК АЛТЕРМАН*

ПРЕЗ ЮНИ 2008 г., когато беше станал официалния кандидат на Демократическата партия за президентските избори, Барак Обама заяви пред публикуваните си поддръжници: Можем да започнем този ден и да разказваме на децата си, че в този момент сме започнали да осигуряваме добри работни места за безработните; че в този момент океаните са започнали да спадат, а планетата да оздравява; че в този момент сме сложили край на една война, осигурили сме сигурността на нашата нация и сме възстановили представата за нас като последна надежда на Земята (1). Ако съществува президент, който да е потвърдил прочутите думи на последния губернатор демократ на Ню Йорк, Марио Куомо, че кандидатите водят кампании като поети, но управляват като прозаисти (2), това е именно Обама.

Много от симпатизантите на левицата смятаха, че новият им президент, бивш социален деец от Чикаго, ще преобърне политическата игра, като с подкрепата на своите мрежи приложи програмата и идеите, заложили в ядрото на неговата кампания. Това в действителност беше надхитряне между реалист, стремящ се към власт, и идеалистичните, но наивни привърженици. Въпреки красивите аргументи, обещаващи да свалят звезди, прагматичният Обама никога не е мислил, че активистките мрежи, въоръжени единствено с вярата си в гражданското чувство и демокрацията, могат наистина да представляват организационен модел, който да сложи край на една двувековна представителна система, покварена от парите. Обама преговаряше, а не правеше революция. Въпреки че обещанията му изглеждаха солидни като скала, те се ронеха като гипс всеки път когато седнеше на масата за преговори. Противниците му усетиха тази слабост и естествено се възползваха от нея.

За Обама политиката е по-скоро въпрос на съгласие, отколкото на битка. И реториката му, и законодателната му стратегия винаги са целели да постигнат включване, консенсус, пасивност. И независимо че винаги се е оплаквал от склонността на републиканците да се държат като похитители на заложените, стопанинът на Белия дом винаги е плащал откуп, и то понякога по-щедро, отколкото са се надявали противниците му.

При все това самата десница никога не е проявявала и най-малък интерес към прочутото му

„двупартийно“ управление. През лятото на 2010 г., запитан какво е най-съкровено то му желание за 2011 г., Обама отговори: *Всичко, което искам за Коледа, е опозиция, с която да мога да преговарям* (3). Желанието му така и не се сбъдна – обструкцията си остана правило, докато абсолютното мнозинство на демократите в двете камари до ноември 2010 г. се оказа недостатъчно и прогресивните реформи една след друга бяха осуетявани или изоставяни,

На менуха, без да се бори

НЕУДОВЛЕТВОРЕНИ от своята неспособност да променят сондажите, предвиждащи катастрофален резултат точно преди междинните избори от 2010 г., Обама и привържениците му реагираха единствено като се възмутиха от неблагодарността на левите избиратели. Тогавашият шеф на кабинета на Белия дом, неизменно деликатният Рам Емануел, определи като *шибани малоумници* прогресистите, заплашващи да оттеглят подкрепата си за президента, когато последният, за да усмири всеобщия ропот, предизвикан от здравната му реформа, изостави проекта за обществено осигуряване – впоследствие той се извини на умствено изостаналите, но не и на прогресистите...

От своя страна говорителят на Белия дом Робърт Гибс заклеими разочарованите от *професионалната левица*: *Ще признаят, че са доволни само когато изградим система за здравни застраховки като в Канада и премахнем Пентагона*. Самият Обама с удоволствие прояви снизхождение към тези свои поддръжници, които никак не одобряваха подаръците му за десницата. По време на гала вечеря в Гринуич, Кънектикът, под аплодисментите на залата с богати дарители, заплатили всеки по 30 000 долара за билет, президентът се пошегува по следния начин: *Мили Боже, още не сме възстановили мира в света* [смях в залата], *мислех, че ще стане по-бързо...*

Осмиването на собствените привърженици точно преди избори рядко е добра идея и демократите не успяха да избегнат изборното бедствие, предвещавано от сондажите – загубиха шестдесет и три места в Камарата на представителите, както и десет губернаторски позиции, а в Сената мнозинството им чувствително отслабна. На равнище щатски събрания републиканците спечелиха шестстотин и осемдесет допълнителни места, като по този начин биха рекорда на демократите на изборите след „Уотъргейт“ през 1974 г. (шестстотин двадесет и осем допълнителни места). Демократите никога не са понасяли толкова поразваща загуба. С чувството си за евфемизъм, станало негова запазена

дори преди да са представени. Проектозаконът, гарантиращ синдикалната свобода (Employee Free Choice Act), гръмко огласен от организациите на работещите, беше подкрепен с половин уста от Белия дом и в крайна сметка не доведе до нищо. Нищо повече не беше направено и като опит за подобряване на слабата имиграционна политика на Съединените щати. Напротив, броят на екстрадираните непрекъснато се увеличава. Правата на жените в областта на майчинството бяха ограничени. Парите решават всичко повече от всякога, именно поради нерегламентираното финансиране на предизборните кампании (4) и на новите намалявания на данъците, продължаващи тези, започнати от управлението на Буш. Пред тази регресивна политика, която засилва социалните неравенства и става все по-непопулярна, Обама запази странна невъзмутимост, сякаш никога нищо не трябва да накърнява привързаността му към двупартийния консенсус (5).

марка, Обама призна, че усилията му да *обедини страната* в една *постпартийна* перспектива не са *проработили много успешно* (6).

Той обаче не си взе поука от поражението и не промени стратегията си. По време на полемиката около повишаването на тавана за данъците – мярка, която в миналото би изглеждала безобидна – той неколккратно изпревари исканията на противниците си. Излезе на тепиха, за да бъде повален дори без да се бори, до такава степен желанието му да изглежда „разумен“ в очите на независимите избиратели надделя, без да си даде сметка за политическата ирационалност, която една подобна позиция издаваше.

В крайна сметка през август съгласието, получено в последния момент, за да се избегне неизпълнение на плащанията, прилича на безусловна капитулация: от една страна, план за бюджетни икономии в размер на 2 400 милиарда долара, които ще пресушат социалните програми; от друга, нито цент допълнителни данъци върху високите доходи. В политически план това споразумение съответстваше на 98% от исканията на републиканците, за което се поздравява председателят на Камарата Джон Бойнер (7). Голямо заглавие в хумористичното списание *Ониън* подчерта на 3 август 2011 г. равностойния характер на транзакцията: „Компромис, толкова болезнен за демократите, колкото и за демократите“.

Прогресивният лагер излиза смазан от тези преговори, точно както и американската икономика (8). Дори Уолстрийт не видя в това нищо радостно: няколко часа след подписването на споразумението за премахване тавана на дълга, индексът „Дау Джоунс“ падна с 2,2%, после с още 4,31% след два дни. Наред с това агенция „Стандарт & Пуърс“ понижи оценката на САЩ за първи път в историята на страната.

Както обикновено, републиканците обвиниха Обама, който, както обикновено, не обвини никого. Възхвалявайки добродетелите на „компромиса“, той остави на

съветниците си грижата да порицаят левицата, че не си е дала сметка в каква степен нещата са можели да станат и по-лоши (9). Тази хронична неспособност да противостои на опонентите си – или дори да признае, че те съществуват – привлече вниманието на политическия психолог Дрю Уестън: *Когато поиска, президентът е блестящ и затрогващ оратор, но в речите му винаги липсва един елемент: индивидът, който е причина за проблема. Лошият в историята системно се изтрива от картинката или се споменава с неопределени думи, в страдателен залог, сякаш за мизерията, която спхожда другите, няма виновник от плът и кръв. Дали става въпрос за отвращение от конфликти, или просто за страх, че ще се отлъбнат дарителите за кампанията (...), е трудно да се каже* (10).

По примера на Джими Картер и Бил Клинтън – единствените други демократи, влезели в Белия дом от 60-те години на ХХ век насам – Обама реши да стане много по-консервативен президент, отколкото беше като кандидат, спечелил изборите. След като изтърпя униженията на републиканците, той дори се похвали – да, похвали се – че е сключил споразумение, с което обществените разходи ще се намалят до *най-ниското ниво от времето на президента Дуайт Айзенхауер насам* (11).

Тогава какво да очакваме от изборите през 2012 г.? Едно е сигурно: президентът няма защо да се безпокои от конкурент демократ. Наистина независимият социалист Бърнард Сандърс – единствен по рода си в американския Сенат – смята, че би било *добра идея* да се предизвика президентът по време на предварителните избори: *според него има милиони американци, които са дълбоко разочаровани от президента, които не му прощават, че е казал едно като кандидат, а е направил друго като президент (независимо дали за социалната сигурност, или в други области), които не разбират как се е проявил толкова слабо в преговорите с републиканците. Да, разочарованието е дълбоко. И добавя: Една от причините за десния завой на президента е липсата на опозиция на предварителните избори* (12).

Никой вляво не изпада в захлас, като помисли за Обама. Испаноезичните активисти са

(1) Jeff Zeleny, „Obama clinches nomination; First black candidate to lead a major party ticket“ (Обама се вкочва в номинацията; Първият чернокож, избран за основен партийен кандидат), *Ню Йорк Таймс*, 4 юни 2008.

(2) Kevin Sack, „Cuomo the orator now soliloquizes in book form; Disclaiming greatness, he labors on: An embryonic idea here, an honorarium there“ (Куомо ораторът вече произнася монолог под формата на книга; продължава да работи, като отрича величието; ембрионална идея тук, хонорар там), *Ню Йорк Таймс*, 27 септември 1993.

(3) Marcus Baram, „Alter's 'the promise' epilogue: Obama team's dysfunction prompted lack of focus on jobs, Bill Clinton annoyed at White House“ (Епилогът „обещание“ на Алтър: нефункционирането на екипа на Обама предизвика липса на съсредоточаване върху работните места, Бил Клинтън, подразнен от Белия дом), www.huffingtonpost.com, 30 декември 2010.

(4) Вж. Робърт У. Макчесни и Джон Никълс, „В САЩ медиите, власт и пари се сливат окончателно“, *Монд дипломатик* в *Дума*, 4 август 2011.

(5) Вж. Серж Алими, „Възможно ли

известни с недоволството си; въпреки че са му признателни, задето сложи край на забраната да служат в американската войска, гейовете го упрекуват, че не се е изказал в полза на хомосексуалните бракове; феминистките го укоряват, че се измъкна от въпросите за правото на аборт, а еколозите писаха нула на неговата дейност. Да не говорим за войната в Афганистан или за състоянието на гражданските свободи.

Сред прогресистите и малцинствата президентът все пак продължава да се радва на висок рейтинг. Колкото и да е непреклонно, раздражението, което Обама поражда сред известен брой привърженици на левицата, минава на втори план пред все по-голямото безпокойство от лудостта на кандидатите, участващи в предварителните избори на републиканците, начело с християнския фундаменталист и губернатор на Тексас Джеймс Ричард Пери.

След като не успя да спазва предизборните си обещания, настоящият президент може да разчита единствено на рефлекс на страха, за да се надява да повтори историческия си подвиг от 2008 г. Единствено инстинктивното отхвърляне на крайностите на десницата може да накара обичайно въздържащите се да гласуват леви избиратели – като например студентите и хората от малцинствата – да надмогнат разочарованието си и да отидат до урните. Опитът обаче показва, че президентската стратегия да приема подкрепата на прогресистите за даденост – и дори да ги обижда – е равностойна на политическо самоубийство. Като гледа отвисоко онези, които искат от него да спазва обещанията си, президентът сериозно уронва своя авторитет, все още съхранен сред старите му избиратели. Той със сигурност ще си плати за това в деня на изборите, независимо пред какво републиканско плашило ще се изправи.

При всички случаи Обама изобщо не може да се похвали с ласкава равностойност в най-болезнената сфера за американците – заетостта. През септември процентът на безработица все още беше 9,1%. Никой президент не е бил преизбиран с подобна катастрофална статистика.

LE MONDE DIPLOMATIQUE
Превод Мила Атанасова

е САЩ да се реформират?“, *Монд дипломатик* в *Дума*, 7 януари 2010 г.

(6) Цитирано от Richard Wolfe, *Revival: The Struggle for Survival Inside the Obama White House* (Съживяване: борбата за оцеляване в Белия дом на Обама), Crown Publishers, Ню Йорк, 2010.

(7) Вечерни новини на канал CBS, 1 август 2011.

(8) „Les trois échecs de M.Barack Obama“ (Трите неуспеха на Барак Обама), *La valise diplomatique*, 3 август 2011, www.monde-diplomatique.fr

(9) Вж. Ben Smith, „Tense moments at common purpose meet“ (Напрегнати моменти на среща за общи цели), *Политико*, Вашингтон, 3 август 2011.

(10) Drew Westen, „What happened to Obama?“ (Какво се случи с Обама?), *Ню Йорк Таймс*, 7 август 2011.

(11) Цитирано от Jared Bernstein, „A few more comments on the pending deal“ (Още няколко коментара по предстоящата сделка), *On the economy*, <http://jaredbernsteinblog.com>, 1 август 2011.

(12) „Why Obama's base won't revolt“ (Защо базата на Обама няма да се възпротиви), www.thedailybeast.com, 27 юли 2011.

* Журналист, автор на *Kabuki Democracy. The new system vs. Barack Obama* (Демокрация кабуку). Новата система срещу Барак Обама, Nation Books, Ню Йорк, 2011.

Защо империята „Мърдок“ се освобождава

Понякога едно дърво разкрива гората. През юли 2011 г. британците с възмущение разбраха за журналистическите злоупотреби на седмичника „Нюз оф дъ уърлд“. Това събитие изяснява и други – концентрирането на медийната собственост, превръщането на информацията в стока, политическите комбинации. Магнатът Рупърт Мърдок олицетворява сам по себе си подобна представа за пресата.

ЖАН-КЛОД СЕРЖАН*

РАЗСЛЕДВАНЕТО беше излишно. На 5 юли 2011 г. третата медийна империя в света – „Нюз Корпорейшън“, собственост на Рупърт Мърдок (чиито петдесет и три хиляди служители работят на четири континента), се разклати (1). Разкритието, че журналист от *Нюз оф дъ уърлд*, основно издание на британската неделна преса (тираж два милиона и седемстотин хиляди екземпляра), е имал достъп до гласовата поща на Мили Даулър, тринадесетгодишно момиченце, убито през 2002 г., предизвика вълна на възмущение сред читателите. Британците впрочем научиха, че гласовите пощенски кутии на семействата на войници, загинали в Афганистан, също са били незаконно подслушвани. Въпреки че вмешателството в частния живот на известни личности е отдавна известно, прибягването до подобна намеса в интимния живот на обикновените хора, сполетени от нещастие, премина допустимите граници, които таблоидите в страната вече значително бяха разширили.

Нюз оф дъ уърлд стана мишена на възмущението. Неделият вестник, откупен от Мърдок през 1968 г. и първи жалон от неговата медийна кариера в Обединеното кралство, много бързо се специализира в зрелищните скандали, злоупотреби със служебно положение и трафик, разкривани от екип журналисти, станали майстори в изкуството на преиначаването и на тайното проникване в живота на хората.

В резултат на тази издателска политика редакцията подхранва своите теми с незаконни средства, вчера – чрез снимки, направени отблизо в известни частни домове, днес – чрез подслушване на съобщения в гласови пощи. През

*Заслужил професор в Университета Париж 3 (Нова Сорбона). Автор на книгата *Les Médias britanniques* (Британските медии), изд. Ophrys-Ploton, Париж, 2004.

2006 г. заради вмешателството им в кореспонденцията на принцове Хари и Уилям двама от сътрудниците на вестника – Клайв Гудман и Глен Мулкеър – отидоха за няколко месеца в затвора.

Като призна своята професионална отговорност, тогавашният главен редактор Анди Кулсън реши да си подаде оставката. Той твърдеше, че подобни злоупотреби са присъщи само за един недобросъвестен журналист и че лично никога не е подкрепял подслушването на гласовите пощи като метод за разследване. Тази самоиздадена диплома за журналистическа етика обаче никак не е убедителна. През март 2003 г. Ребека Брукс, по онова време главен редактор на *Сън* – издание с най-висок тираж в британската преса и собственост на Мърдок от 1969 г., призна, че в миналото служители на полицейската служба са били подкупвани с пари в замяна на информация. От своя страна, Кулсън заяви, че макар журналистите под негово управление да са имали заповед да спазват законите, те са били готови да ги нарушават заради интереса на публиката.

Благодарение на настойчивостта си в *Гардиън* запази своята бдителност относно подслушването на телефонните разговори. Като последен защитник на социалдемократичните позиции заедно с *Индипендънт*, а понякога и с *Дейли Мирър*, всекидневникът и неговата неделна притурка *Обзървър* постоянно се противопоставяха на нарастващата власт на Мърдок върху медиите и британския политически живот. През септември 2010 г. Николас Дейвис представи свидетелството на бивш журналист от *Нюз оф дъ уърлд*, което подкрепя твърденията на пет други служители на редакцията, интервюирани от *Гардиън* – криминалните злоупотреби на неделното издание, оказва се, са били редовна практика.

Някои членове на парламента намекнаха тогава, че пощенските

им кутии са били посещавани без тяхно знание. Джон Прескот например, бившият втори по важност човек в правителството на Тони Блеър (днес член на Камарата на лордовете), заяви с убеденост, че е бил обект на незаконния интерес на *Нюз оф дъ уърлд*, когато през 2006 г. връзката му с една сътрудничка бе станала публично достояние. По времето, когато отговаряше за финансите на страната (1997-2007 г.) Гордън Браун също е бил мишена на професионалисти по телефонното подслушване, служители на *Нюз оф дъ уърлд*. Залогът в тази игра е посегателството върху свободата на словото, дадена на членовете на парламента с Декларацията за правата от 1689 г., и върху неприкосновеността на тяхната кореспонденция, гарантирана от доктрината, която лейбъристите Харолд Уилсън (2) въвежда, за да защити отношенията между членовете на парламента и техните избиратели.

В това отношение членовете на парламента са особено недоволни, тъй като две години по-рано те бяха обект на унизителните разкрития за техни неправомерни разходи, които *Дейли телеграф* си направи удоволствието да публикува ден след ден с помощта и на някои платени източници. Дали сега парламентаристите не се възползват от случая да изобличат едно печатно издание, колкото и да не е препоръчително, за да възстановят своята почитеност в очите на читателите? Освен това лейбъристите не са забравили обидата, нанесена им от ръководството на *Сън*. В деня на заключителната реч на Браун пред лейбъристкия конгрес през септември 2009 г. вестникът обяви подкрепата си за консерваторите, след като повече или по-малко предано бе подкрепял „Ню Лейбър“ от 1997 г. насам.

Опозицията бързо разбра, че скандалът им дава възможност инициативата да мине в техни ръце. Едуард Милибанд, новият шеф на Лейбъристката партия, е наясно с неговата крехка правдоподобност. Той не закъсня да постави въпроса, че след изборите през май 2010 г. министър-председателят Дейвид Камерън назначи Кулсън за свой директор по комуникациите. Тогава стратегите консерватори бяха убедени, че този експерт на жълтата преса ще може да неутрализира потенциално отблъскващия ефект на управляващия консервативен екип сред аристократичните избиратели (3). Дали обаче Камерън е постъпил благоразумно, като е поверил този пост на човек, за чието най-малкото мълчалива намеса в престъпните злоупотреби на *Нюз оф дъ уърлд* не може да не е знаел?

Освен това скандалът с подслушването на гласовите пощи избухна, когато Мърдок се опита да се сдобие с 61% от капитала на Бритиш Скай Броудкастинг (Би Скай Би). Главен оператор на платена телевизия, веригата днес наброява единадесет милиона абонати и има оборот по-висок от приходите от държавни такси за телевизия, от които се издържа Бритиш Броудкастинг Корпорейшън (BBC) – около 3,5 милиарда лири стерлинги, или около 4 милиарда евро. Би Скай Би, резултат от сливането през 1990 г. на Скай

Ти Ви (управлявана от Мърдок) и на консорциума „Бритиш Сетълйт Броудкастинг“ (създаден от главните британски частни телевизионни оператори), предлага на абонатите си пакет от около сто и петдесет канала, главно спорт и кино, както и канала – Скай нюз, специализиран за ин-

формация, който обаче създава проблем. Допустимо ли е групата „Нюз Корпорейшън“, която вече контролира 35% от националния медиен пазар чрез своя филиал „Нюз Интернешънъл“, да сложи ръка и върху един информационен канал, независимо колко ограничена е неговата аудитория?

През тайния вход на градината

ПРЕЗ декември 2010 г. историята изглеждаше приключена. Министърът, отговарящ за медиите, Джеръми Хънт реши да не подлага предложението на Мърдок за одобрение от Комисията по монополите, която обичайно оценява рисковете при установяването на монополни позиции. В замяна на това Мърдок се ангажира да извади Скай нюз от групата Би Скай Би и да възложи неговото управление на независима структура. Предвид разкритията от юли 2011 г., свързани със злоупотребите на *Нюз оф дъ уърлд*, някои се питат дали Мърдок притежава необходимата почитеност, изисквана от регулаторния орган на електронните медии – Бюрото за комуникации (Офком), че да му бъде поверена експлоатацията на разрешителното за Би Скай Би? Членове на парламента напомниха прецедент от 1981 г., позволил на Мърдок да се сдобие с правото на собственост над групата „Таймс Нюзпейпърс“ със съгласието на Маргарет Тачър, без бившият министър на търговията да отнесе въпроса към комисията по сливанията и монополите, както е трябвало да направи. Считано от онзи момент, с 35% от разпространяваната преса Мърдок е можел да влияе върху политическия живот на страната.

Мобилизацията на депутати лейбъристи и либералдемократи, подкрепяни от някои заглавия на „Флиит стрийт“ (4) и от репортажите на *Ню Йорк Таймс*, доведе до зрелищни резултати. През януари 2011 г. Кулсън връчи оставката си на министър-председателя. Няколко месеца по-късно Мърдок се отказа от своята идея да откупи Би Скай Би. На 7 юли Джеймс Мърдок, неговият син, отговарящ за функционирането на „Нюз Корпорейшън“ в Европа, обяви закриването на *Нюз оф дъ уърлд*, в резултат на което двеста журналисти и служители изгубиха работата си. Това е край на едно от най-старите издания на британската национална преса, основано през 1843 г., което обаче е осигурявало само 1% от доходите на групата, както впоследствие ще каже самият Мърдок. От своя страна, най-висшите ръководители на Скотланд ярд признаха пропуските си в провеждането на разследването за незаконните практики на *Нюз оф дъ уърлд* – то се е ограничило само до един журналист – Гудман, и до неговия информатор, в чиито жилища са открити единадесет хиляди страници бележки, идентифициращи около четири хиляди потенциални жертви, но не влезли в употреба. В интервю за *Дейли Телеграф* (5), втората по

важност личност в Скотланд ярд Джон Йейтс, призна, че поради концентрирането си върху терористичните заплахи полицията не е мобилизираща необходимите средства, за да продължи разследването, започнато през 2006 г., пък и службата тогава се е придържала към принципа, че под ударите на закона попадат само записите на телефонни съобщения, които не са били прослушани от техните адресати. Накрая Йейтс бе принуден да подаде оставка (на 18 юли), едновременно със своя началник Пол Стивънсън, чиято обвързаност с *Нюз оф дъ уърлд* като съветник на бившия заместник-директор бе разкрита в рамките на ново разследване относно злоупотребите на вестника, започнало през януари 2011 г.

С надеждата да ограничи разрастването на една политикомедийна криза, която ще принуди министър-председателя да съкрати своето пътуване в Африка, „Нюз Интернешънъл“ публикува в националната преса разкаяние под заглавие „Да поправим грешките си“. То е допълнено с ангажимент за обезщетение на жертвите на вмешателствата, извършени от страна на вестника, и с желание групата да сътрудничи на следователите от Скотланд ярд и на Комисията на камарата на общините, натоварена да изясни тези злоупотреби.

След 15 юли „Нюз Корпорейшън“ възприе умерена нагласа. Тогава Брукс подаде оставката си в „Нюз Интернешънъл“. Тя бе неговата главна директорка от 2009 г. Лес Хинтън, ръководил компанията до 2005 г., също напуска. По онова време обаче той е ръководил и групата „Дау Джоунс“ (откупена през 2007 г.), която издава *Уолстрийт Джърнал*. Четири дни по-късно магнатът се съгласи да се представи заедно със своя син Джеймс и с Брукс – неговата духовна дъщеря – пред комисията на Камарата на общините, свикана специално, за да установи кой за какво е отговорен в подслушването, извършено от *Нюз оф дъ уърлд*. Силно впечатление направи тричасовото изслушване на един колеблив и безпаметен Мърдок, който говореше с едносрични думи. Като хрисим Кумчо Вълчо той призна, че никога не се е чувствал толкова смирен и едва ли не унижен. Въсщност нищо ново – разкаяние, обещания да възстанови реда в делата на групата и да накаже справедливо виновните, щом станат известни.

Иска ти се да повярваш на предсказанието на Поли Тойнби, коментаторка във *Гардиън*,

(1) Вж. „Рупърт Мърдок – медийният император“, *Le Monde diplomatique*, януари 1999.

(2) Министър-председател от 1964 до 1970 г. и от 1974 до 1976 г.

(3) В първия кабинет на Камерън от общо 29 члена 18 са милионери.

(4) Метонимично название на

британската преса изобщо (по името на улицата, където са се помещавали основните издания преди тяхното преместване).

(5) „Джон Йейтс: разследването за телефонно прослушване беше пълна бъркотия“, *The Daily Telegraph*, Лондон, 9 юли 2011.

от едно твърде натежало бижу?

която през 2006 г. писа: *„Политикът, който ще има кураж да се изправи пред Мърдок, може би с изненада ще разбере, че в края на краищата той е само един книжен тигър“* (6). Човекът, явил се на 19 юли пред няколко члена на парламента, не криеше желанието си да продължи да влияе върху съдбата на компанията, която леко се е разклатила на пазарите. Ако акциите на „Нюз Корпорейшън“ губят 18% между 4 и 18 юли, след изслушването на Мърдок – баща и син, те се възстановяват с 6%, докато в Лондон акциите на Би Скай Би се покачват с близо 3%. Дали сегашните разследвания в Обединеното кралство и САЩ ще доведат до реструктуриране на империята „Мърдок“ и до маргинализиране на нейния основател, както желаят някои influentialни акционери? Това съвсем не е сигурно.

Тази политико-медийна криза изигра положителна роля в редица отношения. Първо, защото позволи да се подчертае близостта на политическата власт с медиите и в частност на Консервативната партия с ръководителите на „Нюз Интернешънъл“. Приятелските отношения между Камерън и Брукс при срещите в техни резиденции бяха проследени внимателно от пресата. По време на изслушването си Мърдок напомни, че е ходил при министър-председателя на „Даунинг стрийт“ през задния вход на градината малко след изборите през май 2010 г.

Подобна близост, разбира се, не е присъща само на консерваторите. Няма да се връщаме в началото на ХХ век, когато Лойд Джордж – тогава министър-председател, субсидира откупването на *Дейли Нюз*, за да защити политиката си. Достатъчно е да припомним пътуването на Блеър в Австралия през юни 1995 г., за да се срещне с Мърдок и неговите сътрудници. Той беше придружен от Алистър Кембъл, негов съветник по медийните въпроси и бивш политически журналист в *Дейли Мирър*, който, след като пое комуникациите на Блеър, превърна връзките си с медиите в опасен инструмент на властта. На него приписват манията да предполага кое ще бъде на първа страница във в. *Сън* на следващия ден и желанието да участва в нейното редактиране. На 6 юли 2011 г. Кристофър Брайънт, бивш държавен секретар по европейските въпроси на Браун, заклеми пред Камарата на общините политическите управници, угодничили на медиите: *„Ние зависим от тях, търсим техните услуги, правим своя политически живот и политическата си смърт зависим от това, което пишат и показват. И понякога това означава, че ни липсва кураж да изобличим неправомерните действия.“*

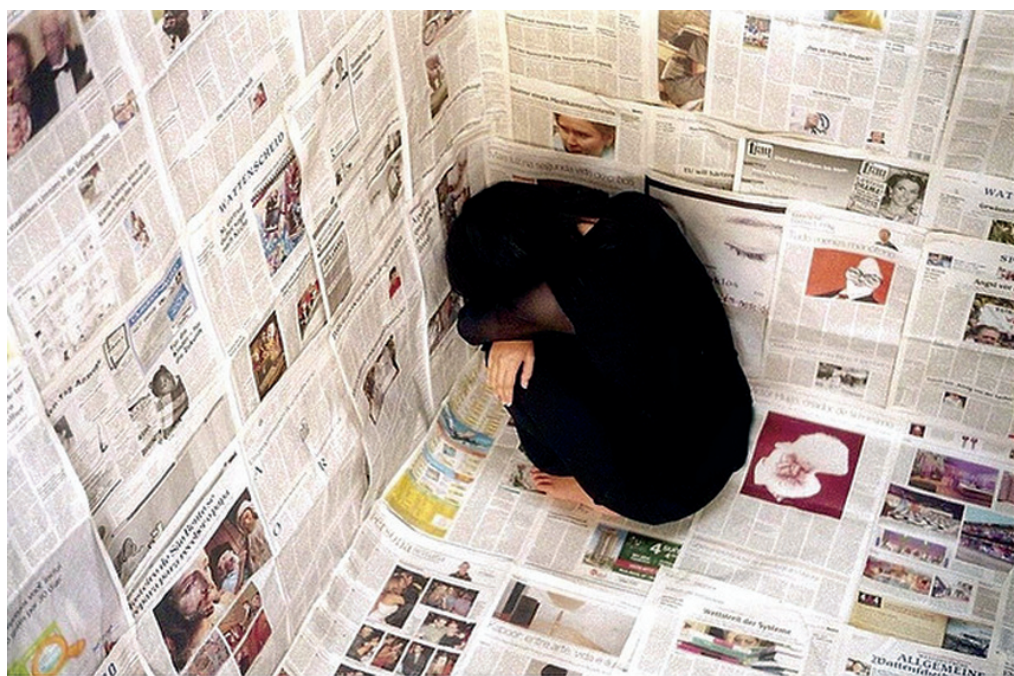
Следователно скандалът разкрива безочливостта на една медийна група, която смята, че е в състояние да осигури изборната победа на партията, която е решила да подкрепя. Спомняме си за отличията за ефикасност, което в. *Сън* сам си присъди в деня след провала на лейбъристите през 1992 г., като публикува на първата си страница: *„Сън спечели!“* Подкрепата му все пак не позволи на консерваторите да постигнат очакваното абсолютно

мнозинство на изборите през 2010 г.

Вторият благотворен ефект се отнася до подобряването на отношенията между полицейските служби и медиите. Разследванията след появата на скандала, свързан с *Нюз оф дъ уърлд*, показваха, че следователите от Скотланд ярд не са довършили първоначалната си работа, за да не смуцват групата „Мърдок“. Ако вярваме на един бивш директор от пресслужбата на полицията, който работи в редакцията на *Мейл он Съндей*: *„Скотланд ярд истински се възхищава от начина, по който вестникът [Нюз оф дъ уърлд] приключи незаконните си операции, които позволиха да се предават на правосъдието добре известни престъпници. Резултатът е сходство между Ярд и всички заглавия на „Нюз Интернешънъл“ (7).“* Внедряването на пенсионирани полицаи в редакциите на „Флийт стрийт“ улеснява, разбира се, достъпа до полицейски източници, но поставя въпроса за способността на службите да запазят своята свобода на действие в делата, свързани с печатните издания – етичен проблем, който трябва да бъде изяснен от парламентарната комисия.

Основният нерешен въпрос е за регулацията на пресата, която беше поставена под въпрос, след като на два пъти Комисията по жалбите от пресата (орган за саморегулация, създаден през 1991 г.) не даде ход на оплакванията за вмешателствата на *Нюз оф дъ уърлд* поради липса на доказателства. Всъщност в центъра на спора е защитата на частния живот съгласно член 3 от етичния кодекс на Комисията по жалбите, който еднозначно забранява подслушването на телефонни разговори и злоупотребите с електронни пощи (член 10).

Фактът, че този орган е финансиран от издателите на вестници и че значителна част от неговите членове идват от редакциите, поставя неизбежно един проблем, вече установен от комисията „Калкут“. Между 1990 и 1993 г. тя бе натоварена да помисли как да бъде укрепена независимостта на този организъм. В последния си доклад (8) сър Дейвид Калкут препоръча Комисията да бъде премахната, тъй като не е доказала своята независимост, и да бъде заменена със специализиран съд, овластен да налага публикуването на поправки и извинения, както и финансови наказания за дисциплинираните издатели. *„Всяка система за регулация трябва да включва и форма на санкциониране, настоява сър Дейвид, който освен това препоръчва законодателят да приеме текст за защита на частния живот, по-специално от набезите на журналистите.“*

През 1995 г. правителството на Джон Мейджър отхвърли препоръките на комисията с аргумента, че създаването на система за регламентиран контрол ще бъде разтълкувано като форма на цензура от издателите на вестници, към които трябвало да се проявява толерантност.

Що се отнася до приемането на закон за зачитане на частния живот, правителството подчерта

„Писна ми от всички тези сноби...“

БУРЯТА, предизвикана от скандала с *Нюз оф дъ уърлд*, подтикна ръководителя на лейбъристите и либералдемократа Никълъс Клег, втората по важност личност в правителството, да поиска промяна в начина на регулиране на пресата. Към това искане се присъедини и Камерън – на 15 юли той назначи комисия, ръководена от уважавания от всички сър Брайън Левисън. На комисията, съставена от шестима души, сред които и двама журналисти, и разполагаща с пълна свобода, за да получи свидетелства под клетва от хората, които е решила да изслуша, ѝ предстои много работа. Тя е натоварена на първо място със задачата да препоръча нов начин на регулация на пресата. Упълномощена е също така да се фокусира върху професионалната етика на електронните медии, а именно на Би Би Си, силно критикувана от консерваторите заради потулването на скандала с *Нюз оф дъ уърлд*, и върху функционирането на социалните мрежи.

Реакцията на пресата не закъсня, тъй като стана ясно, че за тази реформа вече се оформя един неназован контрол: *„Британската политическа класа, която смята, че се е освободила от хомота на Мърдок, може да засили контрола. Тогава би станало по-трудно да се печелат пари в медийния сектор, писа с тревога седмичникът Икономист от 23 юли.“*

Министър-председателят, писа Дейли телеграф два дни преди това, заяви, че не иска да регламентира пресата. Той не желае също така да поддържа системата за саморегулация посредством Комисията за жалби в пресата. Той иска независим организъм, който обаче неизбежно ще се опира на контрола и ще разчисти пътя на законодателната регулация. Тя противоречи

в подкрепа на решението си да не поддържа тази препоръка, че посегателствата всъщност не са толкова големи, колкото изглеждат от някои твърде нашумели в медиите скандали, и че освен това подобна защита ще попречи на разследващата преса. Накрая правителството на свой ред застъпи идеята, че понятието за частен живот е толкова сложно, че е по-добре да не се опитваме да го дефинираме (9).

на свободата на словото, която Камерън твърди, че иска да запази.

Заключенията на комисията „Левисън“ не се очакват преди края на 2012 г. Дотогава правителството ще се запознае с доклада на друга комисия, формирана през март 2011 г., която има за задача да подготви евентуално проектозакон, определящ правата на британските граждани – Британския закон за правата. Той ще подобри закона за правата на човека, приет през 1998 г., чийто член 8, сходен с този от Европейската конвенция за правата на човека, защитава частния живот на хората. Чрез този член британските магистрати постепенно започват да проявяват склонност да привилегирват зачитането на частния живот в ущърб на свободата на пресата, гарантирана от член 10.

Според Камерън подобно развитие не е нормално и то трябва да бъде поправено: *„Магистратите използват Европейската конвенция за правата на човека, за да насърчат закона за защита на частния живот, без да се взема предвид мнението на парламента. Добре е да помислим и да се запитаме дали наистина трябва да се действа по този начин (10).“*

Ако този нов Закон за правата се появи, той ще трябва задължи-

телно да определи с точност същността на частния живот, както и полето на свободата на пресата, като неизбежно остави на магистратите грижата да решават проблемните случаи. Те могат да бъдат разрешени само чрез позоваване на едно точно определение на публичния интерес. Само така може да се установи намеса в сферата на частния живот (11). Съвсем не е ясно доколко този нов текст ще представлява напредък по отношение на ситуацията, в която законът за правата на човека от 1998 г. (в член 12.4) приканва магистратите да дадат приоритет на свободата на пресата в случаите на неизяснена ситуация. Освен ако комисията не се присъедини към мнението на сър Хенри Улф – магистрат, силно въввлечен в скандалите на пресата, който през 2002 г. смяташе, че *„сдълицата не трябва да забравят, че ако вестниците не публикуват информацията, която интересува читателите, ще се публикуват по-малко вестници, а това ще противоречи на обществен интерес (12).“* Подобна предства за нещата (от която се подхранва и логиката на превръщането на информацията в стока) напълно отговаря на тази на Мърдок: *„Писна ми от всички тези сноби, които обясняват, че моите вестници са лоши, обясни магната. От тези сноби, четящи вестници, които никой друг няма желание да чете, и които се смятат за изпълномощени да налагат своя вкус на обществото (13).“*

Кризата, последвала разкритието на злоупотребите на *Нюз оф дъ уърлд*, които всъщност не са монопол на този седмичник, позволи да се види вредата от някои начини на функциониране на британската преса, особено на жълтата, и да започне реформа на система за регулация. Нещо повече, тя наведе на мисълта за почти плътната връзка между политическата власт и медиите, което без съмнение ще позволи за известно време да се възстанови върховенството на политическото по отношение на приоритетите на най-популистките редакции. Тези странни разкрития могат да окажат някакво влияние върху управлението на империята „Мърдок“, ако се докаже, че престъпните афери на един от неговите клонове, в случая „Нюз Интернешънъл“, са оказали въздействие върху поведението на групата. Обаче не е сигурно, че тази криза, която засяга механизма на демокрацията, е успяла да задълбочи чувствителността на общественото мнение. А то е по-внимателно към влошаването на покупателната си способност и към градските престъпления, отколкото към изобличаването на онези, които претендират, че ги обясняват.

LE MONDE DIPLOMATIQUE
Превод Зорница Павлова

Office Books, юли 1995.

(10) „Известните личности ще се освободят от съдебните призования с проектозакона за правата, *The Daily Telegraph*, 27 април 2011.

(11) „Издатели обръкват пощенския код“, *The Guardian*, 2 май 2011.

(12) По данни на Joshua Rozenberg, *Личен живот и преса*, Oxford University Press, 2004, стр. 56.

(13) Цитирано в документалния филм „Мърдок Първи“, излъчван по Канал + , 9 юли 1997.

(6) „Добри времена за атака на чудовищната власт на медиите“, *The Guardian*, Лондон, 1 декември 2006.

(7) Chester Stern, „Да станеш предпазлив с Ярд“, *The Guardian*, 7 септември 2010.

(8) Департамент за национално наследство, *Обзор на саморегулацията на пресата*, Stationery Office Books, Лондон, януари 1993.

(9) *Личен живот и медийна намеса – отговорът на правителството на парламентарната комисия за подбор на националното наследство*, Stationery

Палестинска държава -

През 1948 г. – кой ли си спомня за това? – Съединените щати се колебаеха дали да признаят Израел. През 2011 г. те не се колебаеха да блокират присъединяването на палестинската държава към Организацията на обединените нации (ООН). Целта на това вето, всъщност насърчено от Европейския съюз, е да „отложи“ за пореден път решението и да заложи върху възобновяването на двустранните преговори, чийто провал е очертан от пренебрежението на Израел към международното право.

АЛЕН ГРЕШ

ОЩЕ от Античността парадоксът, формулиран от гръцкия философ Зенон Елейски, не е давал покой на логиците – дали бързоногият Ахил би могъл да спечели надбягване, ако предостави сто метра преднина на костенурка? Не, отговаря Зенон, героят от „Илиада“ не би могъл никога да я догони, защото през времето, за което той ще измине разстоянието, отдалечава го от костенурката, и тя ще се е преместила на свой ред. Отначало той ще съкрати наполовина своето изоставане, после с половината на половината и така натагъ до безкрая, като отстоянието никога няма да се стопи до нула (1).

Именно в такъв безкраен маратон се е включила и Организацията за освобождение на Палестина (ООП) в усилията си да постигне палестинска държава. Всеки преодолян етап изглежда я доближава до целта, но винаги остава една половина от разстоянието, едно последно условие да бъде изпълнено, някоя последна отстъпка да бъде направена. През 1999 г. Организацията за освобождение на Палестина съобщи, че ще обяви раждането на палестинската държава в края на временния период на „автономия“ на Западния бряг на река Йордан и на Газа, предвидена в споразуменията от Осло от 1993 г. Съединените щати и Европейският съюз оказаха натиск и срещу отсрочка Съюзът потвърди на срещата на върха в Берлин през март 1999 г. „своята готовност да признае палестинската държава“.

През март 2002 г. Съветът за сигурност на ООН обяви подкрепата си за идеята в региона да съществуват едновременно две държави – Израел и Палестина. На следващата година дипломатическият квартет за Близкия изток (Съединените щати, Европейският съюз, Русия и ООН) публикува „пътна карта“, предвиждаща създаването на палестинската държава преди края на 2005 г. След замразяване на преговорите президентът Джордж У. Буш свика през ноември 2007 г. в американския град Анаполис среща – едно от онези медийни събития, по които си пада „международната общност“, събирайки рамо до рамо Европа и Русия, Сирия и Египет, палестинци и израелци. Публикуваното комюнике предричаше, че целта ще бъде постигната в края на 2008 г. На 23 септември 2010 г. в речта си пред Общото събрание на ООН президентът Барак Обама изрази надеждата си Палестина да се присъедини към Организацията през септември 2011 г. Година по-късно той обяви, че ще се противопостави с вето си на едно такова присъединяване.

Тази дълга история с погазени обещания принуди палестинското ръководство да се обърне направо към ООН, да се оттегли от двустранните преговори „без предварителни условия“, тоест в един контекст, където „свободната“ лисица си върлува в „свободния“ курник. С тази крачка то фактически призна провала на предишната си стратегия.

През 1969 г., вследствие на арабското поражение от юни 1967 г. (2), въоръжените движения на фedaините поеха контрола в Организацията за освобождение на Палестина и се освободиха от старото ръководство, което претърпя провал заедно с арабските режими. Новата ориентация на организацията се основа на три опорни точки:

– въоръжена борба, най-използвания навремето метод в т. нар. Трети свят, където по думите на Ернесто Че Гевара трябва „да се създадат един, два, три, множество Виетнам-а“;

– освобождение на цяла Палестина (и следователно разрушаване на израелските ционистки структури) и създаване на демократична държава, в която мюсюлмани, евреи и християни да живеят заедно;

– независимост на палестинското ръководство (най-вече по отношение на арабските режими).

Най-важният успех на ООП беше, че успя да привлече под знамето си всички палестинци (от работещия в Кувейт инженер до селянина в Хеброн, минавайки през бежанец от ливанския лагер в Бурж ал Барайнех), да засили тяхната национална сплотеност и да изрази волята им за независимост. Затова пък провалът на въоръжената борба, отказът на огромното множество израелци да се присъединят към утопията за демократична държава, както и отхвърлянето на идеята за разпадането на Израел дори от съюзниците на ООП и по-специално на тези от „социалистическия лагер“, я принудиха да се включи в дипломатическата игра.

Палестинското ръководство вече е постигнало многобройни успехи в тази област: то не само върна Палестина на политическата карта (съдбата на палестинците престана да се свежда до обикновен „бежански“ проблем, а вече се свързва с правото на самоопределение на един народ), но е признато и от арабските държави като единствен представител на палестинския народ. През 1974 г. Ясер Арафат бе посрещнат тържествено в Ню Йорк, в Общото събрание на ООН, където Организацията за освобождение на Палестина получи статут на наблюдател.

Но този напредък се сблъскаше неизменно в две препятствия – Израел и Съединените щати, отказващи да водят преговори с „терористична организация“. Трябваше да минат още много години, безкрайни пазарлъци и най-вече да избухне Първата интифада през декември 1987 г., та всички да видят статуквото като опасно и множество гласове, дори в Израел, да се надигнат в подкрепа на някакъв компромис. През ноември 1988 г. Палестинският национален съвет провъзгласи раждането на палестинската държава и се съгласи с плана за разделяне на Палестина, гласуван от Общото събрание на ООН на 29 ноември 1947 г.

Промяна на стратегията

ПЪТЯТ, по който поемат Арафат и неговите сподвижници, осемнадесет години по-късно се оказва задънена улица. Не е установен никакъв палестински суверенитет на Западния бряг на река Йордан и в Йерусалим. Броят на заселниците по Западния бряг, сто хиляди през 1993 г., доближава триста хиляди днес, а тези в Йерусалим са се увеличили от сто и петдесет хиляди на двеста хиляди. Икономиката се задъхва, а докладите, говорещи за бурно развитие на тези територии, пропускат, че брутният вътрешен продукт (БВП) на човек от населението тук е по-нисък в сравнение с този от 2000 г. и че само една тясна прослойка от населението извлича ползи от тази ситуация (5). Палестинската власт може и да си сътрудничи ефикасно с израелските окупатори в борбата срещу „тероризма“, но същевременно тя е наложила авторитарна власт, напомняща установената в съседните арабски страни.

Палестинските избиратели санкционираха този провал, като гласуваха за „Хамас“ през януари 2006 г., преди победата да им бъде отнета от „международната общност“, подкрепяща Махмуд Абас. Но също като Организацията за освобождение на Палестина, „Хамас“ не предлага надеждна стратегия на палестинците. Той настоява за въоръжена борба, но резул-

тата му в тази област, както и на организациите на фedaините след 1967 г., са доста незначителни. И от близо три години налага на всички палестински организации в Газа прекратяване на огъня към Израел. А по авторитарност се изравнява с Махмуд Абас.

Кризата можеше да продължи, тъй като и „Фатах“, и „Хамас“ нямат намерение да се откажат от властта. Но „арабското пробуждане“ промени положението. Първо падането на режимите в Тунис и Египет, после твърдата позиция на Турция спрямо Израел отслабиха Вашингтон и Тел Авив, лишавайки същевременно Махмуд Абас от важен съюзник в лицето на египетския президент Хосни Мубарак, докато „Хамас“ беше разтърсен от бунтовете в Сирия. Разочарованието от президента Обама, неспособен да окаже натиск върху своя съюзник Бенямин Нетаняху (израелския министър-председател), се изостря. А и има ли желание за това само година преди президентските избори, които се очертават с много неясен изход?

На израелската сцена, въпреки протестните демонстрации срещу неолибералния ред, голяма част от населението, травмирано от Втората интифада и повлияно от пропагандата на своите управници, подкрепя непримиримостта

на правителството, а Бенямин Нетаняху играе ролята на умерен на фона на своя външен министър Авигодор Либерман. Г-жа Шели Яхимович, депутат и нов ръководител на Партията на труда, заяви неотдавна, че планът за колонизация не е бил нито грях, нито престъпление, тъй като е лансиран от самата партия (което е истина) и следователно е напълно консенсусен. Коментирайки тези твърдения, Хенри Зигман, бивш директор на Американския еврейски конгрес, отбелязва: *Да оставим настрана странния аргумент между крадци узаконява кражбата. Докато подобни позиции се защитават днес от представителите на Партията на труда в Израел, как да повярваме, че може да изплува и най-малката надежда за мир* (6)?

И защо израелците биха отказали статуквото? По Западния бряг на река Йордан царят ред, благодарение най-вече на палестинското сътрудничество. Международната изолация на Израел ще има само малки последици, докато продължава подкрепата на Съединените щати и докато Европейският съюз поддържа и разширява търговските, икономическите и политическите привилегии, предоставени на тази страна – Израел напоследък беше приет със статут на наблюдател в Европейската организация за ядрени изследвания (наречена ЦЕРН), без съмнение като награда, че притежава двеста атомни бомби. Без международните санкции и нарастваща изолация, без силната мобилизация на населението вътре в страната и ако трябваше да разчита само на добрата воля на бялата общност, Южна Африка никога не би се освободила от апартейда.

Неспособността на Организацията за освобождение на Палестина да получи каквото и да било от преговорите и от промените на арабската сцена тласнаха Махмуд Абас да се представи пред ООН. Но значението на едно такова интернационализиране е все още трудно да бъде измерено. Бележи ли то началото на промяна в стратегията? Или става въпрос за възобновяване на преговорите при леко подобрени условия?

Палестинското население остава скептично, а и осъзнава, че каквото и да бъде резултатът от вота, на следващия ден то ще продължи да преживява гръб под окупацията Макар израелските или американските заплахи да са малко вероятни – нали биха отслабили единствения им палестински събеседник и биха застрашили сътрудничеството в областта на сигурността, което е напълно в полза на Тел Авив.

За сметка на това възползването на Вашингтон от правото му на вето ще засегне влиянието на Съединените щати в региона – принц Турки Ал-Файсал, бившият посланик на Саудитска Арабия във Вашингтон, потвърди, че това би ускорило края на историческите връзки между Риад и Вашингтон (което изглежда все пак малко преувеличено) (7).

Все утре

Чили – студентската пролет

Статутът на страна наблюдател, подобен на този на Швейцария до 2002 г., би открит пътя за присъединяване на Палестина към Международния съд и към Международния наказателен съд (8). Макар и решенията на първия да имат малки последици (той осъди през 2004 г. издигането на стена от Израел и толкоз), Международният наказателен съд предлага възможността да бъдат преследвани виновните за военни престъпления – офицери, войници, израелски заселници (някои от които притежават френски и европейски паспорти), и дори да бъде поставен отново въпросът за колонизацията, тъй като според неговите разпоредби тя се явява военен престъпление (9). Без съмнение това е причината, поради която Никола Саркози помоли палестинците да се откажат от това си право! Той ги посъветва също да възобновят безусловните преговори (това, което изисква Израел), обещавайки само, че те ще приключат след една година. Без да уточнява обаче какво би се случило, ако и този краен срок за пореден път не бъде спазен.

Опитът показва, че палестинците не биха могли да излязат от задънената улица, ако не променят съотношението на силите. Те могат да успеят, като се опрат на арабските революции и като изискат санкции срещу единствената страна, която не признава международното право – Израел.

АЛЕН ГРЕШ

(1) Аристотел, „Физика“, книга VI.

(2) Нападението на Израел срещу Египет, Сирия и Йордания води до окупирването на Синай, Западна бряга на река Йордан, Газа, Източен Йерусалим и Голан.

(3) Недоволни от декларацията му в Женева, Съединените щати са изискали той да прочете текст, подготвен от тях. В замяна на това, те приемат откриването на диалог с Организацията за освобождение на Палестина.

(4) Гласувана през ноември 1967 г., тя осъжда придобиването на територии чрез сила и наемква за палестинците, като използва единствено термина „бежанци“.

(5) Вж. Sandy Tolan, „Ramallah, si loin de la Palestine“ (Рамала, толкова далеч от Палестина), *Le Monde diplomatique*, април 2010.

(6) Henry Siegman, „September madness“ (Септемвристка лудост), *Foreign Policy*, Вашингтон, Окръг Колумбия, 15 септември 2011.

(7) „Veto a state, lose an ally“ (Американското вето, загуба на съюзник), *The New York Times*, 11 септември 2011.

(8) Въпросът за присъединяването на Палестина предизвика оживен дебат между юристите, на който не можем да се спрем тук. Вж. „Palestinian membership at the United Nations: All outcomes are possible“ (Членството на Палестина в ООН: Всякакви развързки са възможни), 11 септември 2011. <http://english.dohainstitute.org>

(9) За анализ на позициите на главните действащи лица, вж. „International Crisis Group“, „Curb your enthusiasm: Israel and Palestine after the UN“ (Обуздаване на ентузиазма – Израел и Палестина след ООН), Брюксел, 12 септември 2011

LE MONDE DIPLOMATIQUE
Превод Галина Михова

ЧИЛИ се наслаждава на първия допир с пролетта. И не само защото в южното полукълбо през септември дърветата отново надяват зелената си премяна, връща се галещата топлина на слънцето и влюбени пак се прегръщат на фона на заснежени планински върхове. От началото на годината чилийското общество е обхванато от вълнения в края на неолибералната зима, слагайки началото на нещо, което никога не се колебае да нарече „мирна революция“.

Епицентърът на пролетта е пред Чилийския университет в Сантяго. Сградата е обградена от плакати с искания за „безплатно и качествено образование“. Рок банда от време на време развелява множеството по широките тротоари и пред статуята на писателя и поета Андрес Бельо, основател на университета, на мащана с боя подобно на статуята на Виктор Юго пред Сорбоната през 1968 г. От май студентското движение получи голям размах. Като верижна реакция се редуват стачки и протестни манифестации по цялата страна. На 3 септември ръководителите на движението дори влязоха в преки преговори (завършили без резултат) с президента на републиката Себастиан Пинера – нещо, което до този момент той отказваше. Ала предишния ден в самолетна катастрофа загинаха двадесет и един души. Обявеният двудневен национален траур прекрати политическия диалог.

Това раздвижване изненада обществото, отбелязва Карлос Оминами, икономист и бивш министър в правителството на християндемократата Патрисио Айлуин в периода между 1990 и 1992 г. Над двеста хиляди души излязоха на улицата. Възрастните се включваха в протестите на младите. Габриел Муньос, координатор на движението във философския факултет, обобщава: *От четири месеца студенти се мобилизират, за да разобличат неолибералното мислене в сферата на образованието, да върнат безплатното образование и да го направят достъпно за трудещите се. Срещу себе си те имат правителство, което защитава интересите на компаниите и на силните на деня.*

Но раздвижването на обществото не се ограничава само с впечатляващия бунт на децата на средната класа. След януари 2011 г. Пунта Арена, град в най-южната част на тази страна, дълга четири хиляди и триста километра, се разбунтува, за да протестира срещу бруталното повишаване на цената на природния газ. В продължение на седмица градът бе парализиран от обща стачка.

После през април и май улиците на Сантяго станаха сцена на протестни шествия срещу проектите за строителство на водноелектрически централи в Патагония. В страна, в която екологията никога не е намирала място в политически програми,

*Журналист. Последната му публикувана творба е *L'Oligarchie ça suffit, vive la démocratie* (Стига олигархия, да живее демокрацията), Seuil, Париж, 2011.

И Латинска Америка имаше своя „модел“ – Чили, най-напредналата страна, поела по пътя на неолиберализма. Но този образец за стабилност се клатушка. Подбуждано от студентите, населението настоява за друга политика. Говори се, че няма да се поколебае да съживи спомена за забравения Салвадор Алиенде.

ЕРВЕ КАМПФ*

над осемдесет хиляди души отказаха да се съгласят да бъдат погубени девствени места. След май студентският протест, подкрепен от голямо мнозинство от чилийския народ, получи силен размах и доведе до невиджано от края на диктатурата през 1990 г. оспорване на политическата система (1).

Движението „Патагония без язовири“ се противопостави на проекта „Идро Айсен“, предвиждащ изграждането на пет язовира на реките Паскуа и Бакер, с цел да снабдяват с електроенергия минните компании в северната част на страната. Електропровод за високо напрежение трябваше да пониже страната по протежение на две хиляди и триста километра, за да пренася ток. Оспорвана повече от три години, инициативата беше одобрена без възражения от правителството. Но през май масовите протести промениха тона на исканията. Пинера трябваше да спре проекта, като отложи решението за него с една година.

Как да се обясни този неочакван бунт? Ето какво казва Раул Сор, журналист и писател: *Никога не познава въпросните реки, но нещо разтърси колективната незаинтересованост, гневен взрив срещу олигополите монополисти, срещу подчинеността на държавата на търговските интереси, срещу едрия капитал, който прави каквото си поиска. Мобилизиращ се оказа и фактът, че чилийският Юг все още не е станал жертва на замърсяванията.*

Задкулисието на сделката разкри колко голямо влияние в сферата на енергетиката е съсредоточено в ръцете на три големи енергийни компании – „Ендеса-Енел“ (италианска) и „Колбун“ и „АСЕ Хенер“ (чилийски), чиито инструкции правителството следва. Но енергийният сектор не е изолиран случай. Както заявява Андрес Солиmano, икономист и водеща фигура в Centro Internacional de Globalización y Desarrollo (Ciglob) (Международен център за глобализация и развитие), *силна концентрация на собственост има в банковото*

и минното дело, в търговията, в медиите, където двата най-влиятелни вестника – Меркурио и Терсера – принадлежат на две финансови групировки. Фамилията Луксик например е в списъка на „Форбс“ за петстотинте най-големи притежатели на богатства в света. Тя притежава Банката на Чили, медни мини, енергийни компании и една от главните телевизии. Самият чилийски президент Себастиан Пинера е милиардер. Хуан Пабло Орего, координатор на Съвета за защита на Патагония, смята, че тази страна се управлява от олигархия – шепна фамилии притежават националното ѝ богатство.

Наследство от диктатурата

Студентското движение се зароди на основата на отхвърлянето на язовирите, посочва Енрике Алисте, социолог в чилийския университет. Сред протестиращите могат да се видят много от тези младежи. Към несъгласието си с язовирите студентите прибавят и несъгласието си с твърде високата цена на образованието и с приватизацията на висшето образование. Защото след Съединените щати образованието в Чили е най-скъпото в света, при това почти изцяло е приватизирано. Само 15% от средствата, с които разполагат университетите, идват от държавата, за разлика от 80% до 90% през 70-те години на миналия век, обяснява Солиmano. Университетите работят като фирми. Стремят се да генерират печалба. Закон от 1981 г. им забранява това, но той бе заобиколен със създаването на филиали, които позволяват на университетите да отдават под наем собствените си сгради на завишени цени. Университетите не регистрират печалба, но филиалите им я трупат.

В резултат студентите плащат между 1 и 2 милиона песос на година (между 1500 и 3000 евро) в страна, където брутният вътрешен продукт (БВП) на човек от населението е три пъти по-нисък от този на Франция.

Муньос например плаща за една година 1,7 милиона песос за университетското си обучение. 70% от студентите или техните семейства задължняват, за да плащат образованието си, казва той. Госпожа Хина Галардо, която живее в народна комуна в предградие на Сантяго и чийто съпруг работи като индустриален дизайнер, обяснява: *Синът ми учи музика и вече е задължнял с няколко милиона песос. Дъщеря ми учи втора година дизайн. Всичко, което печелим, го влагаме в университета.*

Протестът е нещо много повече от парична претенция. Искането обучението в университетите да е безплатно и те да са държавни представлява промяна на културния модел, заключава Солиmano. Преди свободната игра на силите на пазара се свързваше с просперитет. Сега обаче започва да се поставят под въпрос нуждата да се плаща за социалните услуги, контролът на големите групи върху медиите или концентрацията на богатство. Всъщност студентите са острието на всеобщ протест срещу елитарния капитализъм, който извлича печалба от всички дейности: жилищата, образованието, лекарствата, банките и т. н.

Тъй като процесът на приватизация на икономиката е всеобщ, по време на диктатурата на генерал Аугусто Пиночет (1973-1990), а и след това бяха приватизирани висшето образование, производството на енергия, системата на здравеопазване, пенсиите, управлението на водите, голяма част от производството на мед.

Ако няма пари, увеличавайте данъците!

Просперитетът на Чили е обусловен от силен икономически растеж. Страната е бозата в своята недоразвитост, обобщава Сор. Няма дългове, продължителността на живота нарасна, детската смъртност е ниска. Но за 80% от хората положението продължава да е много трудно. Очакванията от живота са станали несъразмерно високи в сравнение с материалното благоденствие, а задължняването на домакинствата е огромно. Освен това двадесет години макроикономически просперитет доведоха до крайно несправедливо разпределение на богатствата и това все по-трудно се понася. В Чили коефициентът на Джини, с който се измерва социалното неравенство, достига 0,54 срещу средно 0,38 за страните от Организацията за сигурност и сътрудничество (ОИСР), към която Чили се присъедини през 2010 г. (2).

(На стр. 8)

(1) Вж. Victor de La Fuente, „En finir (vraiment) avec l'ère Pinochet“ (Да сложим край (наистина) на ерата на Пиночет), *La valise diplomatique*, 24 август 2011, www.monde-diplomatique.fr

(2) Коефициентът на Джини позволява да се измерва степенята на несправедливо разпределение на приходите сред дадено население. Той варира между 0 и 1. Стойността 0 отговаря на пълно равенство, а 1 – на крайно неравенство.

ПРОТИВ НАСЛЕДСТВОТО ОТ ПИНОЧЕТ

Чили – студентската пролет

(От стр. 7)

Оспорвани са също и предпочитанията в сферата на икономиката. Тя се основава на експлоатацията на природните ресурси, като се започне с медта, по чието производство Чили е на първо място в света. Три четвърти от това производство е в ръцете на частни компании, много от които са чуждестранни и изнасят печалбите си. Но минното дело запазва положението си на фаворизиран сектор. Така братът на Пинера Хосе, който беше министър на труда по време на диктатурата, през 80-те години на миналия век изработи закон със силата на конституционна разпоредба, който продължава да действа. Той постановява, че в случай на национализация на инвеститора ще трябва да се заплати „актуалната в момента стойност“ на всички приходи, натрупани до изчерпването на минералния ресурс – с други думи неимоверно висока цена.

По някакъв начин, отбелязва икономистът Марсел Клод, законът смята, че медта принадлежи на фирмата, която я добива, а не на Чили. През 1992 г. данъчен закон облагодетелства допълнително миннодобивните компании с цел привличане на чуждестранни инвестиции. Така че между 1993 г. и 2003 г. чуждите компании не са платили и долар данък върху печалбите си, добавя той. След 2003 г. повишаването на цената на медта ги принуди да платят данъци, но държавната фирма „Коделко“, на която се падат 27% от общия добив на мед, плаща 6,8 милиарда долара на фиска, а това е доста над 5,5-те милиарда долара данъци, платени от чуждите фирми, на които се падат 73% от добива. Освен това изискванията за опазване на околната среда са доста хлабави. Поради това изкопаната пръст и отпадъците от минния добив предизвикват сериозни екологични проблеми. Чрез исканията за образованието

От май студентското движение в Чили получи голям размах. Като верижна реакция се редуват стачки и протестни манифестации по цялата страна с искания за безплатно и качествено образование.

фактически хората изразяват недоволството си от чилийската икономическа система. Така в хода на събитията студентското движение разтърсва и политическата система. И наистина, уточнява Сор, когато студентите се обявяват за безплатно обучение, държавата им отговаря, че няма достатъчно пари. Студентите отвързват, че трябва да се увеличи данъците. Правителството обаче се оправдава, че конституцията не го позволява. Ами да напишем нова конституция!, заключават студентите.

Защото наложената през 1980 г. по времето на диктатурата конституция не беше отменена през 1990 г., когато управлението на страната поемат правителства на коалицията „Консертасион“ (Съгласие), обединяваща в левоцентристки съюз християндемократи, социалисти и социалдемократи. Тя беше така пригодена, че да не допусне каквато и да било реална промяна на политическото и икономическото наследство от ерата на Пиночет. От една страна, в нея е заложено изискването за парламентарно мнозинство от четири седмици, за да може конституцията

да бъде променяна или отменяна. От друга страна, избирателната система за парламент, определена от Конституцията, представлява обръквача биноминална формула, по силата на която водачът на листа на партията, останала на второ място, получава един мандат, независимо че всеки един от двамата първи кандидати от печелившата листа събира повече гласове. Този механизъм, продукт на диктатурата, замислен да осигури парламентарно превъзходство на десните партии, наложи на формациите от „Консертасион“ да се обединят, въпреки съществуващите разногласия между тях.

„Връщане назад няма“

Просветеното мнозинство е по-силно от политическото, отбелязва Марко Енрикес-Оминами, кандидатът изненада, произхождащ от левицата, който получи 20% от гласовете на президентските избори през 2009 г. Но избирателната система е блокирана. За да бъде направена истинска промяна, са нужни

80% от гласовете. Пиночет добре си е опекал работата... Гидо Хирарди, представител на лявата тенденция в „Консертасион“ и председател на Сената, обяснява: „Консертасион“ наподобява положението в Германия, където християндемократи и социалдемократи бяха принудени да останат заедно постоянно. Много от нейните членове са привърженици на неолиберална идеология. Това пречи на всякакъв напредък и поради това не може да се намира изход от кризите.

Това обяснява защо от 1990 г. „Консертасион“ продължава икономическата политика на диктатурата. Всичко се разви така, сякаш за да гарантира прехода и да предотврати и най-малкото изкушение на военните да се върнат на власт, коалицията размени политическа либерализация срещу запазване на доминиращите икономически интереси. Чили беше лаборатория за неолиберализъм, смята Хирарди. Левицата както навсякъде, а тук дори по-добре, се приспособи към него.

Във всички случаи политическата система губи законосъоб-

разност и това се вижда от растящия брой на хората, които не гласуват – сега участието в избори не надхвърля 62% срещу 95% през 1990 г. (3).

Това положение затруднява развитието на социалното движение, чиито искания за промяна не намират политическа представителност. Но докъде иска да стигне това движение? Общата стачка от 24 и 25 август не постигна очаквания успех. Демонстрациите, пак масови, бяха потушени от полицията. При упражненото насилие беше убит 16-годишният младеж Мануел Гутиерес. Вълната от възмущение, предизвикана от този акт, доведе до уволнението на шефа на полицията в региона на Сантяго генерал Серхио Гахардо, който скри убийството. След тази драма (и след самолетната катастрофа на 2 септември) социалното движение се опита в средата на септември отново да се активизира.

Според Енрикес-Оминами протестиращите са граждани, но и потребители, които не желаят да стигат до крайности. Поради липсата на политическа партия, която да постави народните въжделения на институционална сцена и да даде тласък на конституционни реформи, Чили се намира на средата на пътя. Връщане назад няма, една врата вече е отворена, смята Хирарди. Ако промяна не настъпи днес, това ще стане утре. Това е израз на много по-значително и по-дълбоко явление, което е в ход в общочовешки мащаб – живеем в дълбока криза на неолиберализма, на ожесточения индивидуализъм, на пазара.

ЕРВЕ КАМПФ

(3) Juan Jorge Faundes, „Democracia representativa“ (Прегледна емблематична демокрация), PuntoFinal, Сантяго (Чили), септември 2011.

LE MONDE DIPLOMATIQUE
Превод : Методи Кръстев

„Монд дипломатик“ ООД
Венко Кънев
Георги Ненков

„Дума 2008“ ЕООД
Николай Малинов
Павел Бебов

„Монд дипломатик“ започва да излиза на български език през ноември 2004 г. под името „Свят и дипломатия“. От ноември 2005 г. българското издание носи сегашното си име. От началото на 2010 г. „Монд дипломатик“ излиза всеки първи и трети четвъртък на месеца като приложение на в. „Дума“.

Във Франция вестникът се издава от SA Le Monde diplomatique, в което акционери са SA Le Monde, Асоциацията Gunter Holzmann и Асоциацията на приятелите на Le Monde diplomatique.

Директор
Serge HALIMI
Главен редактор
Maurice LEMOINE
Основател:
Hubert BEUVE-MÉRY
Предцини директори : François HONTI (1954–1972), Claude JULIEN (1973–1990), Ignacio RAMONET (1990–2008)

Вестник „МОНД дипломатик“

Директор
проф. д.ф.н. Венко КЪНЕВ

Отговорен редактор
Юрий БОРИСОВ

Редактори
Дора Чичкова
Павлина Колева

За контакт с българската редакция:
София – 1784
бул. „Цариградско шосе“ 113 А
Вестник „Дума“
(Монд дипломатик – българско издание)
тел. +359 2 8773447
e-mail: lmdbg@press.bg
bg.mondediplo@gmail.com
www.bg.mondediplo.com

На фокус

www.duma.bg

Изборни реминисценции

Голямото купуване

Могат ли да се напазаруват изборителни комисии

Д-р Радко ХАНДЖИЕВ
Bulgarian Press Pool - Будапеща

Дни преди изборите, кой знае защо, изплуват спомени от 2007 г. Тогава изборите приключиха напълно законно. Не защото нямаше драстични нарушения, подкупничество, "епидемия от измами", според заглавията на медиите. А защото "Така рече съдът!" Защо ми се струва обаче, че вътрешното убеждение на съда мина тогава покрай фактите? Покрай официално публикуваните от ЦИК цифри. Който, кой знае защо, съдът убедително пропусна да обсъди.

Преди да правим какъвто и да било опит за анализ, нека формулираме една хипотеза. Или да направим допускание дали най-драстичните нарушения през 2007 г. бяха не купуването на гласове, колкото купуването на членове на комисии? Дали последното не се е оказало по-евтино и по-ефективно средство от купуването на гласове?

В София например, ако във всяка от 1427-те секции успееш да купиш по двама от членовете на съответната изборителна комисия, дали това няма да се окаже далеч по-изгодно и по-малко рисковано, отколкото да купуваш гласовете на хиляди роми? Ами допълнителните разходи за наемане на "застъпници"? През 2007 г. броят им в Перник се оказа над 650, в Сливен - над 1000, по данни на медиите. Пак според медиите, в Благоевград за закупуване на гласове отишли над 600 000 лв., в Пазарджик - 500 000 лв., в Стара Загора - 300 000 лв., а в софийската община "Овча купел" - само 380 000 лв.!

Ако приемем допускането на подобна възможност, каква би трябвало да бъде задачата на евентуално купените членове на изборителни комисии? Много просто: да подготвят предварително подпечатани и надлежно маркирани в полза на

"правилния" кандидат бюлетини; след това в хода на "преброяването" единият къса и хвърля в коша част от действително подадените, но нежелани бюлетини, докато другият подрежда на тяхно място предварително

подготвените фалшификати

Една по една. Докато бройката съвпадне. Прави се протокол. Всичко е точно.

Ако "двойката" успее да подготви 100 предварително подпечатани и надлежно маркирани бюлетини, разходите на купуващия кандидат или партия падат драстично. Рисковете - също. Докато повечт драстично нараства. При 1427 секции в София "добре свършената работа" може да донесе допълнително 142 700 гласа. Nice, ah?

Операцията е приложима само ако трябва да се изпълни една задача: да се подменят бюлетините за кмет! Възлагането на повече задачи като подмяна на бюлетини за съветници и пр., прави упражнението с повишена трудност и може да доведе до провал. Затова и не се възлагат.

Някой вероятно ще възрази: "Това не може да се случи! Ами останалите членове на изборителната комисия - тези, които не са купени? Не виждат ли какво става?"

Не, не виждат. И не могат да гледат. Заети са с друга работа. Нека поясним, че във всяка отделна секция има по 4-6 членове. След приключване на изборния ден те

Снимка БГНЕС

Автобусният вот като част от операцията "отклоняване на вниманието"

обикновено решават да ускорят преброяването, като разделят бюлетините на две или три купчини, "за да не висим до среднощ". Така всяка двойка е заета със "своята" купчина. Което улеснява предварително замислената подмяна. След това могат да си разменят купчините за "допълнителна проверка". Но подмяната вече е осъществена. Протоколът е съставен. Остава само да се подпише.

Е, тук-там може да станат издънки. Но предвидливо е разработен аварийен сценарий за туширане на издънките. А и "правилна" група за бързо реагиране може да пристигне незабавно на "местопроезшествието", да се легитимира като

„методисти“ на ЦИК

и да внедри нужните указания. Макар това да става най-често по телефона. Проблем няма. Всичко е като за пред света. И за пред Евросъюза. Не вярвате ли?

Когато даден изборител, или както е модерно да се казва сега - електорална единица, симпатизира на даден кандидат-кмет, издигнат от дадена партия или коалиция, не е ли логично същият този изборител да подкрепи и листата от съветници на този кандидат-кмет, издигната от същата тази партия или коалиция? Още повече, че имената на кандидат-кметовете обикновено са включени в съветническата листа. Освен това електоралната единица е наясно, че без мнозинство в местния парламент избраният кмет може да бъде сериозно затруднен да провежда и изпълни предизборните си обещания. С други думи, липсата на мнозинство

в общинския съвет е най-често срещано оправдание, когато няма положителни резултати за общината, за хората, подкрепили този кмет. На подобни оправдания се наслушахме през последните години.

Е, може да има изключения. И сигурно ги има. Възможно е също така някой да харесва даден кандидат-кмет, но не и съответната партийна листа. Или обратно. От това се получават различия. Нормалното обаче е, колкото гласове са подадени за даден кандидат-кмет, приблизително толкова да са и гласовете, подадени за съответната листа. Но когато разликата достига 15 или 20% в полза на "избрания" кмет, нормалният човек обезателно ще се позамисли. И ще започне да разсъждава дали хипотезата за купуване на членове на изборителни комисии не е правдоподобна? Защото през 2007 г. в стотици общини бе налице точно такава чувствителна разлика. Потвърдена бе в официалните данни на ЦИК. Но съдът, кой знае защо, пропусна да я обсъди.

А купуване на гласове, автобусен вот, присъствие на над 400 000 мъртви души в списъците, полицейски предупреждения, прокурорски закани и пр. има. И трябва да има. То е част от съществуващата операция, която трябва да отклони вниманието от Голямото купуване на членове на изборителни комисии.

И още нещо: колко от председателите и членовете на изборителните комисии са несменяеми от десетилетие? Може ли да се проследи следизборното "развитие" на този "състав" и на семействата им?

Такива мисли напират дни преди настоящите избори. Които, както твърдят медиите, щели да бият рекорда по чудовищни фалшификации. А иначе - купуването и продаването на гласове е престъпление!

Приоритет или нов провал

Манол ТЕНЧЕВ

В нормалните държави плановете на министерствата се пишат, приемат и оповестяват, за да бъдат изпълнени според заложените срокове. Особено важно е това за т.нар. силови ведомства, каквото е Министерството на отбраната. А и хората си мислят, че в тази институция със 132-годишна история цари ред и дисциплина. Оказва се, че напоследък не някой друг, а самият министър Аню Ангелов нарушава плановете, които сам е писал.

Наблюдатели констатират очевидно забавяне при утилизацията на станалите излишни за БА боеприпаси. Към септември т.г. те възлизат на 14 140 т. Според "План 2014" МО трябва да се освободи от тях и в началото на 2015 г. за съхранение да останат само 2-3 хил. т. Това очевидно не може да се случи поради negliжирането на проблема, символичното му финансиране и явното безсилие на министъра да се справи със ситуацията. От предвидените до 2014 г. около 114 млн. лв. за утилизация, за настоящата година са отделени само 1,3 млн. вместо планираните 45 млн. лв. Впрочем това са парите, останали от проваления миналогодишен конкурс за изпълнител. С тях могат да се утилизируют едва 1 300 т. Същевременно продължават да се натрупват нови количества. И как няма да е така, след като в "План 2014" Ангелов и компания са заложили закриването на още подразделения и гарнизони. За да не ревизира тотално заложените параметри, пратеникът на ГЕРБ в

Снимка БГНЕС

За пред камерите: показно начало на българо-американската операция "Горещо лято 2011" край Челопечене

МО ще трябва да осигури за 2012 г. не 60, а поне 104 млн. лв.

Експертите вече се безпокоят за безхаберията на министъра. Депутатът от Коалиция за България и бивш зам.-министър на отбраната Спас Панчев наскоро изрази сериозна загриженост по отношение на складовете, разположени в близост до населените места. Според него те представляват сериозна опасност за

местното население. А и спомените за взривовете в Челопечене през 2008 г. още не са избледнели.

Прави впечатление и фактът, че зам.-министърът на отбраната Валентин Радев, който е професионалист в тази област, не се ангажира с коментари на случващото се. Явно министър Ангелов не се доверява дори и на ресорния си заместник. Според него средствата за утилизация ще се осигуряват според възможностите на бюджета. За безопасността на войската и гражданите най-вероятно ще трябва да се погрижи лично Всевишният. До този извод стигат анализатори, отчитащи факта, че Ангелов дори и един конкурс за фирма изпълнител не може да проведе като хората. Самият той непрекъснато повтаря, че "около конкурса е имало нередности", но никога не уточнява какви са били те. По въпроса мълчание запазват и "Берета трейдинг", и неназованата от Радев "русенска фирма", кандидатствали или участвали в проваления м.г. конкурс.

Безхаберията на министъра се потвърждава и от установената на 14 октомври т.г. липса на 14 броя невзривени боеприпаси - 85 мм изстрели с кумулативни снаряди. Вместо веднага след инцидента да подаде оставка, Ангелов заплаши със сурови наказания военнослужещи от бившето поделение в Челопечене. Нека си спомним, че САЩ ни дариха цели 3,18 млн. долара за окончателното почистване на района на Челопечене. И в момента там тече т.нар. българо-американска операция "Hot Summer 2011" ("Горещо лято 2011"). Инцидентите с кражби на взривни вещества не са за подценяване. Контролът трябва да се завиши, за да не се чуди после МВР с какво се взривяват офиси на редакции и коли на журналисти.

При цялото безхаберие дали ни остава нещо друго, освен да се молим да не се случи и у нас това, което се случи през юли т.г. в Кипър след взривовете във военната база "Евангелос Флоракис".

Разговор

www.duma.bg

Снимка БГНЕС

Борислав Гуцанов:

Общината трябва да печели, не само да събира данъци

Варна трябва да има своите вечни интереси, за да върви напред, категоричен е кандидатът на БСП за кмет на морската ни столица

БОРИСЛАВ ГУЦАНОВ е роден на 17 юни 1967 г. във Варна. Възпитаник е на Втора математическа гимназия "Д-р Петър Берон". През 1991 г. завършва Висшето военноморско училище "Никола Йонков Вапцаров", специалност "Корабоводене на гражданския флот". Работил е като помощник-капитан в Параходство "Български морски флот", след което дълги години трупа опит в корабния бизнес. Четири мандата е общински съветник от БСП. Председател е на Общински съвет - Варна, в периода 2005-2010 г. От 2007 г. е председател на Градския съвет на БСП. На 47-ия конгрес на БСП е избран за член на Висшия съвет на партията. Член е на ИБ на ВС на БСП. Ревностен почитател е на ветроходството, печели множество титли от национални и международни състезания. През 1988 г. поставя рекорд за най-бързо прекосяване на Черно море с ветроходна яхта. През 1989 г. е първият българин, който участва на Световно първенство по ветроходство за килови яхти. В момента е председател на УС на яхт клуб "Кап. Георги Георгиев" - порт Варна, и почетен член на Съюза на подводничарите. Баща му Гуцан Гуцанов е дългогодишен командир на дивизион "Подводници" на ВМС. Борислав Гуцанов владее английски и руски език. Женен, с две дъщери.

Интервю на Симона ДИМИТРОВА

□ Г-н Гуцанов, с каква ще започне промяната във Варна, както гласи мотото на червената кампания край морето?

- Промяната вече започна. Започна с факта, че за първи път след общо четири местни избори БСП има своя автентичен червен кандидат. Станах член на БСП още като курсант във Висшето военноморско училище във Варна. Гордея се с това, че никога не смених партийната си принадлежност и няма да го направя. За мен това ще означава предателство, а ако има нещо, което мразя най-много, е точно това.

□ В тази връзка как приемате, че досегашният кмет Кирил Йорданов на тези местни избори се състезава като кандидат на ГЕРБ?

- Всеки сам има право да решава какво прави в живота си. Нямам намерение да коментирам позицията му. Ясно е обаче, че три мандата той стана кмет благодарение на мощната подкрепа на БСП. И няма право да обижда членовете на партията, като обяснява, че

е бил подкрепян от много партии и че БСП е била само една от всичките.

□ На варненци им прави впечатление, че на предизборните материали на Кирил Йорданов няма логото на политическата партия, която стои зад него. Издигнал е мотото "Варна е моята партия".

- Може би се срамува, че е кандидат на ГЕРБ. Питайте го.

□ През цялата кампания досега говорите, че Варна има потенциала да бъде град държава. Не е ли малко стряскащо това послание? Все пак градът е един от всичките в България.

- Град държава в добрия смисъл на думата. Град, който може да не зависи изцяло от София и това, което държавата реши да инвестира

тира в общината. Варна е морски град. И смея да твърдя, че има възможности да генерира приходи от собствена дейност. По какъв начин? Преди няколко години правителството на Сергей Станишев и община Варна подписахме меморандум за ново пристанище, който включва изграждане на нов контейнерен терминал в езерото и поетапно прехвърляне на товаро-разтоварните дейности от настоящия порт, който е в почти в центъра на града. А след това - и изграждане на атракционна зона на това място. С нов аквариум, концертна зала, която може да стане един от новите символи на града, пасажерски и яхтен терминал. И всичкото това да мине под управление на общината. Защо? Защото по този начин таксите, които се събират от корабите, могат да влизат в бюджета на града. Стига сме събрали само данъци от хората.

Тази е причината да говоря за развитие на общинска икономика. По този начин, освен че ще можем да разчитаме на нови средства, които да се инвестират в града, ще отворим и нови работни места. Не случайно сме записали работните места като основна точка в предизборната платформа на БСП. В момента официалната статистика сочи, че почти няма проблем с безработицата в града. Хората обаче твърдят друго. В последните две години, в които ГЕРБ управлява, много фирми затвориха, други са пред затваряне. Появи се и явлението - нов вид безработица - хората имат работа, но получават 250-300 лв. заплата. Често тази заплата се бави с месеци. В същото време се повишават цени на услуги и на стоки. Нека направим следната сметка - в семейство с две деца, ако двамата родители работят и получават по 300 лв. заплата или общо 600-700, могат ли да се издържат? Могат ли да са спокойни, че децата им ще бъдат нахранени, ще имат учебници и обувки, че ще успеят да платят сметките си?

Затова говоря за общинска икономика. Веднъж тя ще отвори работни места, втори път ще генерира средства в бюджета на

общината и на трето място, когато имаме приходи, ще можем да инвестираме в социални дейности, здравеопазване, наука и култура и т.н.

□ Какво имате предвид, като казвате общинска икономика?

- Общински фирми за строителство, сметпочистане, асфалтиране. Така веднъж ще спрем поръчките, които отиват в ръцете на частни дружества и откъдето е публична тайна, че изтичат средства, и втори път ще има контрол. Контрол на изпълнението. Не като в момента - наливат се средства в асфалт и една дупка се запълва по няколко пъти в годината.

□ Откъде ще дойдат новите работни места?

- От големите инфраструктурни проекти. Новото пристанище, втория мост на канала, магистрала "Черно море", но не само като път между Бургас и Варна, а част от балканска магистрала Истанбул-Бургас-Вар-

във Варна няма да има и родителите ще могат да са спокойни, че има кой да се грижи за децата им, докато те са на работа.

За комплекс в "Младост". На тези 64 декара, където сега има спортни игрища, ледена пьрзалка, детски парк за игра, беше предвидено да се строят жилищни сгради. Сега е прекрасно място за отход и развлечения. И съм доволен, че когато отида там с моите две дъщери, виждам не само техните щастливи усмивки, а и усмивките на още много деца.

За какво ще работим сега? Ликвидиране на проблема с местата в детските градини, безплатна кухня за деца от 9 месеца до 3 години, връщане на общинската програма ин витро, намаляване възрастта за безплатно пътуване на пенсионерите в градския транспорт от 67 г. на 65 г., социален патронаж и кухня за социалноослаби, изграждане на още поне два дома за

Не е добре, когато градът ни зависи изцяло от София

на-Констанца, пробива на бул. "Левски", който трябва да продължи през "Максуда", като се изгради шестлентов път, минаващ през дерето, което сега е бунище, и стигащ до крайезерната ул. "Девня", новата програма за строителство на общински жилища. Тези и останалите проекти ще дадат възможност на варненски фирми да развият дейност, а оттам и да наемат нови хора. Ще дадат спокойствие на варненци, че ще могат да издържат семействата си.

□ Докато бяхте председател на Общинския съвет на Варна, в града стартираха редица мащабни проекти. С вашето име свързват строителството на нови детски градини, атракционния комплекс в "Младост" и още много други? Какво предвижда сега програмата на БСП?

- Няма да се обръщам назад, само ще кажа, че когато преди пет години обявих, че общината задължително трябва да започне строеж на нови детски градини, бях обявен за популист. Включително и от Кирил Йорданов. В крайна сметка програмата за детските градини стартира и сега недостигът на места за малчуганите е стопен. Има какво още да се направи и смятам, че още в средата на мандата подобен проблем

възрастни хора, хосписи. Заложили сме строеж на нова общинска АГ болница, превръщане на Окръжна болница във втори "Пирогов", нов ред в административните услуги и обслужване в общината.

□ Прави впечатление, че в листата за общински съветници има доста изявени варненци?

- Само прегледът на първата десетка показва - двама професори, двама доценти, двама районни кметове, млади хора. Всички в листата са хора професионалисти, авторитетни и уважавани, доказали, че могат и знаят какво правят.

□ Какво ще бъде първото нещо, което ще направите, като станете кмет на Варна?

- Ще събера авторитетните хора от града от всички области на развитие, ще покания и всички кандидат-кметове заедно да определим приоритетите за развитие на града и да ги запишем като "Вечни интереси на Варна". Ще покания всички политически партии да подпишем споразумение, че независимо от това кой в даден момент управлява, тези Вечни интереси ще се спазват и по тях ще се работи. Стига с отричане на всичко направено от предишните управувани. С отричане и политиканстване няма как да вървим напред.

Никога не смених партийната си принадлежност и се гордея с това

□ Позиция

www.duma.bg

Ще успеем ли да кажем кой кой е в професията?

Нуждаем се от дебат за достойнството и независимостта на нашата журналистика

Зорница
ИЛИЕВА

Ако имаше нещо светло в случая с взривената кола на колежата Сашо Диков, това е, че част от журналистите излязоха от изборната си прилежност, други се осмелиха да изразят на висок глас не само неодобрението си, но и да признаят "слугинажа" на нашата гилдия, а трети използват повода да нападат собствената си съсловна организация, за да прехвърлят по стар навик отговорността другиму.

Дебатът за ролята и нивото на нашата журналистика явно не се е състоял. Преходът ни към демокрация се оказа не само дълъг, не само трънлив, но и срива доверието в единственото може би неоспоримо постижение на новото време - свободата на изразяване на мнение, свободата на словото, свободата и независимостта на т.нар. четвърта власт. Гневната нотка в думите на единици колеги, които останаха верни на правилото, че журналистите по принцип са опозиция, и то само с идеята да помогнат за адекватно решаване на обществените проблеми, са плаха надежда, че не всичко е загубено сред отломките на духовния срив на нацията ни. Защото ние сами сринахме устоите на здравомислието си, а именно доброто образование и чувството за съпричастност, когато всички страдаме от несправедливостта и неравенството пред закона. В такъв момент да насочиш стрела към СБЖ, като го упрекнеш в неадекватност и бездействие във връзка със случая Сашо Диков, не е нищо друго освен разчистяване на лични сметки. А когато си обичан и ценен творец като Румен Леонидов, когато си чест гост на почти всички медии, някак остава привкус за дребнавост и друга цел. Защото той винаги е бил т.нар. "контра", винаги е отстоявал свои принципи и е бил активна страна в обществено-политическия живот. Сега ни изненада. Истината е, че всеки член на този съюз може да бъде достатъчно активен, за да предизвика този дебат, от който се нуждаем всич-

ки журналисти - дебатът за нашето достойнство, за нашата роля, за нашата независимост, за нашето призвание, за нашата принадлежност към изтерзания от прехода и кризите наш народ. Не става дума за онези колеги, които вече са избрали за основна своя цел финикийските знаци. Не можем и да ги упрекваме. Такова е времето, такава ни е обществото, такава ни е държавата. Тя явно

Взривът пред дома на Сашо Диков разбуни гилдията

цени само такива журналисти.

Но и онзи сутрешен телевизионен дебат с водещ Баревков, в който с явно удоволствие участваха Люба Кулезич и Соня Колтуклиева, доказва, че има нов процес в нашата гилдия. Не само зачестиха случаите на разправа с популярни журналисти, но и за втори път се огласява случай на даване на евентуален подкуп - благодарност за услуги. Каква е истината, не се знае на този етап. Но сега е предизборен период, забъркани са предизборни щабове, независимо че става дума за извънпарламентарна партия, говори се открито за връзки медии-политици-ДАНС-пари! Журналисти са заплашвани със съд пред очите на целокупния български народ, наричани са "поръчкови" и се обвиняват взаимно в получаване на пликосе с пари за конкретни външни върху гражданите, а ДАНС се явява едва ли не в ролята на разпределител на поръчки за репортажи с дадена цел. Да казваш за колегите си, че са "ниска класа", както напра-

ви Маргарита Михнева в ефир, е, меко казано, недопустимо, защото всички участници са популярни лица и имат своята аудитория. Не са от вчера на екран и точно това е нелепотото в случая. Как я докараме до там, че именно лицето на гражданството, журналистите, пазителите на реда и независимостта на медиите, да се държат като "изтрещели", както се изрази една от участничките. Но и тук има нещо положително - огласяват се някакви действия, събития, имена, които говорят на пръв поглед за наличие на неразривна връзка между политици-журналисти-медии, които диктуват политическия и икономически живот на страната, и то с подаване на пликосе с пари, но без участието на обществото като цяло. Някъде там, зад кулисите.

Явно вече процесът е набрал скорост, за да се стигне да размяна на подобни реплики между колеги, и то с претенции за "висока топка". А те наистина са висока топка в нашата професия. И имат достатъчен опит, за да знаят какво следва. Именно тук може да е полезен и СБЖ, за да направи по своя инициатива точно такъв дебат - сред нас, редовите

журналисти, сред тези, които имаме какво да кажем, без да сме в национален ефир, но познаваме и следим събитията и процесите. Имам какво да кажат и участниците в такива предавания по националните медии, защото именно те са хората, на които се доверяват посочените по-горе институции. Наистина трябва да се види кой кой е и какви ги върши, за да съхраним честта на професията и върнем вярата на хората в нашата обективност и полезност. Да дадем кураж и урок на хората, защото те са по-ошашавени и от нас в тези времена на криза и обезличаване. За да не почнат и нас да ни освиркват. Едва ли всички го заслужаваме.

Вътрешен глас

Сугестията на социолозите

Петра ТАШЕВА

склонни да се доверяват, да възприемат чуждо мнение и да се подведат. Затова не е полезно, даже е вредно и е противоположно за демократичния дух на обществото да се съобщават процентите на гласоподавателите, които ще подкрепят дадена кандидатура. За да бъдат изборите демократични, хората трябва сами, без чужда намеса да решат за кого ще гласуват. Затова седмича поне преди деня на изборите е добре да не се

излъчват социологически проучвания, да не се спекулира с проценти, прогнози и предсказания. Да не се манипулира общественото мнение. Да не се нагнетява атмосферата. Иначе целият този "процес" на прогнозиране, на социологически проучвания прилича на поговорката: "Рибата още в морето, те приготвили тигана!"

Достатъчно мъдър е българският народ. Той сам ще прецени какво ще спечели, като си дава гласа. Той може да се ориентира в многобройната ла-

вина от кандидати за власт. Ще послуша ума и сърцето си. По джоба си, по своите разходи, по начина, по който протича животът му, ще пусне бюлетината. Народът ще послуша гласа на разума си. Но ще послуша и душата си. Не трябва да се насилва избирателят. Задължително е да се уважава личното решение.

Само дано пак да не стане както с предишните многобройни избори, защото вече сума ти време си блъскаме главите и съжаляваме за властниците, които сме си избирали. Е, дано сега да не се излъжем, да бъдем умни, разумни и решителни и да не слушаме никакви предварителни прогнози и социологически проучвания!

Брюкселски безсъници

Най-манипулираните избори

Георги ГОТЕВ

Не помня кой първи каза, че идващите избори са най-важните за последните 22 години. Сигурно е вярно, защото се очертават и като най-нечестните. Върховете, които достигнаха журналистическият и социологическият слугинаж, имат само едно логично обяснение: гигантската манипулация подготвя почвата за подмяна на резултатите.

Много съм пътувал, но никъде по света не съм виждал такова чудо: кандидатът на управляващата партия предварително е обявен за президент. Вярно, в Северна Корея не съм ходил. От кумова срама социолози предричат балотаж. Но посланието е: няма смисъл да гласувате, Плевнелиев вече е спечелил, а другите участници са фигуранти. Отново от кумова срама се споменават кандидататурите на Калфин и Кунева, за останалите посланието е, че те нямат абсолютно никакво значение.

Гледах единствения до този момент дебат между тримата водещи кандидати в събота по Би Ти Ви, после четох коментарите на основните медии и за пореден път си казах, че съм щастлив, че не живея в България. Калфин срази Плевнелиев, Кунева и тя беше добра, а Плевнелиев беше жалък и безпомощен. Но според мастити коментатори и тиражни вестници нищо не се било случило по време на дебата. Естествено сондажът, извършен от агенцията на шефката на кабинета на ББ, класира Калфин на трето място. Паричките трябва да се заслужат, но резултат за Би Ти Ви си остана.

Страхът на ББ, че може да загуби изборите, е толкова голям, че нищо не може да се сравни с него в държавата и може би на планетата. ББ не може един мач по тенис да загуби, камо ли избори. В България няма футбол, защото мачовете се продават. Но както се продават съдии и футболисти, ГЕРБ си напазарува народни представители и сега има мнозинство в парламента. След този световен скандал, минал незабелязано в РБ, се задава заплахата след изборите освен менте футбол да имаме и менте политика.

Ако изборите се проведат честно, без съмнение протестният вот ще доведе до поражение за Плевнелиев. Ако има голяма мобилизация, процентът гласове за Плевнелиев ще се окаже твърде скромен. Ако повечето от тези, които на първи тур не са гласували за Плевнелиев, отидат да гласуват и на втори тур, президентът ще са казва Ивайло Калфин. Освен всички друго, ББ умира от страх от вода на ДПС. Засега Доган пази мълчание, но логиката подсказва, че след първия тур, когато вероятно електоратът на ДПС ще остане пасивен, ще прозвучи призив да бъде подкрепен Калфин.

При честни избори вероятността да забравим много скоро името Плевнелиев е твърде голяма. Колко честни ще са изборите най-добре знае Цв.Цв., виден носител на добродетелите спестовност, къщовност и послушание. Но каквито и схеми да подготвя, има няколко начина да се попречи на плановете за масова манипулация.

Първият е да се гласува масово. Колкото по-малко са гласовете, толкова по-лесни са манипулациите.

Вторият е да не се слушат дежурните анализатори и да се избягва услужливата на властта преса. Каквото и да твърдят, нездравословно е бъдат четени и слушани, защото тяхната единствена цел е да манипулират. Същото важи и за интернет форумите. У нас всичко се съсипва, дори и интернет, най-демократичното пространство, което е пълно с платени драккачи, задаващи "политически коректния" тон. Не трябва да се ходи за гъби в деня на изборите, а докато ни промиват мозъците.

Трето, не трябва да се страхуваме да изразяваме мнения, които не изглеждат "политически коректни". У нас битува страх да кажеш, че симпатизираш на левицата. Твърде често, когато съм изразявал леви пристрастия пред непознати, се е оказало, че попадам на съмишленици. Ние сме на всеки километър, горе главата!

Четвърто, бдителност при изборите. Да си отворяме очите какво става в изборната секция и около и да не се страхуваме да подаваме сигнали. Преди години в посолството в Брюксел един член на изборната комисия поставяше знаци върху пликосете на тези хора, от които се интересуваше посланичката Леа Коен, на която той беше подчинен. Естествено, че сигнализирах за безобразията. Той така се паникьоса, че чак беше смешно за гледане. Нека се опитат да шмекеруват, направете ги за смях!

Пето, не се страхувайте да гласувате по съвест. Мутренското насаждане на страх, че ако не гласуваш за ГЕРБ, ще ти се случи нещо много лошо в личен план, е факт. Но най-лошото ще се случи на огромното мнозинство на българите, ако с безразличието си подарят цялата власт на псевдопартия, построена около един човек. Дошъл е моментът да се спре настъпването на новия тоталитаризъм.

Искам гумата

Читателят прегу всичко

www.duma.bg

Останете с нас!

И гласувайте за достойните Калфин и Данаилов

Петко НИКОЛОВ

Молим нашия обичан вестник ДУМА, опора на бедните, които за съжаление са вече мнозинство - и пенсионери, и млади хора, да ни съдействате и да ни дадете думата да се обърнем към всички, напуснали БСП.

Нека се върнат в нашата БСП, лявата партия, която въпреки допуснатите грешки и пропуски, някои - предизвикани и от нашите опоненти, особено от сегашните управляващи - ГЕРБ, единствена най-последователно защитава бедните, затруднените и е единствената партия против омразата.

За съжаление сегашният премиер Борисов още в първата си реч след изборите раздели народа, говорейки, че победата на ГЕРБ над БСП (БКП) посвещава на дядо си, убит от комунистите. Докато ние от БСП - и Първанов, и Станишев, и цялата парламентарна група на БСП, се поклонихме на жертвите и преди, и след Девети. Да не говорим за недопустимите думи на Николай Младенов и Цветан Цветанов, които говорят с недопустим на-

дателен тон и сипят обиди и към БСП, и към други опозиционни партии! За съжаление и наши лидери участваха в обидите към БСП... Срамота! А по времето на Станишев два пъти годишно повишаваха пенсиите, имаше и доста големи коледни добавки, плащахме само по 1 лв. при лекаря, а сега - почти 3 пъти повече...

Ето защо ние, членовете и симпатизантите на БСП от ОПО-БСП - кв. "П.К. Яворов", Горна Оряховица, се обръщаме

Снимки Благвеста ЦВЕТКОВА

към всички бивши членове на БСП в цялата страна - върнете се в нашата БСП, единствената партия, която последователно защитава нас, бедните, най-онеправданите, най-затруднените! Върнете се в нашата БСП, уважаеми бивши членове на БСП (БКП) от цялата страна! Обръщаме се и към всички

бивши и сегашни членове на БСП и симпатизанти, към всички честни, мислещи хора - на предстоящите избори подкрепете кандидатите на БСП Ивайло Калфин за президент и Стефан Данаилов за вицепрезидент. Гласувайте на 23 октомври 2011 г. за тези достойни хора!

Чуйте ме!

Ако искаме да променим нещо, трябва да започнем от себе си

Аспарух КАРАСТОЯНОВ

Пиша това обръщение към всички, които искат да бъдат съпричастни към социалната справедливост и сигурност, към всички, които са огорчени от грабежа в България през последните 20 години, към всички, чийто труд е бил "възнаграден" с мизерна пенсия. Към всички, които са давали клетва пред знамето на България, но са останали беззастъпни към нейното ограбване.

И е обръщение най-вече към нашите деца.

Всички сме виновни за това, докъде стигна България. И ако искаме нещо да променим, то трябва да започнем от самите нас.

Виновни сме, че палежите и разрушенията станаха част от нашето ежедневиe - има ярки примери за актове на палеж и разпадане на държавни и обществени сгради. Всички ние сме виновни, че допуснахме вместо България да запази своето богатство чрез мирен преход от една политическа система към друга, да позволим на отделни хора да се обогатят за сметка на цели поколения.

Всички сме виновни за това, че допуснахме да се стигне до унищожаването на селското ни стопанство от Филип Димитров, без да му бъде потърсена отговорност.

Всички сме виновни, че бяхме глупави жертви на лъжата на т.нар. приватизация и на обогатяването на прелятелските кръгове за сметка на нашия дългогодишен труд, както и на труда на нашите родители. Всички сме виновни, че гонени от страха, или завладени от личния интерес, негласувайки и неучаствайки в политическия живот, дадохме шанс на партийни карьеристи да го превърнат в средство за лични материал-

ни изгоди. Всички сме виновни, че допуснахме да се разиграват политически инсинуации - досиета, партийно минало и т.н.

Всички сме виновни, че не намерихме сили да преглътнем обидата от неудовлетвореността в партийния живот и вместо да се отрърпваме, да дадем воля за истински промени. Всички сме виновни за проявената наивност при създаването на личен бизнес, и за незаинтересоваността, оставяйки някой друг да решава въпроси на общинско, градско и държавно ниво, с идеята, че нещата могат сами да се подредят.

Защо стигнахме дотук? Защо сега мълчим, стоим обидени и никой не вижда мъката от това, че си отива един разрушен, без социална сигурност живот? Има ли път, има ли изход?

Той е в нас самите - във възвръщането в политическия живот през оставащите ни години, в ясното гласуване за това, в което сме вярвали, но сме изгубили - по наша вина.

Нека да възстановим поне част от социалната сигурност. Нека върнем нашите деца от безпътницата и да дадем своя глас за истинска и стабилна социална сигурност.

Можем ли да го направим? Можем, ако се върнем отново в партийните организации на БСП, ако се изправим срещу страха, обидата, вината и дребните интереси. И ако повярваме, че сме способни да се справим сами.

Можем и трябва да го направим - в името на нашите деца!

Заради тях...

Поисках гумата за изповег

Лозан ТАКЕВ,
отговорен редактор
на "Софийски бюлетин"

След 140 броя за 15 години искам думата за няколко софийски изречения за "Софийски бюлетин". 15 години - нелеки, на границата понякога на оцеляването и преустановяването поради финансови причини, изданието на Софийския градски съвет на БСП закръгли скромния юбилей. Влезе в тийнейджърска възраст, макар отдавна да е събрал точки за пенсия - не голяма, но заслужена.

Не са малко 15 години в биографията на градската организация на БСП. Любопитство към отделни броеве са проявявали и други градове. Има няколко читатели, които идват от страната, за да получат броя си.

Сега в ръцете ви е 140-и брой, обърнат към предстоящите избори за президент и местна власт. Бюлетинът проследява мигове от кампанията на Георги Кадиев, публикува без съкращения пълния текст на стенограмата от срещата на актива на БСП със Сергей Станишев, Ивайло Калфин, Стефан Данаилов и Георги Кадиев в

аулата на Университета по архитектура, строителство и геодезия на 4 октомври т.г.

В брой 9 за годината (140) са поместени посланията и снимките на кандидатите за кметове в районите Нови Искър и Панчарево, на пътствия към избирателите как да гласуват на 23 октомври, очакваните "Лозанки" и любопитните материали в "Червена въпросителна" и "Черна въпросителна".

Броят предлага и варианти с календарчета за 2012 г., които могат да се поръчат в редакцията.

Поместена е и информация за току що състоялите се фестивали "Сребърни чукулуги" и "Альоша". Любопитни са и двете карикатури на сътрудника на бюлетина Васил Кунчев, който навърши 91 години. Изборните шаржове греят от първа страница. Читателите ще разберат и как кметът на район "Изгрев" е благословил двойка младоженци по време на концерта за Деня на София под наслова: "Изгрев за София с вяра, надежда и любов".

Очи в очи, сърце до сърце - такава е заглавието на стенографския запис от партийната предизборна среща.

Определено намирам, че

такова е и мотото на излезлите досега в общ тираж над 250 хиляди екземпляри.

Покрай тях в последните пет години бяха отпечатани и над 60 заглавия от поредицата "Библиотека Софийски бюлетин". Между партийните дискусии, материали и документи от конференции и конгреси на БСП в библиотеката влязоха вечни страници от произведения на Христо Ботев, Иван Вазов, Петко Славейков, Христо Смирненски, Пейо Яворов, Никола Вапцаров, посланията на Васил Левски, текстовете на вечните български и руски песни, песните на Емил Димитров, на Костадин Гугов, на Любка Рондова, на Севдалина и Валентин Спасови, бригадирски, македонски, стари градски песни, сатиричните книжки "Лозанки", очерк за Лиляна Димитрова, материали, свързани с Димитър Благоев, Георги Кирков, Георги Димитров.

Смея да допълня, без притеснение, че като морална награда и поощрение за този труд през последните 15 години е "Златното перо", с което ме удостои СБЖ и благодаря за поздравлението, които получих по този повод от читателите на "Софийски бюлетин".

ОТ ПОСЛЕДНИЯ БРОЙ НА БЮЛЕТИНА:

За социалистическото изкуство и още нещо...

Продължават коментарите за появата на Музея на социалистическото изкуство. На "социализма" мястото му било "единствено в музея", въпреки че по този начин се извадиха от прахта и мръсните складове стойности скулптури и картини. Но я погледнете наоколо - какво друго виждате, освен плодове на социалистическото ни минало? Къде живеем? Тези панелки не са ли социалистическо наследство?

Като изключим новото строителство край морето, край Банско, като изключим заснетите от хеликоптера на НАП нови палати и дворци, собственост на незаконно заботители българи и цигански барони, всичко останало не е ли социалистическо наследство? Не живеем ли в музей на социализма?

Шкембе чорбата също е от социализма, само в цената няма спомен от него!...

Така че, драги сънародници, ако се чув-

ствате като музейни експонати, ще ме разберете защо повдигам тая тема за музея и за социализма, за който въпросът на Дядото "Що е социализъм и има ли той почва у нас" е крайно неуместен откъм съдържание. Но крещи от прилики!

Страницата подготви Лилия ТОМОВА

Култура

очаквайте

Седем от най-новите руски филми
ще гледаме в Дома на киното

www.duma.bg

кратки

Светлинни
и кинетични
инсталации в изложба

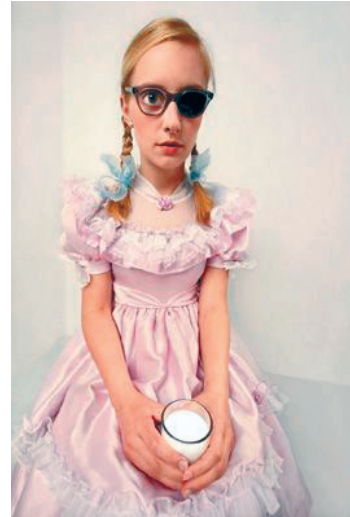
Женски погледи в претворяване на реалността

Пенка КАЛИНКОВА

Международните фотографски срещи Пловдив (14-30 октомври) са под мотото или влизат в ареала на доста обхватното "Фотография и въображение". Можем да се пошегуваме, че фотографията отдавна не е онова, което беше, защото тук се търси и откроява имажинерното, субективното и художествено-интерпретиране на реалността. Силен акцент е присъствието на жените-фотографи не само с общата излож-

видят в галерия "Ромфея", абсурдните, пародирани "Маски/те" на чехкинята Барбора Балкова и "Токуо hotel story" на Натали Дауст от Канада - в залата на Дружеството на пловдивските художници на улица "Гладстон". Осем са локациите за общо 18-те изложби. От тях само представянето на Миндаугас Кавалиаускас, директор на фотофестивала в Каунас, Литва, на Василис Каркацелис, президент на Фотографския център в Солун, и на популярния Золтан Ванчо от Унгария са изключението от женския облик на тазгодиш-

които живеят и работят в Европа и по света. Организирана се изложби на Румен Койнов от Бразилия, Владимир Василев от Франция, Дими Стефанов от Испания, Веселина Николаева от Холандия, а сега, на тези изложби, и на Ива Яус и Авела Адмон от Германия и Мариета Ценова от Обединеното кралство. Ива Яус, българка, живееща в Германия, представя в Сводестата зала на Балабановата къща изкуство, което се родее с живописата. Тя снима през сребърна огледална повърхност и дооцветява обектите си. Нейните "Съседни вселени" са портрети на село Ебринген, на пет жени и едно дърво. Мариета Ценова, която познаваме от работата ѝ в различни лайф списания, тук се представя с експозицията "Игра за трима" - това са портрети, оформени като игрални карти. Младата италианка Киара Рапе е озаглавила изложбата си "Лепено" и това подсказва и техниката на колажиране, като тя използва образи от средата на миналия век - снимки от вестници, списания, поздравителни картички и етикети, намерени в изоставена фабрика. В "Чай от метличина и течен шоколад" Альона Жандарова от Русия търси необичайното в ситуирането на обектите и в провокативно ярките цветове. Сходни са и търсенията на Маргарита Бреннер-

От експозицията на
Лилиана Караджова -
"Машина за сънища"

Григорова, известна с псевдонима си Авела Адмон, която се движи "На границата с реалността" - нейна снимка украсява афиша на тазгодишните срещи, а Райна Власковска акцентира върху техниката на соларграфията в изложбата си в Къщата на мексиканската графика.

Откроява се участието на Гертана Змийчарова с работите ѝ "Реквием" и "Жулиета" - те са колкото фотография, толкова и театър и живопис, на Антония Маринова, Катя Чаушева, Соня Станкова, Галина Ушева, Биляна Станилова в общата изложба, както и на Лилиана Караджова - "Машина за сънища" в Историческия музей.

С финала на Международните фотографски срещи в края на месеца приключва и Есенният салон на изкуствата 2011 в Пловдив, който е под мотото "Пловдив - европейска столица на културата 2019".

Работа на Авела Адмон от експозицията
"На границата с реалността"

ба в едно от помещенията на Балабановата къща, но и със самостоятелни експозиции, отбеляза при откриването организаторът на изложбите доц. Никола Лаутлиев. "Контрапункти" на известната Надежда Чипева могат да се

то". Жените като цяло притежават неизчерпаемо въображение и то в различни курси и техники е завладяло фотофорума в Пловдив.

В последните години се очерта и тенденцията да се показват български артисти,

Виртуозът на китарата Пат Матини пристига днес

Остават броени дни до 16-ото издание на престижния музикален фестивал "Мюзик джем". Тази година българската публика ще има шанс да се докосне до две изключителни имена от световната музикална сцена - виртуоза на китарата Пат Матини и легендарната формация "Манхатън трансфер".

Снимка СМЕ

Фестивалът ще се открие на 22 октомври с Пат Матини трио в 20 ч. в зала 1 на НДК. Изключителният музикант пристига заедно с колегите си Бил Стюърт и Лари Гренадиър днес - три дни преди концерта, научи ДУМА от Антония Сланчева. Утре гостите ще направят кратка репетиция в зала 10 на НДК. По време на престоя си Пат и групата му ще имат възможност да се докоснат до историческите забележителности на българската столица, да опитат от родните кулинарни специалитети и да се потопят изцяло в софийската атмосфера. В София Пат Матини ще представи проекта "Orchestra". Зрителите ще станат свидетели на една музикална магия, в която инструментите оживяват и сами създават красива палитра от звуци. Билети за концерта все още може да се намерят на цени от 40 до 90 лева в касата на НДК, онлайн на адрес www.ticketpro.bg и на касите на Тикетпро България и неговите партньори.

Фестивал „Изкуството на Барока“ започва в Кюстенгил

Николая ИВАНОВА

Петия фестивал "Изкуството на Барока" открит в града на Майстора на 21 октомври от 18 ч. в Народно читалище "Братство 1869". Инициативата е на община Кюстендил, Народно читалище "Братство 1869" и сдружение

"Luxuria Eurroae". Ще бъде представена "Нощ в операта". Изпълненията ще са на Изхар Елиас (Холандия) - китарист, Зефира Вълва - цигулка, Томаш Покшивински (Полша) - виолончело, и актьора Кирил Бояджиев. Ще звучат творби на Мауро Джулиани, Росини, Франсоа де Фоса и др.

Международно дружество "Елиас Канети" - Русе, организира културни събития, посветени на българската и румънската култура в Констанца. Изложбата "Проекции - река на светлината" на преподаватели и студенти от Великотърновския университет, литературно четене на откъси от румънския превод на романа "Плячка" на Георги Гроздев (на снимката) и концерт на румънския баритон Йоан Арделан бяха сред акцентите на проявата

Концерт на дуо „Скупи“

Дуо "Скупи" - Йета Старова-Мехмети (флейта) и Ермал Мехмети (цигулка), гостува днес в Културно-информационния център на Р Македония в София, ул. "Оборище" 7. Концертът, организиран от посолството на Р Македония у нас и КИЦ, започва в 18.30 ч.

Конкурс за хореография и перформанс

IV издание на Националния конкурс за съвременна хореография и перформанс, организиран от фондация "Хюмартс", започва днес от 19 ч. в Червена зала на Центъра за култура и дебати "Червената къща". На гала вечер ще бъдат представени десет предварително избрани сред всички хореографии, ще станат ясни и победителите. Ще бъдат раздадени три награди: I - 1000 лв.; II - 600 лв.; награда на публиката - 400 лв. В програмата ще се излявят Николена Тодорова, Деница Гергинова, Ана Митева, Петя Попова, Ана Саласар, Александър Манджукоев, Ана Митева, Деница Георгиева. Входът е свободен, научи ДУМА от Галина Борисова.

Мнение

www.duma.bg

Защо български театър отказва участие в международен проект

Александър Чобанов и Жак Конор пишат го културните институции в Европа

Това писмо пристигна по имейл в редакцията на ДУМА с молба да бъде публикувано на страниците на вестника. То е Отворено писмо от Париж от 14 октомври 2011 г. до Ан Бранш, директор на Културните европейски програми - Европа, с копия до Вежди Рашидов, министър на културата, Весела Кондакова, "Европа Култура" - София, и Доминик Гантелм, адвокат в Париж. Писмото е подписано от Александър Чобанов и Жак Конор. В него се описват факти и обстоятелства във връзка с международен проект по осъществяването на мюзикъла "Клетниците". Редакцията е готова да публикува и други мнения по темата.

На вниманието на госпожа Ан Бранш, директор на Културните европейски програми - Европа

Госпожо, Изпращаме Ви това отворено писмо, за да Ви информираме и държим в течение, също така да споделим с Вас нашата емоция, изненада и недоволство, засягащи партньорството ни с Националния музикален театър в София - България.

След голям период от време, посветен от нас за глобализиране, концептуализиране, комуникиране и осигуряване на реални контакти с истински партньори, нашият френски екип беше поканен в София, за да подготви и финализира досието-проект за Европейската комисия по културата 2007-2013 г., с шест държави за 5.10.2011 г., с помощта и познанията в тази област на госпожа Весела Кондакова, представител на "Европа Култура" в София.

Работихме предварително в Европейската агенция по културата в Париж с госпожите Марие Саломе и Корин Щайнц-найдер по подготовката и точността на изпълнението по тази европейска програма, под съветите на двете директорки, за което им благодарим и най-вече за тяхната безупречна компетентност, което ни разреши да опознаем прекрасна материята.

Нашият проект се състои в създаването, продуцирането, режисирането и хореографията на постановъчния екип на "Клетниците" по Виктор Юго, мюзикъла на Алан Бублил, либрето от оригинална музика на Клод Мишел Шонберг, между шест европейски държави на Балканите.

Франция е съдружник на България и стават координатори, а другите страни-партньори са Македония, Черна гора, Босна и Херцеговина, Хърватия, Румъния и Гърция, между които се разпределят ателиета по

театър, съвременна драматургия, съвременна хореография, вокални ателиета, композиция и музика с диригенти и т.н., също така и организирани турнета в най-големите сцени на споменатите страни.

Всичко това в контекста на европейското изискване за свободно движение на постановки и продукции между европейските държави и създаването на артистични европейски екипи.

Запознахме се в София с Весела Кондакова, представителката на "Европа Култура", която ни съветваше и напътстваше за подготовката на всички елементи, необходими за проекта, и ние ѝ благодарим за нейната безупречност, коректност и професионална работа.

И така, един ден преди датата на подаване на документите, заминаващи в Брюксел, на 4 октомври, директорът на Музикалния театър ни уведоми, че счетоводната отчетност за 2009 и 2010 година не могат да бъдат готови без конкретно обяснение, ЗАЩО!

Естествено никакъв отговор не сме получили и до днес!!

Отговорът, който беше подхвърлен в последния момент, е, че договорът, предложен от нас за организаторите между Франция и България, тях не ги устройва!!! Или по-скоро, невъзможно е да се подпише такъв договор, казва юристката на театъра, независимо че той е неизбежен в

европейското досие!

Всичко това като позиция от страна на юристката, директора и главната счетоводителка или е незнание... нежелание..., или страх от прозрачността на счетоводството, което трябва да се публикува официално в досието?!

По-скоро това са за нас последствията от номенклатурата и корупцията, която е оставила големи следи и може би още тя управлява в националните институции, или пък просто нежелание и никаква гъвкавост, тъй като Европа диктува порядките и така в България със стария манталитет на корумпираната бюрокрация НЕ става, независимо от инициативата им и тяхната покана и добрите им намерения...

Но всичко това води до пропускане на срока и, естествено, никакво европейско културно досие по програмата 2007-2013, няма финансиране...

В качеството си на координатори ние изградихме, концептуализирахме и бяхме готови с всички елементи да режисираме, хореографираме и поставим това представление с някои негативи, непредвидени и несигурни ситуации, които могат да избухнат всеки момент в нежеланието и субективизма на много от заобикалящата среда... Независимо от всичко това ние бяхме готови да дадем от нашето време и да помогнем на театъра да се събу-

ди от мизерията и летаргията със сцената на изоставяната от всички сцена и да започнем ренесанса с най-големия мюзикъл в света - "Клетниците", и подготовката към една нова европейска отворена сцена...

С това писмо желаем да Ви информираме, като директор на Европейската програма "Европа Култура", за всички тези проблеми и неуредици, които спват и пречат за развитието на българската култура!!!

Също така да напомним на министъра на културата на България господин Вежди Рашидов, че кадрите, поставени на тези възлови позиции, са за да развият днес новата европейска култура на България. Двадесет и две години след промените и перестройката и четири години в Европа невежеството, инерцията, некомпетентността водят към безумната посредственост, която струва много скъпо на държавата!!!

През 2010 година искаме София да спечели и да бъде европейска културна столица...

Трябва да се помисли много бързо и сериозно!!!

Благодарим ви предварително за вниманието, с което ще прочетете нашето отворено писмо и оставаме на ваше разположение за всякакъв род информация, засягаща нашето досие.

Хиляди благодарности за вашата отзивчивост и внимание, с най-добри пожелания и до нови срещи.

Памет

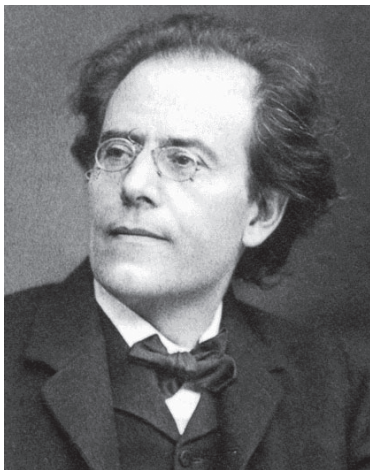
Густав Малер беше един от великите симфоници

Огнян СТАМБОЛИЕВ

Кой е Густав Малер? Наистина труден въпрос. Като родения в Русе Елиас Канети - еврейин, космополит, скептик и философ, демократ, един от последните големи хуманисти на нашето време, той остави трайна дияра в музиката.

Роден преди 151 години в Бохемия, син на кръчмар, израснал в многодетно семейство, учил при големия симфоник и органист Антон Брукнер (1824-1886) във Виенската консерватория, той трябва да чиракува при известни диригенти, за да стигне постепенно до високия пост на директор и диригент на Виенската щатс опера.

Годините, които Густав Малер прекарва в прекрасната Виена, съвпадат с появата и възхода на изкуството на сецесиона, с живописиста на Густав Климт (1862-1918), с неговите изискани орнаментални портрети, пейзажи и композиции. По това време, в края на XIX век, Малер преоткрива за виенчани оперното наследство на Моцарт - вече малко позабранено, повърхностно и неправилно тълкувано - и издига репутацията му на велик композитор. Както по-късно, през 60-те години на XX век, за него ще направи същото друг велик диригент и композитор - Ленард Бърнстейн. Именно на американския еврейин Бърнстейн (1918-1990) дължим преоткриването на Малер като симфоник, равен на Бетовен, Шуберт, Брукнер и Брамс. Малер ще създаде като Бетовен 9 симфонии (последната, Десетата, ще остане незавършена), предназначени за големи, многочислени, твърде сложни по своя

състав оркестри (в това отношение той следва примера на велекия френски симфоник-романтик Ектор Берлиоз), оказали най-силно и трайно въздействие върху тоновото изкуство на XX столетие - неговите преки следовници ще бъдат Албан Берг, Курт Вайл, Антон фон Веберн, Бенджамин Бритън, Дмитрий Шостакович и Ленард Бърнстейн.

За симфоничното си творчество Малер, от чиято кончина се навършиха 100 години, написа следните редове: "За

мен да напиша симфония означава да построя с всички средства на музикалната техника един нов и непознат свят..."

Напоследък Малер звучи все по-често у нас. Публиката и музикантите го обичат. Неговите прекрасни, вълнуващи симфонии са в репертоара не само на Софийската филхармония, но и на оркестрите на Русе, Пловдив, Бургас и Варна. Като особено често звучат на "Мартенските музикални дни" в Русе и в зала "България" в София. По великолепното му Адажио от Петата симфония наши хореографи подготвиха вълнуващи балетни миниатюри. Русенската филхармония и диригентът Румен Байраков осъществиха първите изпълнения на част от тях.

Интегралното им българско издание на световно равнище на CD подготви нашият именит диригент Емил Табаков, а забележителните му песенни цикли ("Песни на странствания калфа", "Вълшебният рог на момчето", "Песни за мъртвите деца") записаха известните оперни и камерни певци Александрина Милчева, Иван Консулов, Виолета Шаханова, Албена Кехлибарева и Людмила Хаджиева.

Гастрол

Бурни аплодисменти за Щраус оркестра Виена в Прага и Варшава

С бурни овации в Чехия и Полша започна източноевропейското турне на Щраус оркестра Виена, похвалиха се от мениджмънта на формацията в кореспонденция до продуцентска компания "Арт БГ", научи ДУМА от Елиза Стоева. В продължение на три биса публиката аплодира оркестъра и не му позволи да се прибере зад кулисите.

Щраус оркестра Виена, представящ класиката на династията Щраус, очакваме да посети за първи път в България за концерти на 9 декември в София и 10 декември в Пловдив в рамките на същото турне, което ще премине още през Унгария, Словения, Хърватска, Румъния и други. Вече е ясна програмата на Щраус оркестра Виена за България под ръководството на един от най-уважаваните диригенти във Виена - маестро Петер Гут.

В изпълнение на оркестъра в зала 1 на НДК и Концертна зала Пловдив ще

прозвучат едни от най-популярните композиции на Йохан Щраус, сред които фрагменти от оперетните шедеври "Прилепът", "Виенска кръв", "Дантелена-та кърпичка на кралицата", "Нощ във Венеция" и емблематичният "Радечки марш" на Йохан Щраус-баща. Като специално коледно допълнение ще чуем обичани произведения на Франц Лехар, Емерих Калман и Роберт Щолц. С ангелския си глас ще ни дари сопраното Моника Мосер в София, която ще изпълнява вокалните партии в този елгантен концерт - основен акцент от Новогодишния музикален фестивал на НДК тази година.

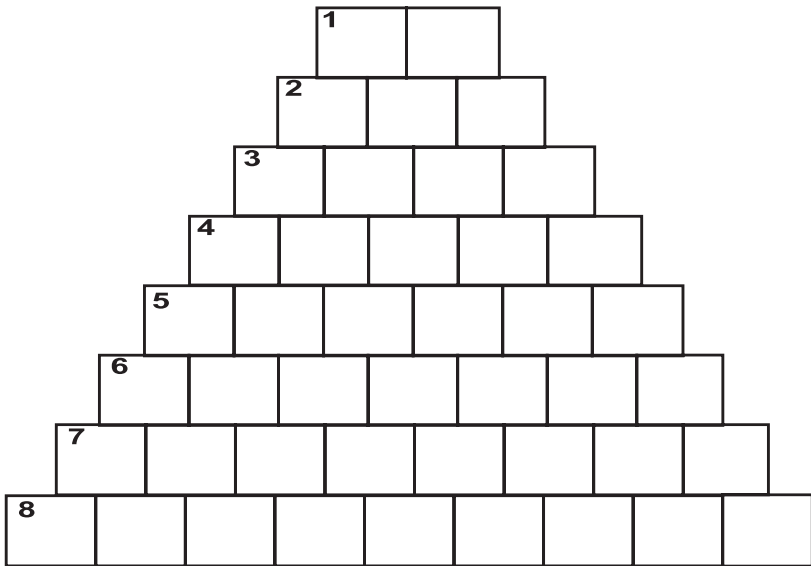
Билети за концертите на Щраус оркестра Виена все още има и може да бъдат купени от Eventim и касите в София - Билетния център на НДК, и на касата пред община Пловдив и касата на Концертна зала.

Снимка "АРТ БГ"

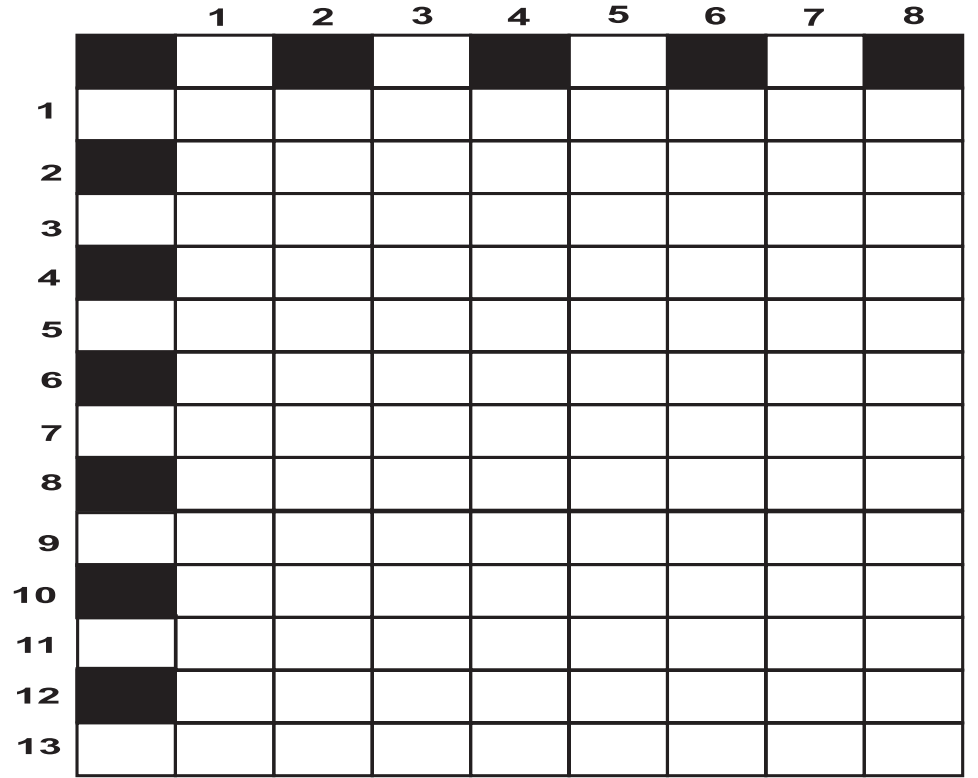
ПИРАМИДИ

1. Приток на р. Дунав.
2. Френски футболен отбор от едноименен град.
3. Рудник.
4. Герой в романа "Село Борово" от Кр. Велков.
5. Морска военна флота.
6. Село в Бургаско.
7. Едри, снажни /тур./.
8. Река в Нигерия.

РЕЧНИК: Маканкари.

АМЕРИКАНСКА КРЪСТОСЛОВИЦА

Думите се попълват последователно, като се разделят от тъмни квадратчета, които ви трябва да поставите. Цифрите в скобите показват техния брой:

ВОДОРАВНО:

1. Шахматни фигури-Специалист в науката /1/
2. Привърженици на ЦСКА/0/
3. Спортна пътека-Число/1/
4. Световна организация-Шотландски икономист/3/
5. Френски футболист-Мъжките на овце/1/
6. Шведски футболен тим-Внасяне на стоки/1/
7. Спортно равенство-Последовател на атеизма/1/
8. Предмет за забавление/1/
9. Жилещи насекоми-Народност в Индонезия/2/
10. Холандски архитект-Шотландски танц/2/
11. Лампа с два електрода/3/
12. Шведска киноартистка/3/
13. Земноводни влечуги/0/

ОТВЕСНО:

1. Привърженици на национализма/1/
2. Амортизори-Френски композитор/2/
3. Издател на вестник-Един от Алеутските острови в САЩ/1/
4. Българско издателство-Съд за гребане на вода в баня/7/
5. Широколистно дърво-Наш град-Шифър/3/
6. Майстор на часовници-Мярка за тегло на злато/1/
7. Грижа /тур./-Хамали-Руски самолети/2/
8. Град в Япония-Хърватски остров-Горски животни/2/

РЕЧНИК: Адак, Олин, Тра.

ОТГОВОРИ ОТ МИНАЛИЯ БРОЙ

СКАНДИ
 ВОДОРАВНО: РАКАРОВ - РАДОСТ - ЕТИКА - АМЕБА - Е, И? - АДРЕС - БРАВА - ТТТ - АЕВ - БАИРИ - БАРО - РНК - КОЛИТ - ЖЕРАВ - ГАРА - КАКА - ЧЕК - РЕТОР - КОТИК - ЛА - ЦОЛАЖ - НОВО! - СКУЛА - НУБИЯ - РИЛ - ОБЕТИ - КОВАЧ - КО - АГА - ТОПАЗ - МАРОКО - АНТИМ - АЗ - ЧЕТА - БЛИНТ - НЕД - ЕЛО - УЛИЦИ - РИТА - ТРИ - КЛОНИ - ТОНИЧ - ЛАИК - МИТО - ОЧИ - СКАЛП - ФОКУС - ГУ - ИДИОТ - РИМА - СТРАХ - АНТОВ - РОВ - РАДИО - КОРИДОРИ - ЛЕЧИТЕЛ - ПАРАВАН.

ОТВЕСНО: ПРЕДАНИЕ - КОВАЧЕВИЧ - ТРЕ - АТРЕК - КЛУБ - РЕЛЕ - ИГРАЧ - КИЕВ - АЛЕ - ОТО - УАДИ - АКС - КАР - АТАКА - КАС - ХИТ - УРА! - БОРЕЦ - ИГО - УЛИКИ - ОЕ - БАЛАТОН - БЛОКАДА - АВАРИИ - ОЛУК - АЛИН - ЛИНК - МАРТ - РАБОТНИЦИ - ПОТОП - ТРЕВИ - ЖИВОТНИ - ТОРА - АБА - ЖАК - ЯАПИТ - ТИФ - ВИР - ОДА - БЕКОН - ЧАМ - РОТОР - ДА - ТАРАТОР - НИНО КИРОВ - ЕСЕТРА - ИВИК - АЕТИ - УМОРА - ТИТОВ - КОЛОЕЗДАЧ - САВИН.

Grid of crossword clues with arrows indicating directions:

- ЗИМНА ДРЕХА (↓)
- ХОЛАНДСКИ ПРАХ ЗА ПРАНЕ (↓)
- ИТАЛИАНСКИ ФУТБОЛЕН ТИМ (↓)
- СУША, ОГРАДЕНА С ВОДА /МН.Ч./ (↓)
- ГЕРОЙ В СЕРИЯ РОМАНИ ОТ Б.РАЙНОВ (↓)
- ПРЕДИШНОТО ИМЕ НА ГРАД В ШУМЕНСКО (↓)
- ТЕРЕН ЗА ВЪРШЕЕНЕ /ОСТ./ (→)
- ВИД МИНЕРАЛ (→)
- ПЪТЕН ЗНАК (→)
- ФУТБОЛИСТ ОТ "ЛИТЕКС" (→)
- ДЕПАРТАМЕНТ ВЪВ ФРАНЦИЯ (→)
- СЪДРУЖНИК (→)
- ЧИСЛО (→)
- КОВЪК МЕТАЛ (↓)
- АТМОСФЕРНИ ВИХРИ (→)
- ГРАД В ДР КОНГО (↓)
- РУСКА ПОЕТЕСА (→)
- ЛЕГЕНДАРЕН ШВЕЙЦАРСКИ СКИОР-АЛПИЕЦ (↓)
- СМАЗОЧНО МАСЛО (→)
- УСТОЙЧИВО СЛОВОСЪЧЕТАНИЕ (↓)
- МЕЖДУНАР. АСОЦИАЦИЯ ЗА ВЪЗДУШЕН ТРАНСПОРТ (→)
- НАШ ПОП-ПЕВЕЦ (↓)
- ЕДИНИЦАТА КИЛОЕЛЕКТРОНВОЛТ /СЪКР./ (→)
- ФИНАНСОВА ПРОВЕРКА (↓)
- ФИНЛАНДСКИ СКИ-СКАЧАЧ (→)
- ФИБА ЗА КОСА (→)
- ИТАЛИАНСКИ КОМПОЗИТОР (→)
- СТРУНЕН МУЗ. ИНСТРУМЕНТ (↓)
- ПЛАНИНА В ГЪРЦИЯ (→)
- ПСЕВД. НА ПИСАТЕЛЯ ТОДОР ВЛАЙКОВ (↓)
- ОБЕДИНЕНИЕ НА АВСТРИЙСКИТЕ ПРОФ.СЪЮЗИ (→)
- ПРИБОРИ ЗА ХРАНЕНЕ (↓)
- МОРЗОВ АПАРАТ (→)
- ГРАД В МАЛТА (↓)
- БЪЛГАРСКИ ТРЕНЬОР ПО ВДИГАНЕ НА ТЕЖЕСТИ ИТАЛИАНСКА ПОП-ПЕВИЦА (→)
- АВТОМОБИЛНО СЪСТЕЗАНИЕ (→)
- РУСКИ ЛЕКИ КОЛИ (→)
- ВИД СПОРТ (→)
- БАЛКАНСКА ПАРИЧНА ЕДИНИЦА (→)
- ФРЕНСКО ГРОЗДЕ (→)
- ГОРА ОТ ЕЛИ (→)
- РОД ПАПАГАЛИ (↓)
- МЯСТО, ОБРАСЛО С МАЛИНИ (→)
- МОРЗОВ АПАРАТ (→)
- ГРАД В МАЛТА (↓)
- БЪЛГАРСКИ ТРЕНЬОР ПО ВДИГАНЕ НА ТЕЖЕСТИ ИТАЛИАНСКА ПОП-ПЕВИЦА (→)
- АВТОМОБИЛНО СЪСТЕЗАНИЕ (→)
- РУСКИ ЛЕКИ КОЛИ (→)
- ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ (→)
- СРЕДНОВЕКОВЕН ВЪОРЪЖЕН КОННИК (→)
- МЕДИЦИНСКИ РАБОТНИК (→)
- ПОКОРЕНО НАСЕЛЕНИЕ В ТУРСКАТА ИМПЕРИЯ (→)

РЕЧНИК: Акола, Илебо, Итоа, Ортит.

Моделите в ретробелъо дефилират в Пловдив

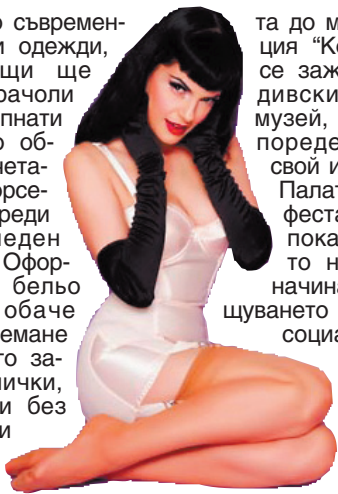
Безплатни обучения, семинари и демонстрации очакват гостите на Италианския фестивал на красотата и прическата

Нестандартно ревю на дамско белъо от началото на ХХ век е една от атракциите на 18-ия Италиански фестивал на красотата и прическата. Есенното издание на модния форум ще се проведе от 28 до 30 октомври в Палата 2 на Международен панаир-Пловдив, съобщиха организаторите от "Christian Of Roma" и Сдружението на българските фризьори.

За дефилето с ретробелъо професионалните модели ще облекат фини нощници с бродерия, комбинезони, колоти и корсажи в жълто, розово и лилаво, изработени от опал, татиста, креп сатен, жарсе. Тъй като този вид облекло навремето е скривало много

повече, отколкото съвременните всекидневни одежди, показваните гащи ще бъдат с дълги крачоли до коленете и цепенати отдолу за "лесно обслужване". Момичетата ще носят и корсети, определени преди век като "последен писък на модата". Оформящото силуета белъо предизвикало обаче през 1905 г. приемане на закон, който го забранява за ученички, понеже "оставали без дъх" и припадали по време на час.

Старовремското интимно облекло е част от непоказвана-

алета на истинската млада дама - шапки, чантички, шалове, ръкавици, табакери, цигарета, кутийки за енифе, обеци, апликации, колани, брошки, маши за коса, тоалетни принадлежности, парфюми. В рамките на форума ще бъде представен един от последните модели на Mercedes-Benz B-Class. Производителите са заложили на автомобил, който отговаря на модните тенденции за сезона пролет/лято 2012.

Италианският фестивал на красотата и прическата за втори път ще се проведе в тридневен динамичен формат. Посетителите и гостите от цялата страна могат да присъстват на безплатни обучения, семинари и демонстрации.

Италианският фестивал на красотата и прическата за втори път ще се проведе в тридневен динамичен формат. Посетителите и гостите от цялата страна могат да присъстват на безплатни обучения, семинари и демонстрации.

Италианският фестивал на красотата и прическата за втори път ще се проведе в тридневен динамичен формат. Посетителите и гостите от цялата страна могат да присъстват на безплатни обучения, семинари и демонстрации.

Прозрение: Всички разводи започват с думите: "Хайде да се оженим!"

АЛБЕНА ВРАЧАНСКА, композиторка, пианистка
ВИКТОР КАЛЕВ, актьор
ДИМИТЪР АНГЕЛОВ, председател на фенклуба на ЦСКА
ДИМИТЪР КОСЕВ, пианист
ЕНЧО ДАНАИЛОВ (бате Енчо), актьор
ЗДРАВКО МИТЕВ, футболист
ЙОРДАН ХРИСТОСКОВ, икономист, бивш управител на НОИ
НОНКА МАТОВА, шампионка по спортна стрелба
ПЕТЪР ГЕЦОВ, директор на Института за космически изследвания
Проф. РУМЕН БАЙРАКТАРОВ, композитор
САШКО ГАВРИЛОВ, цигулар, педагог
СТОЯН ПУМПАЛОВ, футболист
ХАРАЛАМПИ ХАРАЛАМПИЕВ, поет

Британец поиска да стане мумия

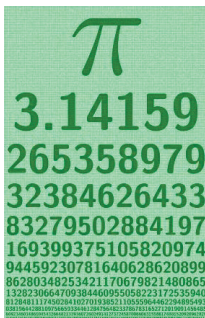
61-годишният таксиметров шофьор Алън Билис от Югозападна Англия стана първият човек от 3000 години насам, който беше мумифициран по същия начин, както древноегипетските фараони, след като дарил тялото си за научен опит. Британецът починал през януари от рак на белия дроб, но, преди да умре, пожелал да участва в експеримента с мумифицирането, който ще бъде показан в документален филм по телевизията.

Екип от изследователи, ръководен от патолога проф. Питър Ванесис, следвали технологията на процеса, разработен от д-р Стивън Бъкли, химик и учен от близкия университет в Йорк. Експертът, изследвал мумифицирането от близо 20 години, се съсредоточил върху древноегипетската 18-а династия, от която излезли най-добре запазените мумии, включително тялото на Тутанкамон, който починал през 1323 г. пр. Хр.

Японец счупи рекорда за определяне на числото Пи

Шигепу Кондо счупи собствения си световен рекорд за определяне на стойността на числото Пи, като изчислил съотношението между дължината на дадена окръжност и нейния диаметър до 10 трилиона числа с помощта на направен в домашни условия компютър. 56-годишният японец регистрира друго подобно постижение от 5 трилиона цифри едва през август миналата година, но веднага решил да го подобри.

Мъжът работи като системен инженер в компания за хранителни стоки в префектурата Нагано, Северна Япония. Той сглобил компютър

ра в дома си с хард диск от 48 терабайта и започнал да прави изчисленията през октомври м.г. Проектът на Кондо обаче причинил доста неудобства на семейството му. Температурата в стаята, където компютърът бил постоянно включен, достигала до 40 градуса по Целзий. "Можем да изсушим прането незабавно, но трябваше да плащаме по 30 000 йени на месец за ток", заяви съпругата на инженера Юкио. Интересът на Кондо към изчисляването на стойността на числото Пи датира от ученическите му години. Японецът планира да кандидатства за Книгата на Гинес.

Рут Колева и Southwick с общ концерт

Феновете на качествената българска музика ще станат свидетели на уникален соул-фънк концерт в петък, 21 октомври, от 23 ч., когато Рут Колева и група Southwick се обединяват за обща изява в Sofia Live Club. Ще прозвучат песни от "Within Whispers" - дебютния албум на талантливата певица. Освен тях Рут е подготвила и две съвсем нови парчета, които ще представи за

първи път - съвместна нейна композиция с холандския китарист Рори Ронде и песен на Филип Александров (Фи). Решението на Рут да направи общ концерт със Southwick е провокирано от факта, че издават нови сингли горе-долу по едно и също време. "Защо" на Рут се завъртя в ефира в началото на октомври и скоро предстои заснемането на клип към авторската песен на Rachel Row и Kink. Момчетата

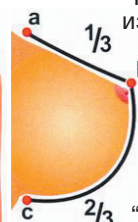
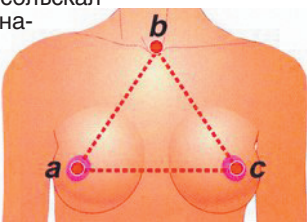
от Southwick пък промотираха първия си сингъл Pink Skies преди броени дни. Парчето има арендби звучене и разказва история, която всеки е преживявал. Автор на музиката и текста е тромбонистът Божидар Василев, а клипът може да се види на <http://www.bgmuzika.net/musicvideo.php?vid=745ac2bcb>. Билети за концерта се продават в мрежата на Eventim по 12 лв., а в самия ден ще струват 15.

Пластичен хирург изведе формулата на идеалния бюст

Британски пластичен хирург успя да изведе формулата за идеалния бюст, като месеци наред проучва прелестите на красавиците, публикувани вече три десетилетия на трета страница на таблоида "Сън". Патрик Малучи, консултант на лондонския University College, е един от най-уважаваните специалисти във Великобритания. Пластичният хирург обаче с досада се сблъскал с факта, че в страната се извършват около 10 хиляди разкрасяващи операции на бюста годишно, а няма формула за идеалните пропорции на жен-

ската гръд. Поради тази причина изучил фотосите на дамите, които най-много хващат мъжкото око. И стигнал до извода - за перфектната гръд зърното трябва леко да стърчи нагоре под ъгъл 20 градуса, а горната част на гърдата да е с леко по-малък обем от долната половина. Изразено в проценти, това съотношение трябва да бъде 45 към 55 на сто.

Малучи пожелал да изпробва формулата си на практика и b показал компютърни симулации на произволно избрани дами. Те всички харесали моделите, носещи "златното сечение".

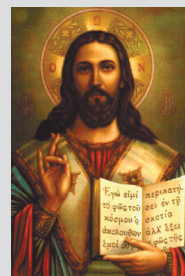
"УЛИЦА СЕЗАМ" БЕ ПРЕВЪРНАТА В ПОРНОЗРЕЛИЩЕ

Каналът на популярното детско шоу "Улица Сезам" в сайта YouTube бе изключен временно, тъй като бе напълнен с порнографски видеоматериали от злосторници. Кибер графите, наричащи се "Mredxwx", удариха целта си преди няколко дни. В резултат на нападението им каналът на детското предаване в продължение на 20 минути предлагаше голи гърди, секс и полови органи, докато не бе изключен от Google. В съобщение до потребителите си в YouTube от "Mredxwx" написаха: "Кой не обича порно, деца? Точно така! Всички го обичаме!". Каналът на "Улица Сезам", който вече е в изправност, има 148 000 абоната и видеата му са гледани над 440 млн. пъти.

ЦЪРКОВЕН КАЛЕНДАР

20

Св. великомъченик Артемий († 361).
Праведен отрок Артемий Верколски († 1545)

Египетският управител Артемий бил известен като славен воин още при Константин Велики. При царуването на Констанций на него било поръчано да пренесе от Ахايا в Цариград мощите на светите апостоли Андрей, Лука и Тимотей. Ревностен в християнската вяра, Артемий възнегодувал открито срещу императора и смело благовестял истината. Разярен, Юлиан не уважил в него ни предишните заслуги, ни званието му, ни преклонната му възраст. Предал го на жестоки мъчения. След това го осъдил на смърт. Свети Артемий бил посечен с меч в 361 година.

Човекът-оркестър на ДУМА, отговорникът за нормалния ритъм в редакцията

ВАСИЛ ДИМИТРОВ

днес празнува своя рожден ден. Присъствието на Васко е толкова възнегодващо, че предизвиква част от редакционния екип да му посвети следните редове:

Затегнал колана зад волана,
и вместо застраховка КАСКО,
Возете се при Васко!
На него от пътуване му писва,
на нас винаги ни липсва!

Бъди жив и здрав.
И нека животът ти
винаги да е поезия!

Колегите от ДУМА

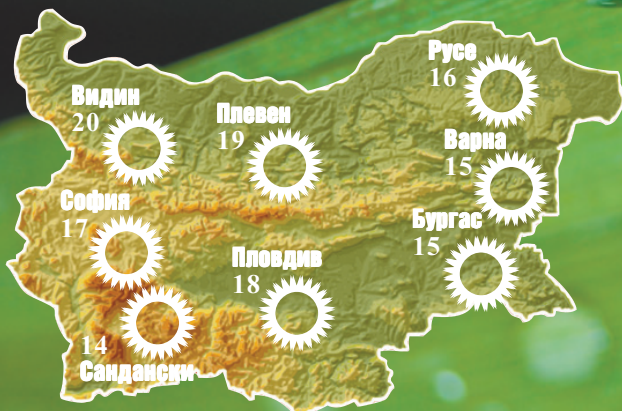

справочник

ВРЕМЕТО

П одобрието на времето ще продължи. Минималните температури сутринта ще са между -2 и 3°, в котловините - до -5°, в София - -3°. През деня ще е слънчево и почти тихо. На места в низините ще има сутрешни мъгли. Около и следобед ще се стопли, като максималните температури ще са между 15 и 20°, в София - около 17°. Атмосферното налягане ще се задържи по-високо от средното за месеца. Слънчево ще бъде и в планините, а вятърът по билата - до умерен от запад. Максимална температура на 1200 м - около 10°, на 2000 м - около 3°. По Черноморието ще бъде слънчево, а вятърът съвсем слаб. Максимални температури около 15°.

Изгледи за

21 **максимални**
15°/20°

22 **максимални**
10°/15°

В петък ще преобладава слънчево време, ще бъде почти тихо. На места в низините сутринта ще се образува мъгла. След обяд от запад ще започне увеличение на облачността. Минимални температури - между 0 и 5°, максимални - между 15 и 20°. В събота ще има значителна облачност, на отделни места ще преваля слабо. Дневните температури ще се понижат, като максималните ще достигнат 10-15°.

ДУМА

Основател
Стефан Продев

www.duma.bg

duma@duma.bg

Издател „ДУМА 2008“ ЕООД
Николай Малинов

Русия **МОНД**
дипломатик
България **ДУМА**
СЪВМЕСТНО ИЗДАНИЕ С

Главен редактор
Ивелин Николов
Първи зам. главен редактор
Юрий Борисов
yborisov@duma.bg
Зам. главни редактори
Георги Георгиев
ggeorgiev@duma.bg
Таня Джаджева
tgeneva@duma.bg

Отговорен секретар
Ивайло Гиздов
igizdov@duma.bg

ТЕЛЕФОН НА ЧИТАТЕЛЯ:
97 05 200

Адрес на редакцията:
София - 1784, бул. „Цариградско шосе“
113 А,
Факс: 975 26 04,
автоматичен номератор 97 05 +
вътрешен номер

АДМИНИСТРАЦИЯ

ОФИС МЕНИДЖЪР: Ели Мишева - 200; 226, факс - 975-26-04

СИСТЕМЕН АДМИНИСТРАТОР: Иван Стоянов - 250

ДИРЕКТОР МАРКЕТИНГ: Дея Йорданова - 207

ДИЗАЙН: Велислава Хубавий - 201

РЕКЛАМА: Петрана Сомлева - 205, Георги Томов - 221; e-mail - reklama@duma.bg, Експонатор: 91975 в. 112; Печат: ИПК „Родина“ АД - 1784 София, бул „Цариградско шосе“ 113а Номератор - 9752; Дистрибутори: ОБВ „Разпространение“ ЕООД - 02/962-23-23; „Национална дистрибуция“ ООД - 02/975 20 35

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ: Мирослав Александров, Румяна Кирилова, - 208, 203; Катерина Димитрова, Ива Костадинова: abonament@duma.bg

КАСА - 97-05-249

НАБОР: Хрисула Василева - 227, e-mail: korespondenti@duma.bg;
ПРОИЗВОДСТВО: Владимир Тополски

ВЕСТНИК „ДУМА“ Е НАСЛЕДНИК НА ТРАДИЦИИТЕ НА ВЕСТНИЦИТЕ „РАБОТНИКЪТ“, „РАБОТНИЧЕСКИ ВЕСТНИК“ И „РАБОТНИЧЕСКО ДЕЛО“

ИЗПОЛЗВАНИ СА И ЕМИСИИТЕ НА БТА, „ФОКУС“, БГНЕС, БНР, ФРАНКС ПРЕС, ИНТЕРНЕТ И ДР. РЪКОПИСИ НЕ СЕ РЕЦЕНЗИРАТ И НЕ СЕ ВРЪЩАТ

Управител **Павел Бебов**

ЖУРНАЛИСТИЧЕСКИ ЕКИП

НАБЛЮДАТЕЛ: Велислава Дърва

КОМЕНТАТОРИ: Васил Попов - 248; Петър Бочуков - 219

БЪЛГАРИЯ: Александър Симов - завеждащ отдел - 230; Аида Паникян - 218; Веселка Венкова - 224; Десислава Велева, Искра Милева - 251; Павлета Давидова - 215; Ралица Николова - 230; Христо Христов - 088 836 8548

ИКОНОМИКА: Наталия Гергова - завеждащ отдел - 247; Мая Калпачка-Ивановска - 246; Иван Аладжов - 246

СВЯТ: Галина Младенова - завеждащ отдел - 219; Алберт Аврамов - 220; Калина Йотова - 220

КУЛТУРА: Вилиана Семерджиева - завеждащ отдел - 240; Надежда Ушева - 240; Аълоня Нейкова - 239

ОБЩЕСТВО: Велиана Христова - завеждащ отдел - 238; Ина Михайлова - 214; Боряна Костова - 231; Ева Костова - 229; Лилия Томова - 232; Милена Николова

ЧЕТИВО: Борис Данков - завеждащ отдел, редактор на „Пегас“ - 244; **Неделник:** Богдан Иванов - 225; **Пардон:** Чавдар Шинов; **Художник:** Анатолий Станкулов

СПОРТ: Владимир Николов - 245, Марин Милашки - 245; Таньо Василев

ФОТО: Благвеста Цветкова - 206; Мариета Томова - 206

ГРАФИЧЕН ДИЗАЙН: Валентин Аргиров; Желязко Тенчев; Силвия Шопова; Спаска Венева; Снежана Христова

1 БНТ 06.30 Денят започва
09.00 По света и у нас
09.05 Денят започва с Култура
10.00 По света и у нас
10.10 Денят отблизо
12.00 По света и у нас

12.30 Избори 2011
12.35 Апартаментът с Марта Вачкова /токшоу/
13.40 Индия - любовна история - тв филм /12 епизод/п/
14.30 Картини от Япония
14.50 Сен Тропе - /12 епизод/п/
16.00 По света и у нас
16.10 Новини на турски език
16.20 В час ли си: Моето училище

16.35 Приказки за астрономията
17.00 Дързост и красота - тв филм /2840 епизод/
17.45 Малки истории

18.00 По света и у нас
18.10 Избори 2011
18.15 Телне тиражите на ТОТО 2 и Втори ТОТО шанс

18.30 Бързо, лесно, вкусно
19.00 Момичетата Гилмор - тв филм /10 епизод/
19.45 Лека нощ, деца!

20.00 По света и у нас
20.30 Избори 2011
20.40 Спортни новини
20.45 Избори 2011

21.00 Виж БиБиСи: „Великите влюбени на ХХ век: Катрин Хепбърн и Спенсър Трејси“ - документална поредица

21.30 Студио Лига „Европа“
22.05 Футбол: „Тотнъм“ - „Рубин“ /Казан/, среща от турнира за Лига Европа - пряко предаване от стадион „Уайт Харт Лейн“ /Лондон/

00.00 Кино eСпресо/п/

ОВЕН
Навременните ви решения и действия ще ускорят работата ви, доближавайки я до успешното ѝ приключване.

21 март - 20 април

ТЕЛЕЦ
Предпочитани от вас занимания ще ви направят трудно достъпни за околните. Не прекъсвайте връзката с тях.

21 април - 21 май

БЛИЗНАЦИ
Наученото дотук ще ви помогне сами да се защитите от съмнения или разочарования. Провокирате интерес.

22 май - 21 юни

b tv 05.20 „Опасни улици“ - сериал, еп. 15
06.45 „Тази сутрин“ - информационно предаване с водещи Анна Цолова и Виктор Николаев

09.30 „Кухнята на Звездев“ - кулинарно шоу с Иван Звездев

10.00 „Преди обед“ - магазинно-информационно предаване с водещ Елена Розберг

11.00 „Мечтатели“ - сериал, еп. 118

12.00 bTV Новините - обедна емисия

12.30 „Шоуто на Слави“ /п./
13.30 „Малки тайни“ - сериал, еп. 39

14.30 „Жестока любов“ - сериал, еп. 22

15.30 „Листопад“ - сериал, еп. 121

16.30 „Господари на ефира“ /п./
17.00 bTV Новините

17.30 „Опасни улици“ - еп. 142
19.00 bTV Новините - централна емисия

20.00 „Листопад“ - еп. 285, 286
22.00 bTV Новините - късна емисия

22.30 „Шоуто на Слави“ - вечерно токшоу

23.30 „Господари на ефира“ - комедийно шоу

00.00 „Долината на вълците“ - сериал, еп. 27

РАК
Можете да си спестите ненужни вълнения, ако по-ясно изразявате намеренията си пред другите.

22 юни - 23 юли

ЛЪВ
В интерес на големите цели, които сте си поставили, е важно да сте психически устойчиви и с добър дух.

23 юли - 23 август

ДЕВА
Чужди ангажменти могат да ви попречат да се съсредоточите върху приоритетите си. Добро развитие на бизнеса.

24 август - 23 септември

NOVA
TELEVISION

05.40 „Часът на Милен Цветков“ - предаване на НТВ

06.30 „Здравей, България“ - сутрешен блок на НТВ

09.30 „На кафе“ - предаване на НТВ

11.25 „Клуб Нюз“ - светски новини

11.30 „Бон Апети“ - предаване на НТВ

12.00 „Млечният път“ - сериен филм

13.00 Новините

13.30 „Комисар Рекс“ - сериен филм, 4 сезон

14.30 „Разобличаване“ - сериен филм, 4 сезон

15.30 „Ники Кънчев под наем“ - предаване на НТВ

17.00 „Часът на Милен Цветков“ - предаване на НТВ

18.00 „Сделка или не“ - телевизионна игра

19.00 Новините - централна емисия

20.00 „Фермер търси жена“ - реалити

21.00 „Етажна собственост“ - комедия сериал

22.00 Новините

22.30 „Синя кръв“ - сериен филм

23.30 „Чък“ - 3 сезон

00.30 „Джоун“ - сериен филм

01.30 „Комисар Рекс“ - сериен филм, 3 сезон /п/

02.30 „Робинята Изaura“ - сериен филм

ВЕЗНИ
Ще срещнете разбирание и лесно ще приключите задачите си днес. Предстоящо финансиране на проект.

24 септември - 23 октомври

СКОРПИОН
Все по-високите ви изисквания ще ускорят развитието ви в професионален и личен план.

24 октомври - 22 ноември

СТРЕЛЕЦ
Денят за някои от вас се свързва с пътуване, за други със семейни или служебни ангажменти.

23 ноември - 21 декември

b ACTION

06.00 „Кодово име: Съседските деца“ - детски сериал

08.00 „Снайперисти“ /п./ - сериал, с.2, еп. 6

09.00 „Такъв е животът: Новите български“ /п./ - документално риалити, еп. 7

10.00 „Клиентът“ /п./ - сериал, еп. 10

11.00 „На разпит“ /п./ - документален сериал, еп. 3

12.00 „Извън играта“ /п./ - сериал, с.2, еп. 15

13.00 „Хрътките“ /п./ - актуално предаване с водещ Валентина Войкова

14.00 „Турбо Пауър Рейнджърс“ /п./ - Фантастика, САЩ, 1997 г.

16.00 „Клиентът“ - еп. 11

17.00 „На разпит“ - документален сериал, еп. 4

18.00 „Снайперисти“ - сериал, с.2, еп. 7

19.00 bTV Репортерите

19.30 Лига Европа: Студио

20.00 Лига Европа: Удинезе - Атлетико Мадрид

22.00 „Път към отмъщение“ - Криминален, Драма, САЩ, 2002 г., Режисьор: Сам Мендес, В ролите: Том Ханкс, Пол Нюман, Джуд Лоу, Дже-нифър Лий, Стенли Тучи, Даниел Крейг, Тайлър Хочлин

00.30 „Тайтс“ - комедия сериал

01.00 „На разпит“ /п./ - документален сериал, еп. 4

КОЗИРОГ
Свързането ви с подходящите хора ще направи възможна по-бърза реализация на идея или проект.

22 декември - 20 януари

ВОДОЛЕЙ
Любовта ще върне усещането ви за простор и ще ви вдъхнови за новите предизвикателства.

21 януари - 19 февруари

РИБИ
Със силни аргументи ще убедите някого в предимствата на своя идея и ще го привлечете за реализацията ѝ.

20 февруари - 20 март

ВАЛУТНИ КУРСОВЕ

EUR
1.9558

USD
1,41440

GBP
2,23536

CHF
1,57373

Язъчи пусна нова серия на сагата срещу Данаилов

Българинът невъзмутимо продължава еврообиколката си

Водената от президента на Турската шахматна федерация (ТШФ) Али Нихат Язъчи война срещу шефа на Европейския шахматен съюз (ЕШС) Силвио Данаилов продължава като в безкраен съседски филмов сериал. Преди броени дни ТШФ даде за пореден път под съд ръководството на европейския шах. Този път турският шахматен функционер не е съгласен с разпределението на европейските турнири от календара за следващата година. ТШФ официално претендира за три континентални състезания: клубната купа, детския шампионат и отборното първенство за ветерани. Язъчи преглътна даването на Гърция на домакинството на еврокупата и по тази точка няма претенции, но той оспорва легитимността на разпределението на другите два

турнира. В съдебния иск е отбелязано, че първенството за деца (2013 European Youth Chess Championship) е поверено на черногорския град Будва без подадените заявки да бъдат оценени по надлежния ред, а отборната надпревара за ветерани (2013 Senior Team Championship) не е дадена на Турция, въпреки че нейната оферта е била най-добра.

В краткия си коментар за сайта Chessdom Язъчи не пропусна да нападне за пореден път ръководството на ЕШС, изтъквайки, че заради негови решения през последните 4 години Турция не е домакинствала нито един шампионат на Стария континент. Искът на ТШФ е подаден в Арбитражния съд в Лозана.

През 2009 г. ТШФ вече опита да съди ЕШС по повод разпределението на континенталните турнири, но без успех. Сега история-

Али Нихат Язъчи трудно приема пораженията

та се повтаря, като този път личният елемент в нея е повече от очевиден. Амбициозният Язъчи, който е вицепрезидент на ФИДЕ, все още не може да приеме, че миналата година загуби из-

борите за шеф на ЕШС от Данаилов.

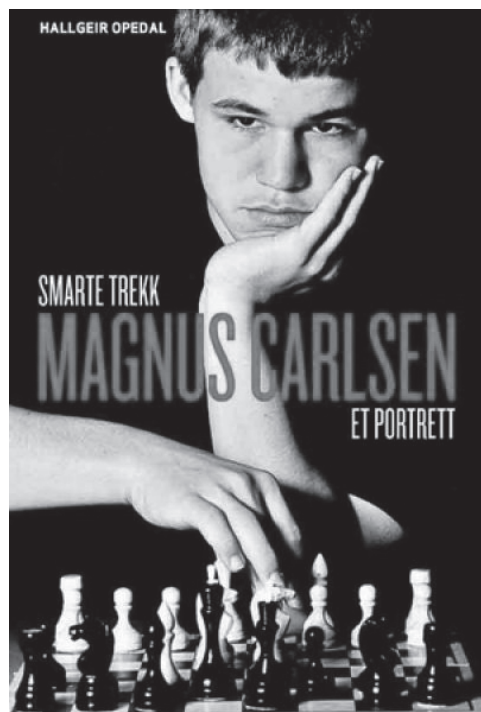
Без да обръща сериозно внимание на нападите на турския си колега, българският мениджър посети Армения, където бе специален гост на президента на страната Серж Саркисян, който е и ръководител на националната шахматна федерация. Освен че обсъди бъдещото развитие на шахмата в страната, Данаилов бе и почетен гост по време на честванията на 60-годишния юбилей на легендарния арменски гротмайстор Рафаел Ваганян. Президентът на ЕШС пристигна в Ереван директно от Баку, където бе поканен на сватбата на най-силния местен шахматист Теймур Раджабов. Събитието бе уважено и от Веселин Топалов, а двамата българи по-късно имаха и работна среща с азербайджанския министър на младежта и спорта Азад Рахимов.

Каспаров и Карлсен се разделили заради Крамник

Новоизлязла книга за №1 в световната ранглиста Магнус Карлсен разкрива нови факти около раздялата му с треньора Гари Каспаров, която според автора Халгер Опедал не била толкова безоблачна, колкото двете въвлечени страни се опитали да я представят. Журналистът Опедал, следил в продължение на година развитието на кариерата на младата норвежка надежда, разказва, че още в началото на шестмесечното звездно сътрудничество нарязвали трудности в общуването, тъй като свикналият да работи сам Карлсен на менти намирал опеката на ментора си за прекалена. Повратен момент в отношенията им бил загубата на норвежеца от Владимир Крамник на турнира

във Вайк ан Зее през януари 2010 г., когато вече оглавяващият световната ранглиста талант отстъпи пред един от най-принципните си съперници. Въпросната среща протече при много сложна борба, в която играещият с белите Карлсен изпусна предимството още на 18-ия ход и след още 20 хода мъки се предаде. Преди началото на срещата Каспаров успял така да надъха ученика си, че той написал на страницата си във фейсбук, че ще "направи Крамник на кайма". След печалния изход от двубоя Магнус бил подложен на безкрайни насмешки в социалната мрежа, в резултат на което той дори изтрил 4000 "приятели" от профила си. Тийнейджърът страшно се ядосал и решил до края на турнира да взема решенията сам, без намесата на ментора си. Няколко седмици след края на състезанието (което Карлсен все пак успя да спечели) двамата големи шахматисти прекратиха съвместната си работа - факт, доста болезнено възприет от бившия световен шампион. С течение на времето обаче професионалният разрыв бил забравен и отношенията между двамата се нормализирали.

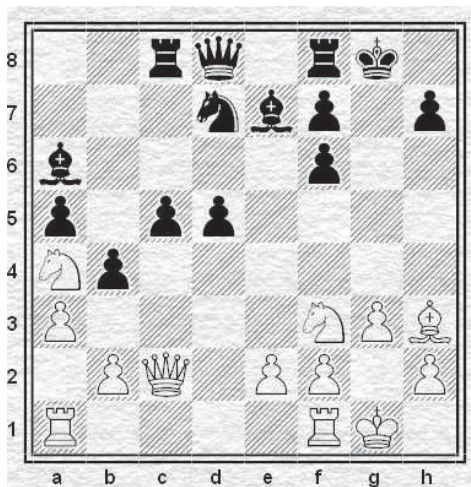
Ето я и гореспоменатата партия, довела до драматичния разрыв между Карлсен и Каспаров.

Корицата на новата книга за Карлсен, разказваща историята на краткото му сътрудничество с големия Каспаров

М. КАРЛСЕН - ВЛ. КРАМНИК

1.d4 Kf6 2.c4 e6 3.Kf3 d5 4.g3 dc4 5.Og2 Ob4 6.Od2 a5 7.Kc3 0-0 8.a3 Oe7 9.Да4 c6 10.Дс4 b5 11.Дб3 Oa6 12.Og5 Kbd7 13.Of6 gf6 14.Дс2 b4 15.Ка4 Тс8 16.0-0 c5 17.d5 ed5 18.Oh3

18.EOb5 19.ab4 ab4 20.Tfd1 d4 21.Of5 Ke5 22.Oh7 Цг7 23.Ke5 fe5 24.Of5 Тс6 25.Де4 Th8 26.Де5 Of6 27.Де4 Те8 28.Дг4 Цf8 29.Oe4 c4 30.Oc6 Oc6 31.Дh5 Те5 32.Дh6 Це7 33.e4 d3 34.Де3 Oe4 35.Kb6 Ob7 36.Дf4 Db6 37.Дс4 Те2 38.Tf1 0:1.

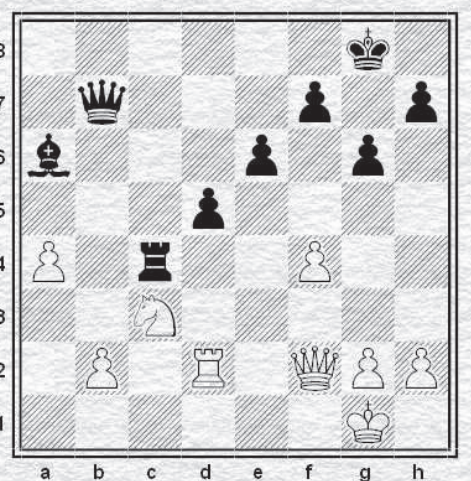
Задача

Веднъж Фишер претърпя едно от малкото си поражения от Спаски. Запитан дали се е разстроил, шампионът отговорил в типичния си самоуверен стил: "Изобщо. Ако случайно загубя някоя партия, аз, подобно на Капабланка, се чувствам като крал, дал милостиня на просяк".

М. ААРОН - ФИШЕР,

СТОКХОЛМ, 1962 Г.
Черните на ход печелят.

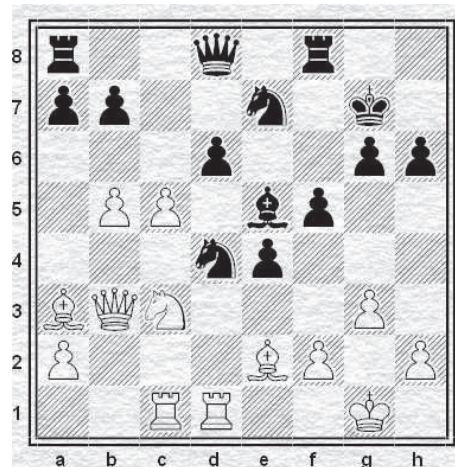
Отговор:

ВЛАДИМИР КРАМНИК СТАРТИРА С ДВЕ ПОРЕДНИ ПОБЕДИ В СИЛНИЯ ЧЕТВОРЕН ТУРНИР в холандския град Хогевен, в който играят още Аниш Гири, Максим Ваше-Лаграв и Юдит Полгар. В първия кръг бившият световен шампион надигра местната надежда Гири, а на следващия ден победи и Полгар. Третата му среща с французина Ваше-Лаграв завърши наравно и така след първата половина на състезанието руският гротмайстор е начело с 2,5 т., следван от Лаграв с 1,5, Гири и Полгар с по 1. След вчерашния почивен ден надпреварата продължава днес с повторение на партиите от първия кръг, но с разменени цветовете.

КРАМНИК - ГИРИ

1.Kf3 Kf6 2.c4 g6 3.Kc3 Og7 4.e4 d6 5.d4 0-0 6.Oe2 e5 7.0-0 Kc6 8.d5 Ke7 9.b4 Kh5 10.g3 f5 11.Kg5 Kf6 12.Of3 c6 13.Oa3 cd5 14.ed5 e4 15.Oe2 Ke8 16.Tc1 h6 17.Ke6 Oe6 18.de6 Kc7 19.b5 Oe5 20.Db3 Цг7 21.Tfd1 Ke6 22.c5 Kd4

23.Td4 Od4 24.cd6 Kg8 25.Kd5 Цh8 26.Tc7 Oe5 27.Ob2 Dd6 28.Tb7 g5 29.b6 a5 30.Oh5 Tab8 31.Ta7 Ob2 32.Db2 Kf6 33.Of7 Цg7 34.Td7 Dc6 35.Oe6 1:0.

С НЕВЕРОЯТНИТЕ 7,5 Т. ОТ 8 ПАРТИИ КИТАЙКАТА ДЖАО СЮЕ ПРОДЪЛЖАВА ДА ВОДИ в третия етап от женската Гран при верига на ФИДЕ, която се провежда в Налчик (Русия). Така лидерката реши съдбата на първото място цели три кръга преди края, тъй като води на следващата я Дзу Вьндзун с 3 т. и на практика е недостижима на върха. Нататък в класирането следват: Ковалевская, Н. Косинцева, Т. Косинцева, Лахно, Стефанова, Джун Чън и Чмилите - по 4, Галямова 3, Костенюк, Монгонтуул - по 2,5.

След три поредни победи Антоанета Стефанова се нареди след лидерките в Налчик, но двете загуби след това отново я отдалечиха от челото

Доволната лидерка Джао Сюе

Спорт

Юнайтед с първа победа в групата

Бербаатов пак не игра, ще се бори за титулярно място

Манчестър Юнайтед постигна първата си победа в Група "С" на Шампионската лига. "Червените дяволи" спечелиха като гости на Оцелул (Рум) с две попадения от дузпи на Уейн Рууни. Българският нападател Димитър Бербаатов остана на резервната скамейка и така и не се появи в игра, въпреки че босът сър Алекс Фъргюсън направи само 2 от позволените 3 смени. Той обаче направи 9 промени в сравнение с тима, който завърши наравно с Ливърпул (1:1) във Висшата лига на Англия. Превъзходството на Юнайтед не се материализира до 64-тата минута, когато Сергиу Костин спря с ръка центриране на Рууни и английският национал сам реализира отсъдената дузпа. Завърналият се след продължително лечение на контузия Неманя Видич получи редовния си червен картон (64) за фаул срещу Габриел Гюргиу. Домакините също останаха с човек по-малко, след като Милан Перендия (89) инкасира втория си жълт картон. Рууни пък вкара втория си гол от дузпа, след като бе съборен в наказателното поле от Ливиу Антал. "Доволен съм от резултата и представянето на отбора. Липсваше ни острота през първото полувреме, но останахме концентрирани и постигнахме резултата, който искахме. Не е лесно да се играе навън. Видич наистина вдигна високо крака си и съм забелязал, че в европейските мачове това често се наказва с картон. Въпреки това смятам, че изгонването му бе пресилено. Едва ли обаче ще обжалваме решението пред УЕФА, защото не вярвам да спечелим", коментира мениджърът на Ман Юн Алекс Фъргюсън. Бенфика също победи като гост и остана начело в групата. За португалския тим това е втори пореден успех на чужд терен. Бразилецът Бруно Сезар (20) откри резултата след центриране на Пабло Аймар, а парагвайският национал Оскар Кардосо (75) удвои от пряк свободен удар. Бенфика завърши мача с 10 души след червения картон на Емерсон (86).

Дебютантът Манчестър Сити записа първата си победа в Шампионската лига. "Гражданите" се наложиха трудно над Виляреал с 2:1. Гостите от Испания излязоха напред още в 4-тата минута, когато силен шут на Джузепе Де Роси бе само париран от вратаря Джо Харт и Кани до вкара топката в мрежата. Карлос Марчена (43) обаче си отбеляза автогол в опита си да изчисти центриране на Александър Коларов. Победния гол вкара аржентинецът Серхио Агуеро в 3-тата минута на добавеното време, след като засече подаване на сънародника си Пабло Сабалета. Байерн Мюнхен допусна първия си гол в групата и загуби 2 точки при гостуването си на Наполи (1:1). Баварците откриха рано-рано чрез Тони Кроос (2), но Холгер Бадшубер (39) си отбеляза автогол с глава след центриране на Кристиан Маджо. В 49-ата минута вратарят на домакините Марган де Санктис спаси удара от бялата точка на Марио Гомес, след като Фабио Канаваро игра с ръка в наказателното поле.

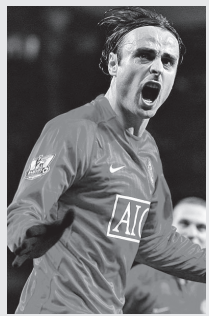

Снимка БГНЕС

Капитанът на Байерн Мюнхен Филип Лам (вляво) се бори за висока топка с Кристиан Маджо от Наполи. Мачът между двата тима от Група "А" на Шампионската лига на "Стадио Сан Паоло" в Неапол завърши 1:1

Димитър Бербаатов:

Искам повече шансове

Нападателят на Ман Юн Димитър Бербаатов е твърдо решен да си върне титулярното място, след като отхвърли молбите на феновете да се завърне в националния отбор. "Искам да получа повече шансове, защото знам, че мога да помогна на отбора (Ман Юн). Ще продължа да давам най-доброто от себе си, за да си спечеля място в първия тим", каза Бербаатов. Мачът на Юнайтед в Букурещ срещу Галац беше посетен от няколкостотин български запалнянковци, които пътуваха до румънската столица, за да го молят да се върне в националния. Бербаатов беше видимо изненадан, но каза, че не планира завръщане. "Не очаквах такава реакция. Не мога да играя за националния отбор, след като не играя за клубния. Бих искал да благодаря на феновете, беше много приятно. Съотборниците ми се чудеха какво става, какъв е този шум по трибуните, и трябваше да им обяснявам", добави българинът.

„А“ ГРУПА, IX КРЪГ

Калиакра - Черно море 0:5 0:1 Илиев
(22), 0:2 Божилков (30), 0:3 Александров (69), 0:4 Паломино (78), 0:5 Илиев (89);
Черноморец - Левски 2:0; Локо Сф - Ботев Вр 0:1; Лудогорец - Миньор 4:1; Локо Пд - Светкавица 2:0; Литекс - Монтана 0:0; ЦСКА - Славия 1:2; Берое - Видима-Раковски 1:0

КЛАСИРАНЕ

Класиране	Тим	М	П	Р	О	Точки
1.	ЛУДОГОРЕЦ	9	8	1	0	21:3 25
2.	ЦСКА	9	8	0	1	22:5 24
3.	ЧЕРНОМОРЕЦ	9	7	0	2	18:5 21
4.	Левски	9	6	0	3	15:9 18
5.	Литекс	9	5	3	1	19:8 18
6.	Локо Пд	9	5	2	2	15:10 17
7.	Черно море	9	5	1	3	13:5 16
8.	Славия	9	5	1	3	14:16 16
9.	Миньор	9	3	3	3	11:11 12
10.	Монтана	9	2	3	4	9:16 9
11.	Локо Сф	9	2	2	5	12:14 8
12.	Ботев Вр	9	2	1	6	7:15 7
13.	Видима	9	1	2	6	5:20 5
14.	Берое	9	1	1	7	7:17 4
15.	Калиакра	9	1	1	7	6:18 4
16.	Светкавица	9	0	1	8	2:24 1

X кръг: петък (21.10, 16.00 ч) Монтана - Видима-Раковски; Светкавица - Берое; Славия - Локо Пд; Черно море - ЦСКА (БНТ 1); Ботев Вр - Черноморец; Миньор - Локо Сф; (18.00 ч) Левски - Калиакра (ТВ 7); понеделник (24.10, 18.00 ч) Литекс - Лудогорец (ТВ 7)

Калиакра уволни Зафиров

Ръководството на Калиакра взе решение да уволни старши треньора Адалберт Зафиров, след като отборът записа поредния си слаб мач от началото на сезона и загуби катастрофално с 0:5 от Черно море на свой терен. Загубата смъкна Калиакра на предпоследно място във временното класиране, в зоната на изпадащите с една-единствена победа в актива си досега. Това не се хареса на шефовете на клуба, които прецениха, че е време за драстични мерки и раздяла със Зафето. Двете страни ще разтрогнат договора по взаимно съгласие. В следващия двубой срещу Левски, който е утре от 18.00 ч., Калиакра ще бъде воден от досегашния помощник-треньор Радостин Трифионов. Президентът на клуба Венцислав Василев пък каза, че засега няма да бъде търсен нов наставник и Трифионов ще продължи да изпълнява задълженията на Зафиров.

Снимка СПОРТАЛ

Адалберт Зафиров не оправда очакванията в Калиакра и след загубата с 0:5 от Черно море в отложен мач от IX кръг ръководството взе решение да освободи 41-годишния бивш играч на ЦСКА

злегайте

ПО 6ТВ ЕКШЪН
20.00 Удинезе - Атлетико Мадрид
ПО БНТ 1
22.05 Тотнъм - Рубин Казан
ПО РИНГ
20.00 Одензе - Твенте
22.05 Спортинг Лисабон - Васлуй
00.00 УЕФА Лига Европа (обзор)

резултати

Шампионска лига, III кръг

Група А: Наполи - Байерн Мюнхен 1:1
0:1 Кроос (2), 1:1 Бадшубер (39-авт); Ман Сити - Виляреал 2:1
0:1 Кани (4), 1:1 Марчена (43-авт), 2:1 Агуеро (90+3)

Тим	М	П	Р	О	Точки
1. Байерн	3	2	1	0	5:1 7
2. Наполи	3	1	2	0	4:2 5
3. Ман Сити	3	1	1	1	3:4 4
4. Виляреал	3	0	0	3	1:6 0

IV кръг ((02.11, 21.45: Байерн Мюнхен - Наполи, Виляреал - Ман Сити)

Група В: ЦСКА Москва - Трабзонспор 3:0
1:0 Думбия (29), 2:0 Цауня (76), 3:0 Думбия (86); Лил - Интер Милано 0:1
Пацини (21)

Тим	М	П	Р	О	Точки
1. Интер	3	2	0	1	4:3 6
2. ЦСКА Москва	3	1	1	1	7:5 4
3. Трабзонспор	3	1	1	1	2:4 4
4. Лил	3	0	2	1	3:4 2

IV кръг ((02.11, 21.45: Интер Милано - Лил, Трабзонспор - ЦСКА Москва)

Група С: Оцелул - Ман Юн 0:2
0:2 Рууни (64-г, 90-г), ЧК: Видич (МЮ-66), Перендия (О-89); Базел - Бенфика 0:2
0:1 Сезар (20), 0:2 Кардосо (75), ЧК: Емерсон (Бенф-86)

Тим	М	П	Р	О	Точки
1. Бенфика	3	2	1	0	4:1 7
2. Ман Юн	3	1	2	0	6:4 5
3. Базел	3	1	1	1	5:6 4
4. Оцелул	3	0	0	3	1:5 0

IV кръг ((02.11, 21.45: Бенфика - Базел, Ман Юн - Оцелул)

Група D: Реал Мадрид - Лион 4:0
1:0 Бензема (19), 2:0 Кедира (47), 3:0 Йозил (55), 4:0 Рамос (81); Динамо Загреб - Аякс 0:2
0:1 Бьоригтер (49), 0:2 Ериксен (90)

Тим	М	П	Р	О	Точки
1. Реал М	3	3	0	0	8:0 9
2. Аякс	3	1	1	1	2:3 4
3. Лион	3	1	1	1	2:4 4
4. Динамо З	3	0	0	3	0:5 0

IV кръг (02.11, 21.45: Аякс - Динамо Загреб, Лион - Реал Мадрид)

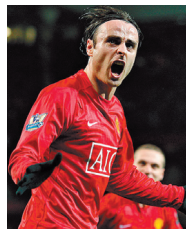
кратки

България се срива с 20 места в ранглистата

Националният отбор по футбол на България се срива с 20 места в октомврийската ранглиста на ФИФА, която през този месец е повлияна главно от световните квалификации за Бразилия 2014 и различни континентални шампионати. Нашият тим дели 75-ото място с Република Гвинея и Латвия (всички с 447 т.), а пред тях са Узбекистан, Зимбабве и дори футболни минигържави като островите Зелени нос (Кабо Верде). В ранглистата участват общо 203 държави.

Димитър Бербагов:
Искам повече шансове

Стр. 31

ВМЕСТО НОВ ДОГОВОР

Гербери гонят спортисти

Областният управител на Благоевград затваря залата за тренировки

Георги АРГИРОВ

Благоевградският клуб по таекуондо версия ITF - "Фолкъл", остана без зала за тренировки. Вместо да поднови договора, с който да се удължи срокът за използване на залата, областният управител на Благоевград Валери Смиленов е издал заповед за изземване на недвижимия имот, който е публична държавна собственост. Така един от най-популярните спортове в Благоевград, донесъл много радост и шампионски титли през годините, остана на улицата. Заповедта е подписана на 16 май, но остана скрита за благоевградската общественост.

Ръководителите на "Фолкъл" Давид Петров, Славчо Пангев и Марио Богданов, които е президент на родната федерация, оспорват в съда издадената заповед. Ръководните кадри на отбора твърдят, че имат сключен договор за наем от 2005 г. Той бил подписан от тогавашния областен управител Антон Бръчков и е бил за срок от 5 години. На 18 април тази година сегашният областен управител В. Смиленов написал официално писмо, в който неправомърно използва залата. Бил поставен и 14-дневен срок, в който спортен клуб "Фолкъл" доброволно да напусне поме-

щенията и самата зала.

Бившият юристконсулт на областната управа и настоящ съдия в Административния съд - Благоевград, Стоянка Пишиева-Сахатчиева разгледала жалбата и потвърдила заповедта на Смиленов. В момента тече процедура по обжалване пред Върховния административен съд, но докато излезе окончателното решение, благоевградските спортисти са изхвърлени на улицата.

Остава неясен въпросът защо въпреки добрите изяви на таекуондистите областната управа е решила да ги изхвърли от залата, вместо да им предложи нов договор.

На европейското първенство в Есто-

Президентът на родната федерация по таекуондо версия ITF Марио Богданов (вляво), севернокорейският треньор на националите (в средата) и неговите възпитаници ще търсят нова зала, където да тренират

ния през март българските състезатели, сред които има и благоевградски възпитаници, спечелиха 12 златни, 8 сребърни и 13 бронзови медала. Така България се нареди на второ място в отборното класиране по медали. Сега не е ясно къде ще се подготвят абсолютният републикански шампион Тодор Козлодеров и съотборниците му от "Фолкъл".

4 боксьорки на 1/4 финали в Ротердам

Българският национален отбор по бокс за жени със старши треньор Павел Сяров започна успешно участието си на европейското първенство в Ротердам. Четири българки се класираха за 1/4 финалите, а само една отпадна. Стойка Петрова (кат. до 51 kg) победи Олеся Гладкова (Рус) с 8:8 точки и съдийско решение и на 1/4 финалите ще се боксира за медал и място на почетната стълбичка с Валерия Калабрезе (Ит). Светлана Каменова (57) победи Сандра Щайнер (Швейц) по точки - 12:7 и на 1/4 финалите ще кръстоса ръкавици с Лиса Уайтсайд (Вбр). Деница Елисева (60) се наложи по точки над Мира Потконен (Фин) - 17:12, и на 1/4 финалите ще се боксира с Олександра Синдоренко (Укр). Маргарита Чанева (64) спечели 2 срещи, за да достигне до 1/4 финалите. При първото си излизане на ринга в холандския град талантливата българска боксьорка победи Николет Пап (Унг) по точки - 23:9, а на 1/8 финалите спечели срещу Свитлана Тертич (Укр) също по точки - 19:9. Следващата противничка на Чанева ще бъде Армине Синабян (Арм). Десислава Лазарова (75) обаче загуби от Ноушка Фонтин (Хол) с 6:16 и вече е сред зрителите в Ротердам.

ГРИШО ЗАПОЧНА С ПОБЕДА В СТОКХОЛМ

Най-добрият български тенисист Григор Димитров стартира с победа в турнира на твърди кортове в Стокхолм (\$600 000). 20-годишният хасковля преодоля Райън Суитинг (САЩ) с 6:3, 6:1 за 73 минути, като записа и 6 аса. Въпреки леката си настинка Гришо направи пробив в 4-тия гейм на 1-вия сет. Във втората част пък Димитров поведе с 4:0 и 5:1, а след това приключи мача с 4-тия си пробив. Българинът, който е №70 в света, си осигури 20 т. за ранглистата на АТР и \$9265 от наградния фонд. Той обаче има да защитава 75 точки в ранглистата. Във II кръг Григор Димитров ще играе с №4 в схемата Хуан Инясио Чела (Арж). 32-годишният Чела в

момента е 28-ми в света. Аржентинецът има 6 титли в кариерата си и е спечелил над \$6 млн. През този сезон той записа отлични резултати, като достигна до 3 полуфинала и един финал на АТР турнири (всеки един на клей), както и до 1/4 финал на "Ролан Гарос". Последният турнир, на който аржентинецът участва, бе преди месец - полуфинал в Букурещ (АТР 250). Чела е известен като специалист на червени кортове (клей) и определено бързите кортове не са му силната страна, а през 2011 г. не е изиграл нито един мач в зала. Що се отнася до твърди кортове, през този сезон аржентинецът има 12 мача, 4 от които спечелени и 8 загубени.

Снимка ПРЕСФОТО/БТА

Кубинката Гленис Ернандес (вдясно) в сблъсък с Лорън Кахуун (САЩ) в категория над 67 kg от състезанията по таекуондо на Панамериканските игри Гуадалахара 2011, Мексико. Ернандес спечели напреварата

Протестът на БКС се отменя

Ръководствата на Българския колоездачен съюз, на Националната спортна база и на Министерството за физическо възпитание и спорт изгладиха противоречията, възникнали след запечатването на офисите на велоцентралата и на столичния колодром "Сердика". Това стана на двучасова работна среща при спортния министър Свилен Нейков. "Разбрахме се как ще действат напред, ще влезем отново във владение и няма опасност повече да се блокира работата на БКС. Имаме уверението, че още утре ще мога да вляза в кабинета си, който се намира на столичния колодром, и ще мога да ползвам цялата документация на съюза", обясни след срещата генералният секретар на БКС Цветко Чолаков. Така планираният за днес мащабен протест, който подготвяха представителите на почти всички колоездачни клубове в България, любители на колоезденето, както и цялото ръководство и служителите на БКС пред сградата на Спортното министерство в София, се отменя.

елегайте

ПО БНТ 1
МОТОРНИ СПОРТОВЕ
00.01 Мотоспорт
екстра
ПО БНТ СВЯТ
ВОЛЕЙБОЛ
17.25 Марек Юнион-
Ивкони - Арда, НВЛ (мъже)
ПО ЕВРОСПОРТ
ТЕНИС
10.00, 12.00, 19.15 и 1.30 Турнир
"Купа Кремъл", Москва (жени)
БОЕН КЛУБ
21.00 Муай тай лига
23.00 Битката: Ангу Сауър
ПО ЕВРОСПОРТ 2
ТЕНИС
16.00, 23.00 и 00.15 Турнир "Купа
Кремъл", Москва (жени)

кратки

Щерев стана треньор №1 в света

Симеон Щерев е треньор №1 в света за годината на женската борба, обяви Международната федерация (ФИЛА). Класацията се прави за първи път от Техническия комитет на ФИЛА. Наставникът на Станка Златева, която през 2011 г. стана за 5-и път №1 на планетата, бе предпочетен пред японския треньор на 8-кратната световна шампионка Саори Йошида. Азиатката обаче е спечелила златните си отличия не само при един треньор, което натежа при избора на Щерев за приза. Награждането ще се състои по време на треньорския семинар за жени в началото на ноември в Анталиа.

3-та поредна загуба на Стефанова

Антоанета Стефанова (ЕЛО 2528) записа 3-та поредна загуба на турнира ФИДЕ Гран при по шахмат за жени в руския град Налчик. Гросмайстор Стефанова игра с белите фигури срещу Джао Сюе (Кит, 2497) и беше разигран вариант Юсупов-Рубинцайн на Индийска система. До 17-ия ход партията се развиваше равностойно, но след това българката се подведе по агресивната тактика на китайката и след размяна на фигури получи по-слаба позиция, която постепенно се влоши. След традиционната загуба на пешка Джао Сюе бързо взе надмощие и Ети беше принудена да се предаде на 37-ия ход. Джао Сюе продължава да води убедително вече с 8,5 точки, преди Дзу Вьндзун (Кит, 2536) с 5, Екатерина Ковалевская (Рус, 2421) с 5 и др.

Златанова на турнир в Амстердам

Вивиан Златанова, наследничка на основателя на първия тенис клуб в Пазарджик Борислав Стефанов, заминава за турнира Autumn Indoor на 21 октомври. Тя ще се състезава с представители на Полша, Германия, Франция и Холандия. Талантливата тенисистка отива в Амстердам, тъй като през 2010 г. се класира на първо място в групата на 14-годишните в турнира DEVIN MASTERS. Наградата на състезателката на ТК "Пазарджик" е финансиране на участие, пътуване и настаняване за турнир по избор от бутилиращата компания "Девин" АД - генерален спонсор на БФТ. Златанова е първа на държавните първенства в зала, на открито и на двойки до 12 г., притежава и републиканската титла за зала до 14 години.

